

Strukton Groep nv

JAARVERSLAG 2019

Strukton

Inhoud

Jaarverslag Strukton 2019

01	Kengetallen	004
02	Verslag van de Raad van Commissarissen	006
03	Bericht van de directie	009
04	Profiel	012
05	Samenstelling management	015
06	Financiële resultaten	016
07	Veiligheid	020
08	Maatschappelijk verantwoord ondernemen	023
09	Corporate governance	027
10	Risicobeheersing	030
11	Jaarrekening	038
12	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	128
13	Namen en adressen	132
14	Begrippenlijst	139
15	Colofon	142

► Wij willen bijdragen aan de **veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid** van spoorvervoer, weginfrastructuur, technische installaties en gebouwen. Daarom ontwikkelen we **technologieën en integreren** we oplossingen.

Strukton

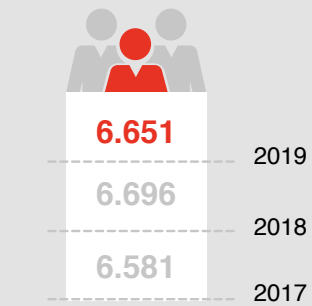

01 Kengetallen

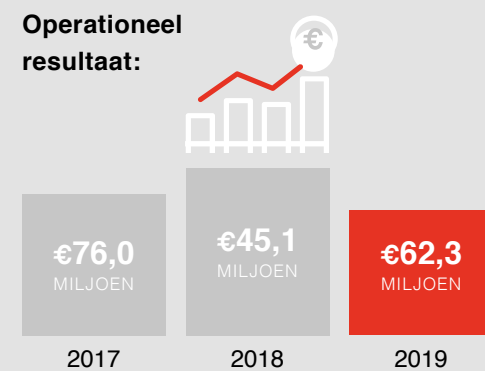
Bedrijfsopbrengsten:

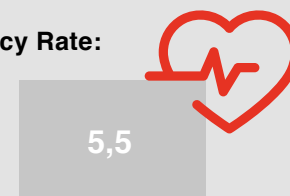
Aantal medewerkers:

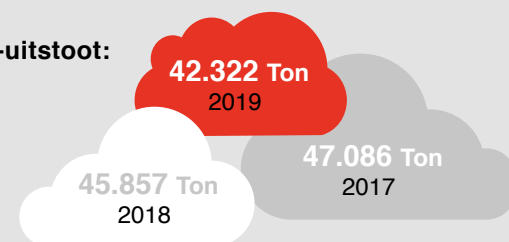
Operationeel resultaat:

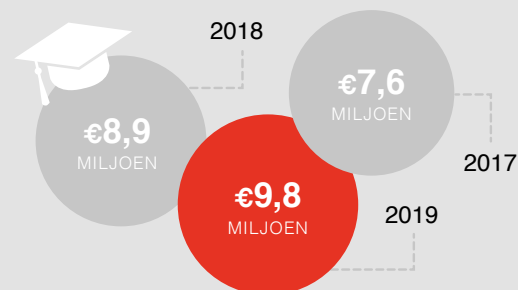
Injury Frequency Rate:

CO₂-uitstoot:

Uitgaven managementdevelopment en opleidingen:

Orderportefeuille ultimo:

Bedragen in miljoenen euro's (tenzij anders aangegeven)

	2019**	2018*	2017	2016	2015
Opbrengsten van contracten met klanten	1.855,2	1.779,1	1.916,4	1.883,4	1.907,2
Operationeel resultaat (EBITDA)	62,3	45,1	76,0	66,7	70,7
Bedrijfsresultaat (EBIT)	6,0	16,8	44,0	35,4	35,0
Nettoresultaat	(19,7)	(0,2)	25,1	13,3	16,8
Kasstroom					
- Operationeel	60,2	(20,2)	27,1	64,3	22,1
- Investerings	(42,7)	91,4	(27,2)	(30,2)	(17,6)
- Financieringen	(28,6)	8,3	(13,8)	4,9	45,0
Totale kasstroom	(11,1)	79,5	(13,9)	39,0	49,6
Investerings materiële vaste activa	21,5	22,8	22,7	21,0	15,2
Afschrijving / waardevermindering op vaste activa	56,3	28,3	32,1	31,3	35,6
Excl. consolidatie (non-recourse) pps-projecten					
Balanstotaal	1.139,1	1.140,7	1.145,4	1.346,0	1.361,5
Geïnvesteed vermogen	366,7	312,2	363,0	347,9	345,9
Nettoschuld	27,7	38,2	53,4	69,5	159,2
Solvabiliteit (%) o.b.v. groepsvermogen en achtergestelde leningen	17,3	21,2	24,3	18,8	14,3
Incl. consolidatie (non-recourse) pps-projecten					
Balanstotaal	1.308,4	1.313,9	1.148,4	1.349,8	1.365,6
Totaal eigen vermogen	184,6	189,6	231,0	207,9	179,1
Totaal groepsvermogen	185,6	230,6	267,7	242,6	179,1
Geïnvesteed vermogen	537,6	484,6	365,1	350,5	348,8
Nettoschuld	193,5	210,5	54,8	71,2	160,9
Solvabiliteit (%) o.b.v. groepsvermogen en achtergestelde leningen	15,0	18,4	24,3	18,8	14,2
Nettoresultaat in % gemiddeld eigen vermogen	(10,6)	(0,1)	11,4	6,4	10,5
Nettoresultaat in % van de opbrengsten van contracten met klanten	(1,1)	0,0	1,3	0,7	0,9
Orderportefeuille ultimo	2.852,7	2.942,7	3.058,6	2.842,8	3.215,0
Niet-financiële indicatoren					
Gemiddeld aantal werknemers	6.651	6.696	6.581	6.500	6.561
Ziekteverzuim (%)	3,4	3,2	3,4	3,2	3,0
Uitgaven management development en opleidingen	9,8	8,9	7,6	7,1	8,7
Medewerkers beoordeeld (%)	89,8	98,7	95,9	96,8	98,0
CO ₂ -uitstoot in tonnen	42.322	45.857	47.086	47.426	49.087

* Na stelselwijzigingen in de jaarverslaggevingsregels op het gebied van Financiële instrumenten (IFRS 9) en Opbrengsten van contracten met klanten (IFRS 15).

** Na stelselwijzigingen in de jaarverslaggevingsregels op het gebied van leasing (IFRS 16).

Zie ook paragraaf "Nieuw toegepaste en herziene standaarden en interpretaties" in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

Verslag van de Raad van Commissarissen

Samenstelling van de Raad van Commissarissen

In 2017 is een Raad van Commissarissen aangesteld op het niveau van Strukton Groep nv. Dat is gebeurd in overleg met de financiers van Strukton. De Raad van Commissarissen bestond in het boekjaar 2019 uit de heer H.G.B. Spenkelink (voorzitter) en de heer W.G.B. te Kamp. Beiden zijn bekend met Strukton door hun rol binnen de Raad van Commissarissen van Oranjewoud nv. Bij de vergaderingen met de Raad van Commissarissen waren beide commissarissen aanwezig.

Naar ons oordeel is de Raad van Commissarissen zodanig samengesteld dat we ten opzichte van elkaar, de Groepsdirectie van Strukton en welk deelbelang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen opereren.

Taken van de Raad

De Raad van Commissarissen houdt toezicht op het beleid van de Groepsdirectie en op de algemene gang van zaken in de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. Ook staan we de Groepsdirectie met raad terzijde. Hierbij richten we ons bovendien op de effectiviteit van de interne risicobeheersings- en controlesystemen van de vennootschap en de integriteit en kwaliteit van de financiële verslaggeving. Bij de vervulling van onze taak richten we ons op het belang van de vennootschap en de met haar verbonden ondernemingen. Om dat te kunnen doen, wegen we de in aanmerking komende belangen af van betrokkenen bij de vennootschap. We evalueren jaarlijks, buiten aanwezigheid van de Groepsdirectie, zowel ons eigen functioneren als het functioneren van de Groepsdirectie en we bespreken de conclusies met de directieleden.

Voortgang in 2019

De resultaten van Strukton Groep over het jaar 2019 zijn teleurstellend en fors beïnvloed door de slechte performance van een aantal railonderhouds-

contracten in Nederland en een groot contract in Denemarken, beide bij Strukton Rail.

De Raad van Commissarissen heeft in 2019 meerdere vergaderingen gehad met de Groepsdirectie van Strukton over de strategie. Daarnaast hebben we elkaar inzicht verschaft in de strategische, operationele en financiële doelstellingen van de onderneming. Als aandachtspunt kwam regelmatig aan de orde de kwaliteit en samenstelling van de leiding van de afzonderlijke ondernemingen en haar werkmaatschappijen. Waar nodig geacht, werden verbeteringen doorgevoerd. Verder hebben we tijdens de vergaderingen aandacht besteed aan de verdere versterking van de interne procedures omtrent anti-corruptie en integriteit. De Raad van Commissarissen heeft kennis genomen van de nieuwe meldprocedure en van het e-learningprogramma voor medewerkers dat in 2019 is ingevoerd rond compliance.

Naast de vergaderingen met de Groepsdirectie hebben we ook op regelmatige basis contact met het management van de werkmaatschappijen. We vinden het van belang om persoonlijke relaties op te bouwen en zicht te krijgen op hun competenties en vaardigheden.

Continuïteit van financiering

In mei 2020 heeft een aanvullende agiostorting door Oranjewoud nv plaatsgevonden van EUR 20 miljoen. Strukton Groep heeft in juni 2020 de huidige financiering verlengd met 6 maanden tot 13 oktober 2021. De omvang van de faciliteit is vanaf juni 2020 vastgesteld op EUR 80 miljoen. De Raad van Commissarissen onderschrijft het vertrouwen van de aandeelhouder en de banken in Strukton.

Inval van de FIOD

In februari 2019 heeft de FIOD een inval gedaan bij Strukton. De verdenking is gericht op betrokkenheid van bepaalde vennootschappen uit de Strukton groep

Foto: Chantal van den Berg, Bouwfotografie

en enkele van haar (ex)medewerkers bij corruptie en valsheid in geschrifte bij het verkrijgen van een opdracht voor het metroproject in Riyad. Na de FIOD-inval in februari 2019, die niet alleen Strukton maar ook ons compleet en onaangenaam verraste, heeft Strukton direct zelf een intern onderzoek ingesteld. Dit onderzoek is gedaan door de Compliance Officer van Strukton Groep onder leiding van de Groepsdirectie. Wij hebben ons laten adviseren over het proces en de kwaliteit van het interne onderzoek. Een onafhankelijke deskundige heeft vastgesteld dat het interne onderzoek adequaat en zorgvuldig is uitgevoerd. Ook concludeerde hij dat wij onze rol als toezichthouder op juiste wijze hebben vervuld. Lopende het onderzoek van het OM hebben we ons toezicht geïntensiveerd. Er zijn geen enkele concrete aanwijzingen voor onregelmatigheden. Dat blijkt wat ons betreft ook uit de documenten die het Openbaar Ministerie (OM) tot nu toe heeft verschaft en die wij met de Groepsdirectie hebben besproken. Voor zover wij weten, zijn er bij Strukton geen omstandigheden dan wel zaken gedaan die een FIOD-inval rechtvaardigen.

Koers van Strukton

Onderhoud en beheer, met gebruik van hoogwaardige technologie, domeinkennis en vakmanschap vormen de basis van Strukton. Door zich hierop te concentreren, zorgt Strukton voor stabiliteit in het bedrijf. Bovendien kan het zich met deze koers onderscheiden, door het gerichte gebruik van data bij beheer en onderhoud.

Hoewel de resultaten van 2019 zeer teleurstellend zijn, zien wij geen aanleiding om de strategie en het daaruit voortvloeiende beleid aan te passen. Wel laten de resultaten zien hoe belangrijk adequaat project- en contractmanagement zijn. Niet alleen op Nederlandse bodem, maar ook in het buitenland. Het verlieslatende F-Bane-contract in Denemarken onderstreept dat gegeven nog eens extra. Het verlagen van het risicoprofiel moet de kwetsbaarheid reduceren maar de kans op volatiliteit blijft.

Risico's verlagen

Strukton concentreert zich steeds meer op activiteiten waar zijn kracht ligt. Daarnaast streeft het bedrijf de laatste jaren ook naar het verlagen van het risicoprofiel (risk versus reward) van de orderportefeuille en bij het aannemen van nieuwe opdrachten. Voor dit laatste stuurt Strukton sterk op een goede verhouding tussen risk en reward, bijvoorbeeld door middel van geformaliseerde tenderboardprocedures.

Tot slot

We leven en werken in een ongekende tijd. De COVID-19 uitbraak heeft zich in 2020 snel ontwikkeld met een hoog aantal infecties tot gevolg. Op dit moment kan Strukton op de meeste plaatsen de werkzaamheden uitvoeren. De OV-, zorg- en transportsector zijn door het kabinet aangewezen als vitale sectoren. Strukton werkt aan vitale technische infrastructuur, zoals spoor, weginfrastructuur, ziekenhuizen en andere zorginstellingen. Om de impact van de COVID-19 uitbraak op de samenleving te beperken, is het voor zowel opdrachtgevers als Strukton van belang dat de noodzakelijke werkzaamheden zo veel mogelijk doorgaan.

De Raad van Commissarissen spreekt het vertrouwen uit dat de strategische propositie van de totale onderneming voldoende sterk is. In 2020 zal er onveranderd veel energie van de gehele organisatie nodig zijn om de strategische doelen te bereiken en onderscheidend te zijn. We spreken onze dank uit naar de directie en de medewerkers van Strukton voor de inspanningen die zij in 2019 hebben geleverd.

De Raad van Commissarissen
H.G.B. Spenkelink
W.G.B. te Kamp
14 juli 2020

In twee jaar tijd van business plan tot functionerende werkplaats:
LWR in Rotterdam.

Foto: René van der Waal, Beeld 14

Bericht van de directie

03

Resultaat en bedrijfsopbrengsten

Ons nettoresultaat in 2019 bedraagt EUR 19,7 miljoen negatief. Dat is zeer teleurstellend. De voornaamste oorzaak is het tegenvallende resultaat van Strukton Rail. Met name de ProRail-contracten voor prestatiegericht onderhoud (PGO) drukken een zware stempel, net als de resultaten van Strukton Rolling Stock en het contract voor de aanleg van de F-Bane in Denemarken. Voor dit laatste project hebben we een verlies van EUR 15,5 miljoen in de voorziening voor verlieslatende contracten moeten nemen. Verder zijn de rentelasten toegenomen (met name door pps- financiering) en heeft een afwaardering van gewaardeerde compensabele verliezen plaatsgevonden.

In het derde kwartaal van 2019 hebben we een reorganisatie ingezet bij Strukton Rail Nederland om de resultaten te verbeteren.

De bedrijfsopbrengsten zijn in 2019 licht gestegen. Dat komt met name door een toename van de bedrijfsopbrengsten bij het segment techniek en gebouwen. Het operationeel resultaat bedraagt EUR 62,3 miljoen (inclusief IFRS-16 'lease accounting' correctie van EUR 29 miljoen).

COVID-19

De COVID-19 uitbraak heeft zich in 2020 snel ontwikkeld met een hoog aantal infecties tot gevolg. De door overheden genomen maatregelen om de pandemie te controleren, hebben impact op de economische activiteiten. Strukton heeft diverse maatregelen genomen om het effect van COVID-19 te mitigeren en daarnaast veiligheids- en gezondheidsmaatregelen (social distancing en thuis werken) getroffen voor het personeel. Tevens zijn er stappen gezet in het veilig stellen van de aanvoer van materialen die noodzakelijk zijn voor onze productieprocessen.

Op dit moment kunnen wij op de meeste plaatsen onze werkzaamheden uitvoeren. De OV-, zorg- en transportsector zijn door het kabinet aangewezen

Operationeel
resultaat

€62,3
MILJOEN

als vitale sectoren. Strukton werkt aan vitale technische infrastructuur, zoals spoor, weginfrastructuur, ziekenhuizen en andere zorginstellingen. Om de impact van de COVID-19 uitbraak op de samenleving te beperken, is het voor zowel opdrachtgevers als Strukton van belang zoveel mogelijk de noodzakelijke werkzaamheden voort te zetten.

Hoewel onzeker, zijn wij op dit moment niet van mening dat de gevolgen van het COVID-19 virus een materieel negatief effect zullen hebben op onze financiële conditie of liquiditeit.

FIOD

Zoals we in het vorige jaarverslag al schreven, heeft de FIOD in februari 2019 een inval gedaan bij Strukton. De inval heeft Strukton en Gerard Sanderink als persoon ten onrechte in een kwaad daglicht gesteld en heeft veel extra werk opgeleverd. Bovendien leidt het ons af van waar we eigenlijk mee bezig willen zijn: goede resultaten realiseren met Strukton. Voor zover wij weten, zijn er bij Strukton geen omstandigheden dan wel zaken gedaan die een FIOD-inval rechtvaardigen. Wij hopen dan ook dat het onderzoek, waaraan wij de volle medewerking verlenen, zo snel mogelijk afgerond wordt en dat daarna de bevindingen met ons gedeeld worden ter afwikkeling van dit dossier. Na afronding hiervan zullen wij verder werken aan de goede reputatie die wij hebben.

Voorspelbaarheid, kwaliteit en vertrouwen

We brengen steeds meer focus aan in wat we wel én niet doen. De enorme hoeveelheid domeinkennis en vakmanschap die wij in huis hebben, combineren wij met hoogwaardige technologie. Deze drie-eenheid geeft ons een sterke positie in het onderhoud en beheer. Dankzij het gerichte gebruik van data en assetmanagement onderscheiden we ons. De onderhouds- en beheercontracten zorgen voor een stabiele basis van het bedrijf. Als het om projecten gaat richten wij ons op gebieden waar wij voldoende knowhow hebben en waarvan het risicoprofiel te overzien is. Onrealistisch lage inschrijvingen om projecten te verwerven, zijn verboden. We kiezen voor voorspelbaarheid, kwaliteit en vertrouwen.

We richten ons op opdrachten en groei in Europa, het Midden-Oosten, de Verenigde Staten, Canada en Australië. We sluiten op projectbasis selectief aan bij wereldwijde ontwikkelingen, waaronder urbanisatie

en de daarmee gepaard gaande groeiende behoefte aan metro's en lightrail.

Segmenten en werkmaatschappijen

► Railsystemen

In Italië boeken we goede resultaten en in Zweden en België hebben we de stijgende lijn weer gevonden. De Nederlandse projectentak van Strukton Rail presteert ook naar behoren. We leveren mooie projecten op en de sfeer in het bedrijfsonderdeel is zeer positief. In Amerika en Australië, onze nieuwe markten, timmeren we nog steeds goed aan de weg met dienstverlening op basis van data en smart maintenance.

De prestatiegerichte onderhoudscontracten (PGO-contracten) in Nederland baren ons zorgen. Ondanks het feit dat ProRail al een aantal jaren bezig was met deze contracten, kunnen wij stellen dat zowel ProRail als de aannemers (opdrachtnemers) niet goed voorbereid waren op deze nieuwe contractvorm. De komende twee jaar zal gewerkt moeten worden aan de misverstanden rond deze contracten en zullen partijen zich beter moeten voorbereiden op de volgende serie aanbestedingen. Strukton is nu bezig op een aantal fronten de zaak te verbeteren door gebruik te maken van moderne tools, een betere werkmethodiek en een goede dialoog met de opdrachtgever.

Extra zorg gaat ook uit naar het F-Bane-contract voor de aanleg van ERTMS, het nieuwe Europese railverkeersmanagementsysteem, in ongeveer de helft van Denemarken. Voor Strukton is dit een belangrijk project voor de toekomst, aangezien alle Europese landen naar dit systeem overgaan. Dit project bleek niet goed gemanaged. Wij hebben ingrijpende stappen gezet in het management en gaan ervan uit dat vanaf 2020 dit project een goede weg vooruit zal vinden. Met de ervaringen die wij opgedaan hebben, verwachten wij in Europa in de toekomst meer ERTMS-projecten uit te voeren.

► Civiele infrastructuur

Na jaren van tegenvallende resultaten heeft Strukton Civiel in de Nederlandse infrastructuur de weg omhoog weer gevonden. De nadrukkelijke samenwerking met Strukton Rail blijkt een goede zet. De werkzaamheden voor de aanleg van de metro in Riyad lopen op schema. Inmiddels rijden de metro's op grote delen van de lijnen 4, 5 en 6 in de testfase en de verwachting is dat alle metrostellen in

de loop van 2021 zullen rijden. De projectdelen die later in opdracht zijn gegeven, zoals de twee stations bij het vliegveld en het science park, zijn waarschijnlijk eind 2021 klaar. Vanwege de verwachte risico's bij de afronding van het project is de resultaatsbijdrage in 2019 beperkt.

► Techniek en gebouwen

Strukton Worksphere heeft in 2019 verder gebouwd aan een stabiele en solide organisatie. Dat is gelukt dankzij onze kritische blik: alleen werken binnenhalen die passen bij onze ambities en expertise. We willen het beste, meest duurzame beheer- en onderhoudsbedrijf en ontwikkelend bouwbedrijf zijn, gebruikmakend van onze sterke technologiecomponent. We hebben veel nieuwe onderhoudscontracten verworven bij toonaangevende opdrachtgevers. Ook in de projecten heeft Strukton Worksphere in 2019 goede resultaten laten zien. Zo hebben we onder andere de opdracht verworven bij een grote financiële instelling voor een duurzame en circulaire renovatie van het hoofdkantoor in Amsterdam.

► Strukton Integrale Projecten

In 2019 heeft Strukton Integrale Projecten een zeer belangrijke mijlpaal gehaald: de herfinanciering van de projectfinanciering van het project A15. De capaciteitsuitbreiding van de snelweg A15 tussen de Maasvlakte en het Vaanplein is in 2015 afgerond, waarna de onderhoudsfase is ingegaan voor een periode van twintig jaar. Deze herfinanciering is gedaan om te kunnen profiteren van de gunstiger geworden financieringsvoorwaarden in vergelijking met de oorspronkelijk afgesloten financieringen in 2010, en met het vooruitzicht van een stabiele resterende onderhoudsperiode van nog vijftien jaar. Met het financiële resultaat van de herfinanciering, waarvan ook de opdrachtgever Rijkswaterstaat heeft kunnen profiteren, kon ook de business case van het beheer en onderhoud zodanig worden verbeterd dat er nu zicht is op een duurzaam positief rendement.

Welzijn van de medewerkers

Medewerkerwelzijn gaat in onze branche allereerst over veiligheid en gezondheid. Veiligheid is een topprioriteit binnen ons bedrijf. Het gaat vóór alles en is voor ons een essentiële voorwaarde voor succes. Desondanks is in 2019 een dodelijk ongeval gebeurd bij Strukton Civiel. Uitermate tragisch, voor de nabestaanden maar ook voor de directe collega's en het bedrijf als geheel. Het maakt eens

te meer duidelijk welke risico's ons werk met zich meebrengt.

Om de veiligheid te verbeteren, zijn we in 2019 gestart met de overgang van een correctieve naar een preventieve aanpak. In plaats van leren van wat misging, proberen we door bijvoorbeeld trendanalyses te voorkomen dat onveilige situaties ontstaan.

Het welzijn van medewerkers uit zich ook in de kansen die zij krijgen om te leren en zich te ontwikkelen. Daarvoor hebben we tal van mogelijkheden, variërend van e-learning tot klassikale opleidingen, voor alle soorten werkzaamheden, opleidings- en ervaringsniveaus. We zien dat ons uitgebreide opleidingsprogramma ook interesse wekt bij sollicitanten. Dat is een welkome bijvangst in deze tijden van krapte op de arbeidsmarkt.

Vooruitblik

Onze orderportefeuille is redelijk gevuld. Bij Strukton Civiel merken we wel de gevolgen van het stikstofbesluit en de Pfas-norm en nu de COVID-19 uitbraak in Nederland. In de uitvoering van projecten hebben deze ons weliswaar zeer beperkt geraakt, maar we zien dat aanbestedingen niet of vertraagd op de markt komen. Dat leidt tot productieverlies in 2020, zeker in de regio's. We verwachten dat de situatie pas in 2021 of 2022 zal normaliseren. Bij Strukton Rail zien we de positieve gevolgen van de centrale, meer contractuele sturing van onze Nederlandse PGO-contracten. Bovendien zien we een forse groei in de omzet in de energiemarkt in Nederland en een toename van internationale verkoop van assetmanagement-gerelateerde producten. Het onderstreept eens te meer dat onze strategie een goede is: de nadruk op onderhoud, beheer en producten als stabiele basis voor het bedrijf.

Onze andere stabiele basis, onze medewerkers, bedanken we voor hun loyaliteit en inspanningen in 2019. Het coronavirus zal de komende maanden nog impact hebben op onze manier van leven en werken, maar wij vertrouwen op de professionele inzet van onze medewerkers. We doen in 2020 graag opnieuw een beroep op hun vakkenis en gedrevenheid. Pas goed op jezelf en de ander.

Gerard Sanderink
Erik Hermesen
14 juli 2020

Profiel

Strukton heeft een passie voor technologie en vakmanschap en focust op rail- en civielgerelateerde werkzaamheden en door technologie gedreven specialismen. Onderhoud en beheer, met gebruik van hoogwaardige technologie, domeinkennis en vakmanschap, vormen de basis van onze onderneming.

Vanuit die basis dragen we bij aan een sector die instaat voor veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid van spoorvervoer, weginfrastructuur en technische installaties en gebouwen. Iedereen heeft immers recht op een comfortabele, veilige en bereikbare wereld, nu en in de toekomst. We bestaan al meer dan 95 jaar en hebben een sterke basis opgebouwd in onze thuislanden Italië, Zweden, Nederland, Denemarken en België.

Daarnaast richten we ons met projecten en producten op onder andere het Midden-Oosten, de Verenigde Staten, Canada en Australië. Onze opdrachtgevers bevinden zich ook in andere landen, zowel binnen als buiten Europa.

Groningen Spoorzone, een project waarin Strukton Rail en Strukton Civiel samenwerken voor extra capaciteit op het spoor. In de achtergrond het gebouw van Dienst Uitvoering Onderwijs en de Belastingdienst. Strukton Worksphere is verantwoordelijk voor de exploitatie voor een periode van 20 jaar. Het gebouw heeft 4 sterren BREEAM-NL in Use. Strukton zet twee PULSE-modules in: de energiemodule en de WKO-module (warmte-koude-module)

Foto: Stefan Verkerk

Markten

Strukton is actief in drie markten:

Railsystemen: ontwerp, nieuwbouw, vernieuwing, beheer en onderhoud van light- en heavyrailinfrastructuur, elektrische treinsystemen en mobiliteitsystemen.

Civiele infrastructuur: ontwerp, realisatie, beheer en onderhoud van infrastructurele projecten in Nederland. In het buitenland realiseert Strukton geïntegreerde rail- en civiele infrastructurele oplossingen, vooral bij de aanleg van vervoerssystemen in dichtbevolkte gebieden, havens en verbindingen van havens met het achterland.

Techniek en gebouwen: ontwerp, ontwikkeling, realisatie, onderhoud, beheer en exploitatie van technische installaties en gebouwen (in Nederland).

Mentaliteit

Onze medewerkers zijn vakinhoudelijk goed onderlegd. Ze zijn eerlijk, oprecht, integer en nuchter en hebben veel kennis en ervaring. Wat zij zeggen, is technisch goed onderbouwd. Ze nemen het initiatief om met innovatieve en betrouwbare oplossingen te komen. Ze bekijken een vraag vanuit het perspectief van de opdrachtgever en stellen vervolgens innovatieve en duurzame concepten en oplossingen voor. De medewerkers werken vol gedrevenheid en tonen betrokkenheid voor de klant, de eindgebruiker en de omgeving. Veiligheid staat bij hen hoog in het vaandel.

Veiligheid

Ons werk brengt veiligheidsrisico's met zich mee, zowel voor onze medewerkers als voor ketenpartners en de omgeving. Veilig en

gezond werken maakt integraal deel uit van het vakmanschap van onze medewerkers en de mensen met wie we samenwerken. Veiligheid zit in onze genen en is bovendien een essentiële voorwaarde voor succes. Daarom werken we volgens het veiligheidsgedragsprogramma 24Safe, met als missie: samen scherp op veiligheid. We vinden dat elke medewerker recht heeft op een veilige werkomgeving, zodat iedereen na het werk weer veilig en gezond naar huis kan gaan. Het 24Safe-programma geldt voor alle projecten en werkzaamheden van Strukton. Daarnaast zijn op sommige projecten, bij sommige werkmaatschappijen en in sommige landen aanvullende maatregelen en programma's van kracht.

Duurzaam ondernemen

Wij ondernemen maatschappelijk verantwoord en vervullen hiermee een voortrekkersrol binnen de sector. Voor een optimale levensduur dringen we aan op kwaliteit, onder meer door zorg te dragen voor veilige ontwerpen en veilige producten. Daarnaast dragen we actief bij aan het terugdringen van CO₂-uitstoot, bijvoorbeeld door een duurzaam mobiliteitsbeleid en het gebruik van groene stroom die op eigen bodem is opgewekt. Ook beschikken we over inmiddels beproefde technieken om opdrachtgevers te helpen energie te besparen. Zo verlagen we niet alleen onze eigen CO₂-uitstoot, maar ook die van derden. In al onze activiteiten richten wij ons steeds meer op hergebruik en recycling van materialen en grondstoffen, zoals asfalt, beton en spoorballast.

We zijn een dienstverlener die innoveert vanuit inzicht en kennis van technologie.

We hechten waarde aan eerlijk, oprecht en integer ondernemen, in binnen- en buitenland, in alle lagen van de onderneming.

We willen bijdragen aan een sector die instaat voor veiligheid en kwaliteit van spoorvervoer, weginfrastructuur en technische installaties en gebouwen.

Visie

Het is van groot belang dat de Nederlandse spoor- en weginfrastructuur veilig en beschikbaar is. Overheden, reizigers, vervoersbedrijven en de industrie rekenen op betrouwbaar, efficiënt en duurzaam vervoer. Dat vereist slim beheer en onderhoud.

De markt techniek en gebouwen vraagt om hoogwaardige kennis van technische installaties.

Met name wanneer technologie een cruciale rol speelt voor duurzaamheid en continuïteit, zoals in de marktsegmenten zorg, industrie, onderwijs, datacenters/ICT, (commercieel) vastgoed en alle voorzieningen rondom mobiliteitsknooppunten en vervoer.

Gezien de wereldwijde trend van urbanisering geldt steeds meer dat steden zich alleen verder kunnen ontwikkelen als de stedelijke infrastructuur verbetert met duurzame mobiliteitsystemen, zoals lightrail en metro. Bovendien kan verbeterde ontsluiting van mijn- en havengebieden via betrouwbare infrastructuur een belangrijke impuls geven aan de economische ontwikkeling. Voor duurzaam vervoer zijn tevens meerdere heavyrailverbindingen geprojecteerd, die de komende jaren aangelegd moeten worden, en daarna moeten worden beheerd en onderhouden.

Missie

Strukton wil bijdragen aan de veiligheid, kwaliteit en duurzaamheid van spoorvervoer, weginfrastructuur, technische installaties en gebouwen. Daarom ontwikkelen we technologieën en integreren we oplossingen. Het betekent ook dat we opdrachtgevers prikkelen om te kiezen voor contractvormen met ruimte voor innovatie. We staan voor een zorgvuldige, integere en duurzame manier van ondernemen en willen de sector daarin stimuleren. Deze manier van ondernemen combineren we met aandacht voor functionaliteit, kwaliteit, levensduur en een goede prijskwaliteitverhouding.

Strategie

Onderhoud en beheer vormen de basis van Strukton. Daarbij maken we gebruik van hoogwaardige technologie, domeinkennis en vakmanschap. Deze koers zorgt voor stabiliteit en biedt ons bovendien de kans ons te onderscheiden, door het gerichte gebruik van data bij beheer en onderhoud. Daarnaast richten we ons op projecten met een sterke technologiecomponent en op projecten waarvoor we onze specialismen kunnen inzetten en die goed aansluiten bij onze bewezen kennis en kunde. Kennis van deze geïntegreerde technologieën maakt ons uniek. Hiermee kunnen we de klant verder helpen. Onze focus en groei liggen met name op de technologisch georiënteerde specialismen, in Europa, het Midden-Oosten, de Verenigde Staten, Canada en Australië.

- We zijn een dienstverlener die innoveert vanuit inzicht en kennis van technologie
- We willen bijdragen aan een sector die instaat voor veiligheid en kwaliteit van spoorvervoer, weginfrastructuur en technische installaties en gebouwen
- We hechten waarde aan eerlijk, oprecht en integer ondernemen, in binnen- en buitenland, in alle lagen van de onderneming

Samenstelling management

05

Directievoorzitter

Gerard Sanderink

Groepsdirectie

Gerard Sanderink
Erik Hermesen

Groepsraad

Gerard Sanderink
Erik Hermesen
Jacob Zeeman
Frank Bekooij
Evert Lemmen

Management

Strukton Rail
Jacob Zeeman

Strukton Civiel
Frank Bekooij

Strukton Worksphere
Evert Lemmen
Mark Ooijen

Strukton Integrale Projecten
Stephan Lutters

Centrale Ondernemingsraad (COR)

Henk van der Meijden
Roland Stoekenbroek
Jeroen Pas
Jeroen Schrader
Michiel Hack
Leo Oussoren
Roelof Zijlstra
Marco van Meurs

06 Financiële resultaten

- Omzet gestabiliseerd op EUR 1,9 miljard
- Operationeel resultaat: EUR 62,3 miljoen; gecorrigeerd voor IFRS 16: EUR 33,0 miljoen (2018: EUR 45,1 miljoen)
- Lagere resultaten door tegenvallende performance Strukton Rail in Denemarken en PGO-contracten in Nederland
- Negatieve impact op nettoresultaat als gevolg van hogere rentelasten en hogere belastinglast
- Nettoresultaat 2019: EUR 19,7 miljoen negatief (2018: EUR 0,2 miljoen negatief)
- Solvabiliteit gedaald naar 17,3% (2018: 21,2%) met name door lager eigen vermogen veroorzaakt door aankoop van het resterende minderheidsbelang CLF

Algemeen

De resultaten in 2019 zijn teleurstellend. Het segment railsystemen is geconfronteerd met tegenvallende prestaties op PGO-contracten in Nederland, tegenvallende resultaten op een groot project in Denemarken en negatieve resultaten in de Rolling Stock divisie. De resultaten van het segment railsystemen zijn hierdoor onder druk komen te staan, maar leveren nog steeds een belangrijke bijdrage aan het operationeel resultaat van Strukton.

De segmenten civiele infrastructuur en techniek en gebouwen hebben een goede performance gerealiseerd in boekjaar 2019.

Bedrijfsopbrengsten

De omzet is in 2019 met EUR 76,1 miljoen gestegen ten opzichte van 2018. De stijging wordt veroorzaakt door Strukton Rail (EUR 62,4 miljoen) en Strukton Worksphere (EUR 39,8 miljoen) en gedeeltelijk tenietgedaan door een daling bij Strukton Civiel (EUR 26,1 miljoen). De stijging in de omzet bij Strukton Rail wordt veroorzaakt door de activiteiten in Italië en Zweden.

De bedrijfsopbrengsten per segment kunnen schematisch als volgt worden weergegeven:

Bedrijfsopbrengsten (in EUR miljoen)	2019	2018
Railsystemen	890,1	827,7
Civiele infrastructuur	557,0	583,1
Techniek en gebouwen	408,1	368,4
Totaal	1.855,2	1.779,1

Operationeel resultaat

Het operationeel resultaat per segment is schematisch als volgt weer te geven:

Operationeel resultaat (EBITDA) in EUR miljoen	2019 ^{*)}	2019 ^{**)}	2018 ^{**)}
Railsystemen	30,0	13,1	31,6
Civiele infrastructuur	15,0	8,5	7,3
Techniek en gebouwen	17,3	10,9	6,2
Totaal	62,3	32,5	45,1

^{*)} Deze kolom bevat cijfers inclusief IFRS 16
^{**)} Deze kolom bevat cijfers exclusief IFRS 16

Het operationeel resultaat is in boekjaar 2019 geëindigd op EUR 62,3 miljoen en gecorrigeerd voor IFRS 16 op EUR 32,5 miljoen.

De Noorderbrug in Maastricht.
Foto: Fred Berghmans

De slechte performance van een aantal onderhoudscontracten in Nederland en een verlies op het contract voor de aanleg van de F-Bane in Denemarken (EUR 15,5 miljoen) hebben geleid tot een tegenvallend operationeel resultaat van het segment railsystemen. Strukton Rail heeft in Italië en Zweden daarentegen een uitstekend resultaat gerealiseerd en ook projecten in Nederland hebben een prima bijdrage geleverd aan het resultaat. De activiteiten van Strukton Rolling Stock zijn verlieslatend.

Het segment civiele infrastructuur heeft een beter resultaat gerealiseerd dan in 2018. De resultaten van de regiobedrijven en specialismen zijn over het algemeen stabiel. Verder heeft op een project in Nederland een vrijval van de voorziening voor verlieslatende contracten van EUR 4,5 miljoen voor extra resultaat gezorgd. Vanwege de verwachte risico's bij de afronding van het Riyad metro project is de resultaatsbijdrage in 2019 beperkt.

Het operationeel resultaat van het segment techniek en gebouwen ligt boven voorgaand boekjaar. De beheer- en onderhoudswerkzaamheden hebben een goede bijdrage geleverd aan het resultaat. Daarnaast is het werk OVT (Openbaar Vervoer Terminal) in Den Haag definitief afgewikkeld, wat een positieve

bijdrage heeft gehad aan het resultaat. De voortgang van de nieuwbouw voor het RIVM en het CBG is goed en het inzicht in het projectresultaat is verbeterd.

Belastingen

De belasting bedraagt in 2019 EUR 16,2 miljoen (2018: EUR 9,6 miljoen). De stijging is voornamelijk het gevolg van een afwaardering van gewaardeerde compensabele verliezen met een bedrag van EUR 5 miljoen.

Orderportefeuille

De orderportefeuille is goed gevuld en is licht gedaald ten opzichte van 2018.

Orderportefeuille (in EUR miljoen)	Nederland	Buitenland	Totaal
Railsystemen	542	958	1.500
Civiele infrastructuur	425	161	586
Techniek en gebouwen	767	-	767
Totaal	1.734	1.119	2.853

Bij het segment railsystemen is de orderportefeuille in Nederland gedaald ten opzichte van voorgaand jaar. Ook Zweden en Italië hebben een lagere orderportefeuille.

De orderportefeuille van het segment civiele infrastructuur is gestegen ten opzichte van 2018 als gevolg van aanvullend werk voor het metroproject in Riyad. De orderportefeuille van het segment techniek en gebouwen is goed gevuld en toegenomen in 2019.

Kasstroom en financiering

De kasstroom van de vrije liquide middelen bedraagt in 2019 EUR 11,1 miljoen negatief. De kasstroom in 2019 is sterk negatief beïnvloed door de aankoop van het minderheidsbelang in het Italiaanse spoorbedrijf CLF (EUR 22,6 miljoen) en de toename van de pps-vordering inzake MEET RIVM CBG (EUR 19,9 miljoen). Deze negatieve kasstromen zijn gedeeltelijk gecompenseerd door een agiostorting in mei 2019 (EUR 10 miljoen) en hogere bankleningen (EUR 15,0 miljoen).

In mei 2020 heeft een aanvullende agiostorting door Oranjewoud nv plaatsgevonden van EUR 20 miljoen. Strukton Groep heeft in juni 2020 de huidige financiering verlengd met 6 maanden tot 13 oktober 2021. De omvang van de faciliteit is vanaf dan vastgesteld op EUR 80 miljoen. Voor 2021 is een herfinanciering voorzien voor meerdere jaren.

Vermogenspositie

Het eigen vermogen is in 2019 met EUR 5,0 miljoen afgenomen. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt het negatieve resultaat graag wijzigen in: veroorzaakt door het negatieve resultaat van EUR 20,0 miljoen en de negatieve impact van toename van de actuariële reserve (EUR 10,2 miljoen). Dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd door de boekwinst op de aankoop van het resterende minderheidsbelang in CLF (EUR 15,7 miljoen) en door de agiostorting van EUR 10,0 miljoen.

De solvabiliteit (op basis van groepsvermogen en achtergestelde leningen), exclusief de consolidatie van de pps-projecten, bedraagt eind 2019 17,3% (2018: 21,2%). Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door de aankoop van het minderheidsbelang in CLF.

Acquisities

In boekjaar 2019 is het minderheidsbelang in CLF overgenomen en bezit Strukton 100% in het Italiaanse spoorwegbouwbedrijf. De gerealiseerde boekwinst (EUR 17,5 miljoen) is direct in het eigen vermogen verwerkt. Verder hebben geen materiële acquisities plaatsgevonden.

07 Veiligheid

Ons werk brengt veiligheidsrisico's met zich mee, voor onszelf en voor onze omgeving. Sommige werkzaamheden die we moeten uitvoeren, zijn in potentie zelfs levensgevaarlijk. Veiligheid is daarom topprioriteit binnen Strukton. Veiligheid gaat voor alles, altijd en overal, dag en nacht.

Onze visie is dat niets van wat wij doen het waard is om door gewond te raken. Veilig werken is een integraal onderdeel van het vakmanschap van onze mensen en de mensen met wie we samenwerken. Veiligheid is verankerd in de genen van onze organisatie en is voor ons een essentiële voorwaarde voor succes.

24Safe

We vinden het belangrijk om te blijven benadrukken dat veiligheid een permanente waarde is en geen tijdelijke prioriteit. Niet voor niets brengen we via ons veiligheidsgedragsprogramma 24Safe het onderwerp op structurele wijze onder de aandacht bij onze medewerkers. Via 24Safe hameren we er bij medewerkers op dat veiligheid begint bij jezelf. Het draait om 'ons', niet om 'hen'. Het gaat om het nemen van eigen verantwoordelijkheid en het bespreken van (on)veiligheid met elkaar. We hebben de verantwoordelijkheid om onze eigen veiligheid en die van anderen te borgen en elkaar alert te maken en te houden op risicovolle situaties.

Om onze medewerkers te helpen elkaar te wijzen op onveilig gedrag – dat is namelijk niet altijd gemakkelijk – werken we met Hein en Guus. Met deze twee fictieve karakters, brave Hein en excuus-Guus, kunnen collega's elkaar in de derde persoon aanspreken. Hein en Guus zijn gemeengoed op

Onze ambitie:
niemand raakt gewond

Onze missie:
samen scherp op veiligheid

veel plekken in ons bedrijf en duiken bij steeds meer opdrachten op.

Behalve dat het belangrijk is dat medewerkers met elkaar het gesprek aangaan over veiligheid, willen we ook dat ze onveilige situaties melden, bijvoorbeeld via een app. In 2020 gaan we dat nog meer stimuleren. Alleen dan kunnen wij en anderen leren van onze veiligheidservaringen: we willen risico's beheersen en herhaling van incidenten voorkomen. Om dat melden aan te moedigen, is onze houding ten opzichte van veiligheid positief, opbouwend en gericht op het goede. Maar wanneer veiligheidsvoorschriften en -regels die wij met elkaar hebben afgesproken worden geschonden, zijn we scherp.

Ongevallen

Bij Strukton Civiel heeft zich in 2019 een dodelijk ongeval voorgedaan. Een tragische gebeurtenis die enorm veel impact had op de directe collega's en op ons bedrijf als geheel. Het is na zo'n voorval onmogelijk de prestaties op het gebied van veiligheid in statistieken uit te drukken. Toch doen we dat. We willen immers ongevallen voorkomen en dan helpt het cijfers te registreren. De IF-rate van alle Nederlandse Strukton-bedrijven gezamenlijk in 2019 is 5,20.

Van correctief naar preventief

Waar we in het verleden vooral de nadruk legden op leren van incidenten die al opgetreden zijn, hebben we in 2019 de eerste stappen gezet op het gebied van preventie. Door actief trends te analyseren, informatie te vergaren bij medewerkers en een project al tijdens de ontwerpfase te controleren op

Veiligheids-
gedragprogramma
24Safe

► “Wij onderhouden en bouwen installaties in de hoogspanning, van 1.000 Volt tot 380.000 Volt. “Veiligheid is het allerbelangrijkst in ons werk, kan ik rustig stellen.”

Edwin van de Linde, commissioning engineer bij Strukton Systems

Foto: Chantal van den Berg, Bouwfotografie

veiligheid, kunnen we steeds meer sturen op het voorkomen van onveilige situaties. We onderzoeken bedrijfsbreed de mogelijkheden om deze aanpak in 2020 uit te breiden.

Samen werken aan veiligheid

Strukton bestaat uit verschillende werkmaatschappijen die de afgelopen jaren steeds nauwer samenwerken op werkinhoudelijk gebied. Een goed voorbeeld is de spoorverdubbeling tussen Rijswijk en Delft, waar Strukton Rail en Strukton Civiel in combinatie aan werken. Op het gebied van veiligheid zoeken we ook steeds meer en steeds actiever naar samenwerking. Zo trekken we gezamenlijk op als het gaat om stijgen op de veiligheidsladder. Steeds meer opdrachtgevers vragen om deze certificering en de opdrachtgevers binnen de Governance Code Veiligheid in de Bouw (GCVB) schrijven vanaf 2021 een minimale certificering op trede 2 voor. Ook als bedrijf zien we het belang van de veiligheidsladder, al verschilt het per soort werkzaamheden. Spoorwerk brengt bijvoorbeeld andere risico's met zich mee dan het onderhoud aan een klimaatinstallatie. Ons uitgangspunt is leren van elkaar en elkaars ervaringen, zodat alle werkmaatschappijen kunnen stijgen op de veiligheidsladder. Dit passen we concreet toe bij het spoorproject Rijswijk-Delft waarbij Strukton Rail het voortouw neemt op het gebied van veiligheidsrisico's en beheersmaatregelen. Strukton Civiel past die

opgedane kennis vervolgens toe bij een tender die samen met Strukton WorkspHERE is opgestart.

Samenwerken met de branche

We zoeken niet alleen binnen ons bedrijf naar samenwerking, ook binnen onze branche als geheel vinden we dat belangrijk. Niet voor niets zijn we aangesloten bij de GCVB om samen met opdrachtgevers en ketenpartners de veiligheid in de bouw te verbeteren.

Tijdens het Veiligheidsontbijt, dat in mei werd georganiseerd op ons hoofdkantoor voor alle onderschrijvers van de GCVB, kwamen de huidige ontwikkelingen in de sector aan bod. Ook de oproep van de Onderzoeksraad voor Veiligheid aan het adres van de Governance Code als een van de 'Agents of Change' werd besproken. De conclusie: we moeten met z'n allen aan de bak. In kleinere groepen discussieerden de aanwezigen daarna over onder andere Veiligheid in Aanbesteding, een Uniforme Meld APP en de Generieke Poortinstructie.

Een andere bijeenkomst die we als Strukton hebben georganiseerd ging over fatigue, het fenomeen dat mensen geneigd zijn minder veilig te werken naarmate ze vermoeider raken. Onderwerp van gesprek was dan ook hoe we ervoor kunnen zorgen dat medewerkers voldoende uitgerust zijn om hun werk veilig te doen.

Strukton Civiel en Strukton Rail werken in opdracht van ProRail aan het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer Rijswijk – Rotterdam. Naast spoorverdubbeling, aanpassing beveiliging en aanleg van een veilige onderdoorgang, bouwen we Station Delft Campus om tot het eerste energieneutrale station van Nederland.

Foto: René van der Waal, Beeld14

Maatschappelijk verantwoord ondernemen

08

Bij alle activiteiten die Strukton onderneemt, is 'samen denken in levensduur' het motto. Dat is namelijk de kern van ons mvo-beleid. People, planet en profit vormen de drie pijlers van dat beleid, met toekomstbestendigheid als rode draad.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen doen en kunnen we niet alleen. Niet voor niets zit het woord 'samen' in ons mvo-motto. Dat betekent dat we in elke situatie de verbinding opzoeken: uiteraard binnen ons bedrijf, maar ook met opdrachtgevers, onderaannemers, leveranciers, ketenpartners en andere belanghebbenden. We richten ons op de veiligheid, gezondheid en vitaliteit van medewerkers en belanghebbenden, de levensduur van materiaal en materieel, de kwaliteit van onze producten en diensten, aandacht voor de natuur en duurzaamheid van relaties. Het past bij onze bedrijfscultuur dat we daarbij een pragmatische aanpak hanteren: concreet en uitvoerbaar, in directe relatie met de kern van onze activiteiten, in alle lagen van ons bedrijf.

People

Deze pijler draait om welzijn. Uiteraard het welzijn van onze eigen medewerkers en medewerkers van ketenpartners, maar ook dat van bijvoorbeeld omwonenden.

Bij Strukton begint welzijn bij veiligheid. Onze werkzaamheden zijn immers niet zonder risico. Niet voor niets is 'niemand raakt gewond' hierin onze ambitie. Dat passen we toe in ons veiligheidsgedragprogramma, 24Safe. Dat programma geldt Strukton-breed en bevat zowel vaste onderdelen als eenmalige campagnes. Op die manier houden we iedereen bij de les als het gaat om veilig werken. Niet alleen onze eigen medewerkers, maar ook die van bijvoorbeeld onderaannemers en leveranciers. In het hoofdstuk Veiligheid komt ons veiligheidsbeleid uitgebreid aan bod.

Ook vitaliteit en gezondheid komen ter sprake als het gaat om welzijn van de medewerkers. Aandacht daarvoor zit op allerlei manieren verankerd in

ons bedrijf. Zo zijn er binnen ons bedrijfsbrede opleidingsaanbod trainingen over veerkracht en energiebalans en krijgen medewerkers van Strukton Rail op eigen verzoek een opleiding over hoe om te gaan met stress en spanning op het werk.

Tijdens onze jaarlijkse gezondheidsmaand dagen we alle medewerkers, in Nederland en daarbuiten, uit om in beweging te komen en gezonde activiteiten te doen. De belangstelling daarvoor is groot, zowel voor het organiseren ervan als voor het deelnemen eraan. Zo zijn er in 2019 in veel regio's fietstochten georganiseerd, evenals een obstaclerun, een mountainbikeclinic en een wandeling over het wad. De jaarlijks terugkerende stappencompetitie kon ook weer op veel fanatieke deelnemers rekenen.

Binnen vitaliteit past ook de samenwerking tussen Strukton Worksphere en de PSV Foundation. Strukton-medewerkers mogen trainen in het stadion van voetbalclub PSV. De focus ligt naast plezier ook op conditie, kracht, uithoudingsvermogen, coördinatie, snelheid en behendigheid.

Binnen Strukton Rail kunnen medewerkers via het Fitmo-coachingsprogramma zes maanden online ondersteuning krijgen van een persoonlijke gezondheidscoach die hen helpt hun persoonlijk gestelde doelen op het gebied van leefstijl en gezondheid te behalen.

Naast vitaliteit en veiligheid kijken we binnen deze pijler ook naar opleiding en ontwikkeling van onze medewerkers. Als je de kans krijgt om je te ontplooiën, krijg je daar immers positieve energie van en ook dat draagt bij aan je gezondheid. Daarnaast profileren we Strukton als preferente werkgever. Leren en ontwikkelen staat bij ons

hoog op de agenda en we willen graag dat ervaren professionals en talent van buiten dat ook weten. In 2019 hebben we veel tijd en moeite gestoken in het nog beter maken van ons opleidingsprogramma en -aanbod. We hebben zowel e-learnings als klassikale opleidingen, eendaagse trainingen en een opleidingsprogramma van een jaar – en alles daartussenin. Sommige opleidingen zijn specifiek voor medewerkers van de afzonderlijke werkmaatschappijen, andere juist voor iedereen, zoals Good Habitz, All Right en 24Safe. Ook gaan we door met onze programma's FIT (voor starters) en Strukton Young Professionals, gericht op mensen met managementpotentieel en op technisch toptalent. Daarnaast hebben we in 2019 een themagerelateerde opleiding voor leidinggevend opgezet. Dat zijn opleidingsdagen rondom bijvoorbeeld leiderschap en duurzame inzetbaarheid. Het programma is bedrijfsbreed opgezet, passend bij de vragen die door het hele bedrijf heen leven.

Niet alleen inhoudelijk, maar ook in praktische zin zijn er grote veranderingen geweest in 2019 op het gebied van opleidingen. We zijn namelijk gaan werken met een laagdrempelig online leerportaal, met daarin het complete opleidingsaanbod.

We leren zelf dus graag bij en vinden het daarnaast belangrijk om onze kennis ook op anderen over te dragen. Dat doen we, vanuit Strukton en namens de branche, bijvoorbeeld via gastcolleges op MBO-scholen en gastlessen op middelbare scholen en basisscholen. Overigens hebben we daar zelf ook wat aan: door jongeren te enthousiasmeren voor techniek en infra creëren we de werknemers, opdrachtgevers en andere ketenpartners van morgen.

Ook in huis dragen we onze kennis over, bijvoorbeeld aan studenten, via stages en snuffelstages. Deze aanpak zegt iets over onze maatschappelijke betrokkenheid en past goed bij ons bedrijf.

Planet

Onder deze pijler is het verminderen van de CO₂-uitstoot het voornaamste doel. Hiermee nemen we onze verantwoordelijkheid en dragen we bij aan de landelijke ambities, bijvoorbeeld in het kader van de klimaatverandering. In 2011 hebben we

onzelf als doel gesteld om de uitstoot in 2020 met 15 procent verlaagd te hebben ten opzichte van 2009, gerelateerd aan de omzet. Met de resultaten van 2019 hebben we dat ruimschoots gehaald. In 2020 gaan we onze doelstelling actualiseren.

Voor mobiliteit onderschrijven we de ambitie van de Coalitie Anders Reizen: een reductie van 50 procent van onze CO₂-uitstoot als gevolg van (zakelijk) personenvervoer per FTE in 2030 ten opzichte van 2016. Ons wagenpark levert binnen onze CO₂-footprint de meeste uitstoot op. Daarom hebben we hard gewerkt aan een nieuw leasebeleid waarbinnen medewerkers meer mogelijkheden hebben om een elektrische auto te kiezen. De drie drijfveren daarbij zijn medewerkerstevredenheid (onder andere over de actieradius), kosten en de CO₂-uitstoot.

Coalitie
Anders
Reizen

50%
CO₂-uitstoot
reduceren

Het nieuwe beleid is per juli 2019 ingegaan en we zien direct de effecten ervan. Hadden we binnen het oude beleid tien elektrische auto's, na juli 2019 schoot dat aantal omhoog naar boven de 135. Dat betekent dat ongeveer 4 procent van ons wagenpark nu geen CO₂-uitstoot tijdens het rijden. De verwachting is dat dit aantal in 2020 verdubbelt, niet alleen omdat elektrisch rijden toegankelijker is geworden, maar ook omdat we een grote groep ambassadeurs voor elektrisch rijden hebben die hun collega's enthousiasmeren.

Behalve dat we elektrisch rijden stimuleren, moedigen we medewerkers ook – en vooral – aan om minder autokilometers te maken. Ten eerste door bijvoorbeeld vaker met het openbaar vervoer of op de fiets naar het werk te komen, maar ook door meer gebruik te maken van de mogelijkheden om (samen) te werken op afstand. De technische mogelijkheden daarvoor hebben we in 2019 verruimd, verbeterd en gepromoot. Zo hebben we op een aantal NS-stations Strukton-e-bikes geplaatst die beschikbaar zijn voor het laatste stukje woon-werkverkeer van het station naar kantoor. Hier maken medewerkers veel gebruik van, bijvoorbeeld om van station Utrecht Centraal naar ons kantoor bij Maarssen te reizen. Ook op diverse grote projecten hebben we e-bikes geplaatst, om het gebruik van auto's voor korte stukjes te verminderen.

De biocomposiet fietsbrug in Ritsumasyl werd geopend door Minister Stientje van Veldhoven. De brug werd ontworpen en gebouwd door het bouwteam DRIVE Biocomposiet Fietsbrug Ritsumasyl, waar Strukton onderdeel van is.

Daarnaast proberen we ook het bewustzijn te beïnvloeden. Is het echt nodig om vanuit alle hoeken van het land naar een centrale locatie te rijden om elkaar te zien of is een videovergadering net zo effectief? Inmiddels weten de meeste medewerkers Skype en Microsoft Teams moeiteloos te vinden. Het verminderen van de autokilometers heeft niet alleen een positief effect op het milieu, maar ook op de gezondheid van medewerkers. Veel in de auto zitten, al dan niet in de file, draagt immers niet bij aan iemands goede conditie. Als het gaat om verre reizen stimuleren we actief het reizen per trein voor afstanden onder de 700 kilometer.

Ook als het gaat om bedrijfsmiddelen kiezen we waar mogelijk voor een elektrische variant, bijvoorbeeld voor werkbussen. De kranen van Strukton Rail zijn helaas nog niet elektrisch vanwege de beperkte batterijcapaciteit, maar draaien voor 100% op GoodFuels, een synthetische diesel die niet wordt gewonnen uit ruwe olie maar uit gecertificeerde afval- en reststromen. Gebruik van GoodFuels reduceert tot wel 90 procent CO₂.

Het tweede thema binnen de planet-pijler is circulariteit: het hergebruik van materiaal. Strukton-dochter Grondbank Nederland (GBN), die in de loop der jaren een bijzondere expertise heeft opgebouwd onder andere op het gebied

van afvalstoffen, hergebruik van materialen en alternatieve bouwstoffen, speelt daarin een prominente rol. Een van de mijlpalen van GBN in 2019 is het circulair verwerken van kunstgrasvelden. We zijn gestart met de ontwikkeling van GBN Artificial Grass Recycling (AGR), een fabriek in Amsterdam die de verschillende soorten kunststof uit oude kunstgrasvelden gaat agglomereren. Van de korreltjes die daaruit voortkomen, kunnen onder andere tuinmeubels, schuttingen, damwanden en rijplaten worden gemaakt.

Ook circulair slopen, ook wel oogsten, is een van de pijlers van GBN. Zo werkt GBN aan de sloop van het gebouw van drukkerij RotoSmeets in Utrecht. Het streven is zoveel mogelijk grondstoffen die hieruit vrij komen opnieuw te gebruiken, door onszelf of door andere partijen.

Ook op andere plekken in onze organisatie maken we werk van circulariteit. Zo heeft Strukton Worksphere in 2019 De Sphere ontwikkeld. Daarmee bouwen we voort op onze ervaringen met The Greenhouse, DUO2, Rijksgebouw De Knoop en High Tech Campus Eindhoven: een volledig circulair, modulair en intelligent concept voor een duurzame en gezonde werkomgeving die zich vormt naar de behoefte van gebruikers.

Een andere manier om verspilling tegen te gaan is het werken met Bouwwerk Informatie Management (BIM). Op steeds meer plekken in ons bedrijf maken we gebruik van deze methode. BIM kan helpen bij de complexiteit en integraliteit van de projecten en we kunnen het delen met onze klanten. Omdat het beschikbare data vanuit verschillende bronnen aan elkaar koppelt, ontstaat er inzicht. Daardoor kunnen we eventuele fouten al tijdens de ontwerpfase opsporen en voorkomen we verspilling van materialen en dalen de faalkosten. Dat komt onze profit weer ten goede.

Profit

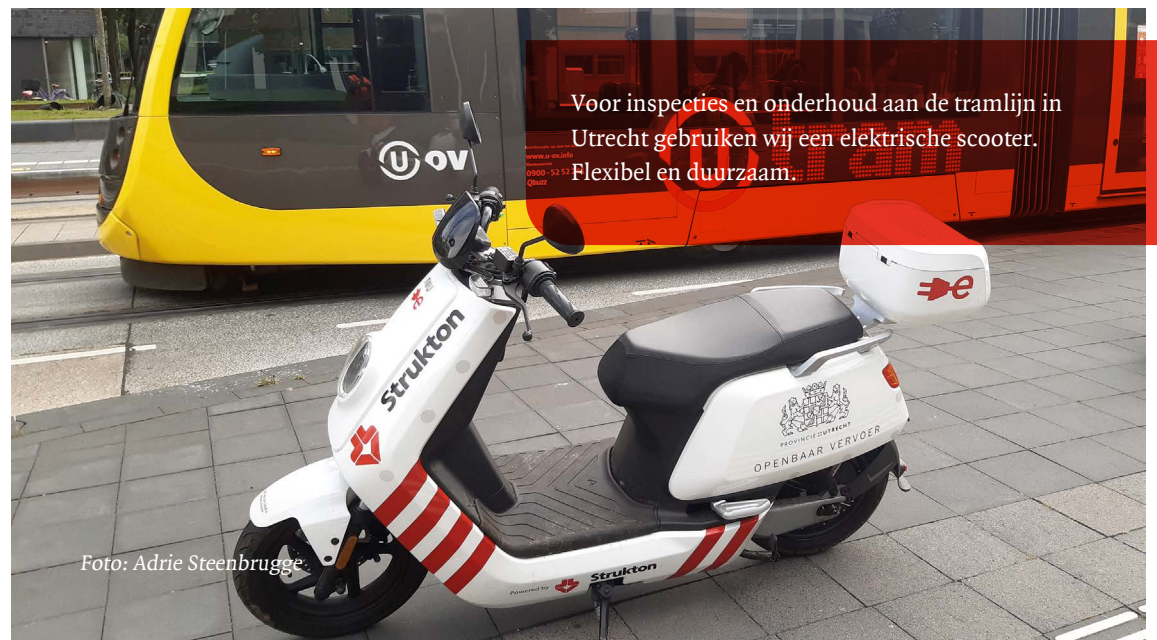
Duurzame toepassingen en maatregelen hebben pas kans van slagen als er een winstgevende business case aan ten grondslag ligt. Zonder die winstgevendheid zou duurzaamheid vooral een dure aangelegenheid zijn die zou sneuvelen zodra de bedrijfsresultaten van onszelf of van onze ketenpartners dalen. We streven daarom naar innovaties die onze eigen bedrijfsvoering verduurzamen én die we als dienst kunnen inzetten bij klanten.

Een goed voorbeeld daarvan is Hæppey, dat Strukton Worksphere in samenwerking met Antea Group heeft ontwikkeld. Een sensor in de werkruimte meet temperatuur, luchtvochtigheid, CO₂, licht en geluid, gekoppeld aan gezondheidskundige grenswaarden. Met de meetresultaten, inzichtelijk

in een dashboard, helpen we de gebouwbeheerder het binnenklimaat te verbeteren. Daarbij gaat het niet alleen om kantoren. In 2019 heeft Strukton Worksphere met Hæppey het binnenklimaat verbeterd van de NS-hal in Amsterdam waar NS-monteurs onderhoud plegen aan treinen.

Strukton Civiel heeft in 2019 gewerkt aan een civieltechnische reconstructie in Terheijden. Bijzonder aan deze opdracht is de combinatie van reguliere werkzaamheden, zoals rioolvervanging en wegdekvernieuwing, met de aanleg van een warmtenetwerk, als alternatief voor de gasaansluiting. We werken voor deze opdracht nauw samen met een aannemer die veel ervaring heeft met de aanleg van warmtenetwerken. Op die manier leren wijzelf on the job en dat was precies de reden dat we deze opdracht graag wilden aannemen. Dit soort werk sluit namelijk perfect aan bij een van onze speerpunten, vanwege de energietransitie.

Noordelijker in Nederland, in Overijssel om precies te zijn, zijn we betrokken bij de Innovatieroute N737, tussen Enschede en Deurningen. Voor deze onderhouds- en innovatieklus heeft Strukton Civiel Greenfalt toegepast. Dit asfalt bestaat voor 97 procent uit hergebruikte materialen, méér is op dit moment technisch niet mogelijk. Daarnaast hebben we voor de wegverbreding beton gebruikt waarin cement vervangen is door geopolymer. Daarmee is een aanzienlijke CO₂-besparing bereikt.

Voor inspecties en onderhoud aan de tramlijn in Utrecht gebruiken wij een elektrische scooter. Flexibel en duurzaam.

Foto: Adrie Steenbrugge

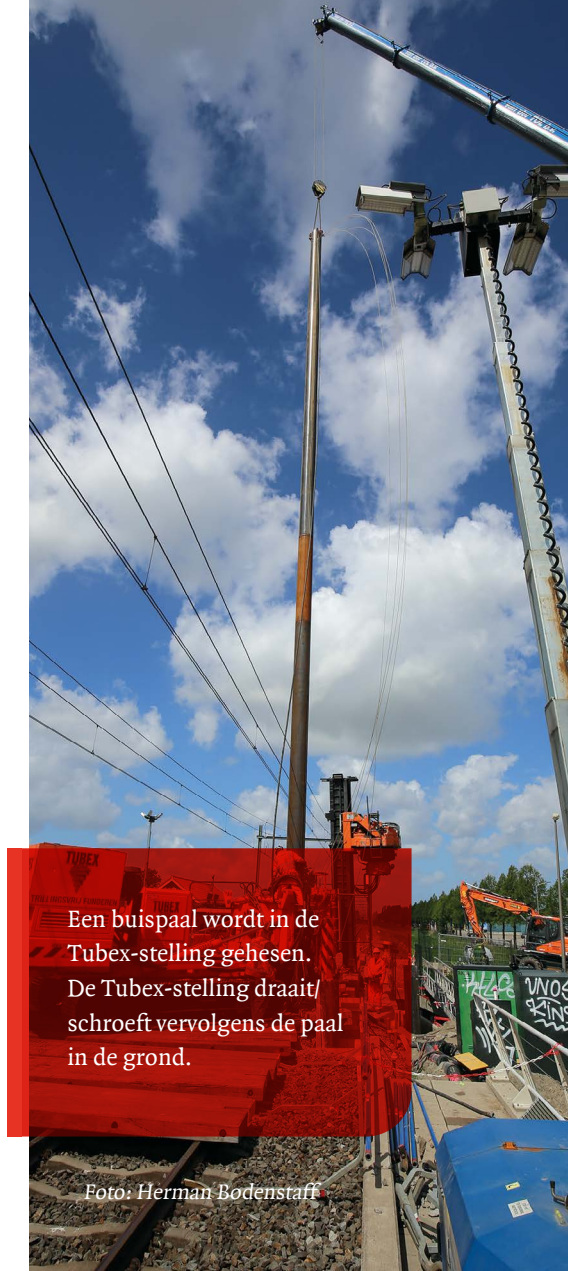
Corporate governance

Goed ondernemerschap, integer handelen, respect, toezicht, transparante verslaggeving en het afleggen van verantwoording: deze aspecten vormen de belangrijkste leidraad voor het corporate governance-beleid van Strukton.

Voor ons corporate governance-beleid zijn de wetgeving, rechtspraak en codes of best practice (gedragscodes) van de landen waarin we actief zijn bepalend. We volgen de voor ons relevante onderwerpen op het gebied van best practices en zoeken daarbij vooral aansluiting bij de Nederlandse Corporate Governance Code. Gezien het groeiende internationale karakter van de activiteiten van Strukton neemt internationale compliance een belangrijke plaats in de organisatie in. Strukton Groep nv is een naamloze vennootschap naar Nederlands recht. De vennootschap wordt bestuurd door de Groepsdirectie onder leiding van de directievoorzitter. Oranjewoud nv houdt honderd procent van de aandelen in Strukton Groep nv.

Directie

De Groepsdirectie bestuurt de vennootschap en stelt de visie vast, evenals de daaruit voortvloeiende missie, strategie en doelstellingen van de vennootschap. De Groepsdirectie bestaat uit twee personen, onder wie de voorzitter. De directievoorzitter is eindverantwoordelijk voor de gehele onderneming. De Groepsdirectie is verantwoordelijk voor een transparant bestuur van de onderneming. Hiertoe is een directiereglement opgesteld dat is goedgekeurd door de aandeelhouder. Bij de vervulling van haar taken richt de Groepsdirectie zich op de belangen van de vennootschap. De directievoorzitter

Een buispaal wordt in de Tubex-stelling gehesen. De Tubex-stelling draait/schroeft vervolgens de paal in de grond.

Foto: Herman Bodenstaff

verschafft regelmatig informatie en middelen aan de aandeelhouder en de Raad van Commissarissen ten behoeve van een goede taakuitoefening. Eén keer per jaar doet de directievoorzitter verslag in de aandeelhoudersvergadering over de resultaten van het afgelopen verslagjaar.

De directies van de werkmaatschappijen zijn verantwoordelijk voor de formulering en uitvoering van de strategie van hun werkmaatschappij. De verantwoordelijkheid voor het bestuur en de dagelijkse beslissingen van de werkmaatschappijen ligt eveneens bij de statutaire directie van de werkmaatschappijen.

Benoeming en beloning van de directievoorzitter

Bij Strukton benoemt de aandeelhouder de bestuurders. De huidige voorzitter van het bestuur van de onderneming is de heer G.P. Sanderink. Hij is per 29 oktober 2010 als voorzitter aangesteld. Hij is tevens chief executive officer van Oranjewoud nv. De aandeelhouder stelt de beloning van de bestuurders vast op basis van een advies van de Raad van Commissarissen.

Raad van Commissarissen

In overleg met de financiers van Strukton is in 2017 een Raad van Commissarissen aangesteld op het niveau van Strukton Groep nv. De Raad van Commissarissen bestaat op dit moment uit de heer H.G.B. Spenkelink (voorzitter) en de heer W.G.B. te Kamp. De Raad van Commissarissen is in overleg met de directeur groootaandeelhouder over de toekomstige samenstelling van de Raad van Commissarissen.

Diversiteit

We streven naar een evenwichtige verdeling van onze medewerkers in verschillende posities qua leeftijd, geslacht en achtergrond inzake opleiding en beroepservaring. In de regeling in boek 2 van het Burgerlijk Wetboek is voor grote vennootschappen de inspanningsverplichting opgenomen dat de zetels van de Groepsdirectie en Raad van Commissarissen voor ten minste dertig procent bezet worden door vrouwen en voor ten minste dertig procent door mannen, voor zover deze zetels worden verdeeld over natuurlijke personen. Bij de aanstelling van een eventuele derde commissaris in de Raad van Commissarissen van Strukton Groep gaat de voorkeur uit naar een vrouw. Hiermee wordt het wettelijke streefpercentage van 30% gehaald.

Op dit moment is het streefpercentage op het niveau van de Groepsdirectie nog niet bereikt. In boekjaar 2019 hebben geen nieuwe benoemingen van leden in de Groepsdirectie plaatsgevonden. Bij een nieuwe benoeming van een lid van de Groepsdirectie zal, naast geschiktheid voor de functie, rekening worden gehouden met de wettelijke eisen.

Belangenverstrengeling en transacties tussen verbonden partijen

De Raad van Commissarissen van Strukton Groep nv

is verantwoordelijk voor het oplossen van eventuele tegenstrijdige belangen tussen de vennootschap enerzijds en de Raad van Bestuur van Oranjewoud nv, de Raad van Commissarissen, de directie van Strukton Groep en de externe accountant anderzijds. Alle besluiten tot het aangaan van transacties, waarbij sprake is van mogelijke belangenverstrengeling met de directievoorzitter of een lid van de Raad van Commissarissen van Strukton Groep nv, die voor de onderneming en/of de directievoorzitter van materiële betekenis is, vergen de goedkeuring van de Raad van Commissarissen van Strukton Groep nv. De directievoorzitter dient direct aan de aandeelhouder en de voorzitter van de Raad van Commissarissen van Strukton Groep nv (en aan de andere leden van de directie, als het een lid van de directie betreft) melding te maken van elke belangenverstrengeling of potentiële belangenverstrengeling van betekenis voor de onderneming en/of hemzelf. Hij dient daarbij alle relevante informatie te verschaffen. Transacties met de aandeelhouder zijn vooralsnog beperkt en vinden plaats op marktconforme condities.

Accountant

De aandeelhouders van Oranjewoud nv, het moederbedrijf van Strukton, selecteren de externe accountant voor de totale groep.

Interne belanghebbenden

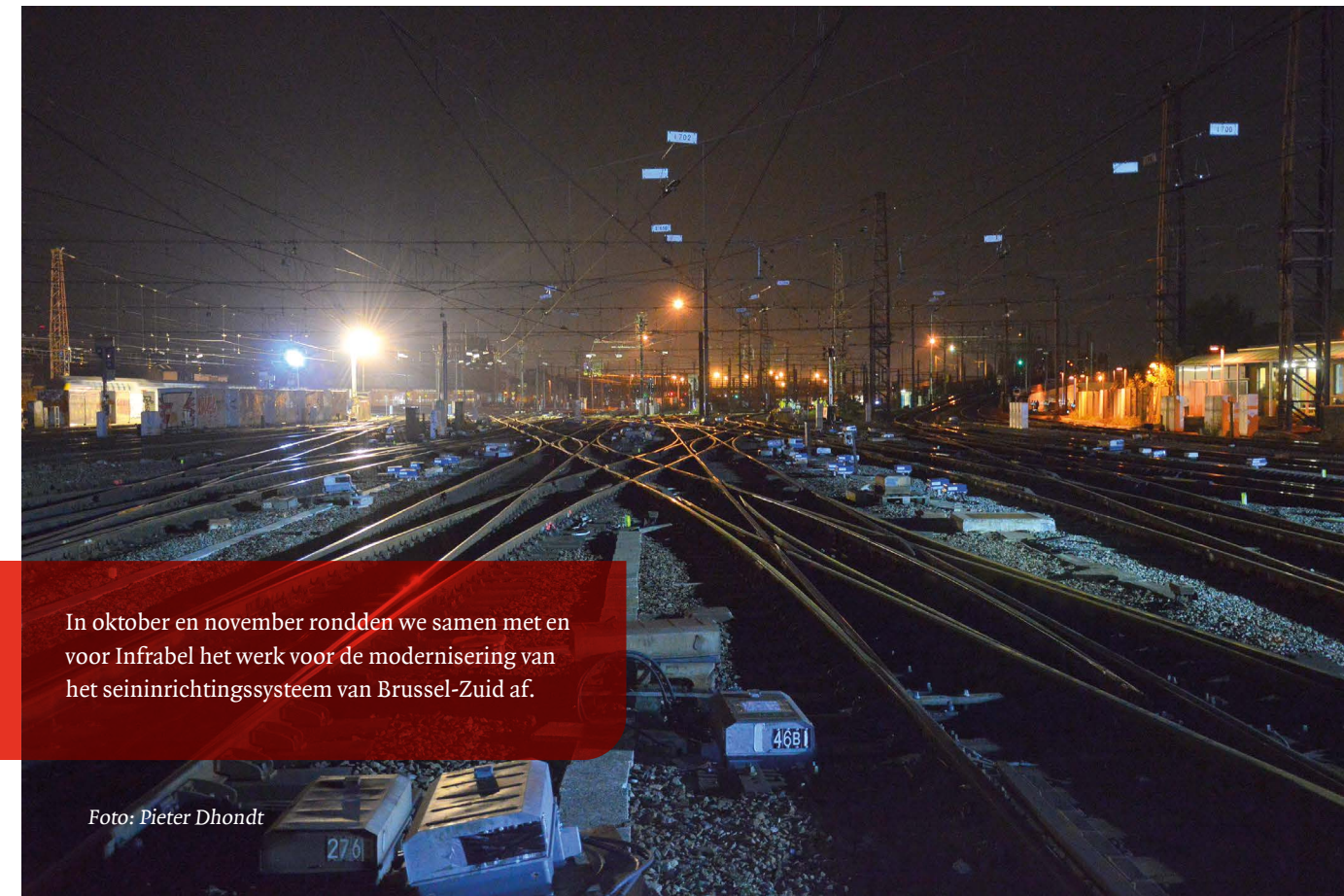
Onze medewerkers zijn een belangrijke groep stakeholders. Zij worden vertegenwoordigd door het medezeggenschapsorgaan binnen Strukton. Elke werkmaatschappij heeft een ondernemingsraad. Voor werkmaatschappij-overstijgende zaken is een centrale ondernemingsraad ingesteld.

Externe belanghebbenden

Gezien het belang en de positie van de onderneming publiceren we regelmatig onze resultaten en belangrijke gebeurtenissen via persberichten en publicaties op onze website.

Compliance

We danken ons succes niet alleen aan onze kerncompetenties bij de uitvoering van projecten op wereldniveau, maar ook aan onze integriteit en ethisch handelen. In alle bedrijfsonderdelen, wereldwijd, staat Strukton dan ook voor integer

zaken doen. In 2017 is Strukton All Right gelanceerd, de noemer waaronder we ons integer handelen samenvatten. Onder deze noemer schenken we door middel van trainingen, presentaties, interne communicatie en, sinds 2019, een uitgebreide e-learning intensief aandacht aan de bedrijfscultuur om medewerkers bewuster te maken van ethische regels, tekenbevoegdheid, het voldoen aan wet- en regelgeving in eigen land en daarbuiten en risicomanagement bij samenwerking met (buitenlandse) partijen. We kennen verschillende gedragsregels en statuten die de kaders aangeven voor het functioneren van de onderneming. De Gedragscode Integer Zakendoen bevat de belangrijkste regels die Strukton volgt om eerlijk en rechtvaardig te ondernemen. In 2017 en 2018 is de gedragscode getoetst aan de actualiteit en volledig herzien en in de nieuwe vorm beschikbaar gekomen.

De Gedragscode Integer Zakendoen is van toepassing op iedereen die voor en met Strukton werkt. De gedragscode helpt te bepalen wat eerlijk en rechtvaardig is in het werk, naast de bestaande lokale wetgevingen. De code is integraal opgezet

en maakt op heldere wijze de verbinding met diverse bestaande beleidsstukken en regelingen, zoals het beleid voor omgaan met geschenken en uitnodigingen, het beleid voor bestrijding van omkoping en corruptie, het beleid voor mensenrechten en de regeling ongewenst gedrag. De regeling ongewenst gedrag stelt medewerkers in staat (vermeende) onregelmatigheden binnen de onderneming te melden, onder andere bij een vertrouwenspersoon. Daarnaast bieden we medewerkers de mogelijkheid vermoedens van misstanden anoniem via een externe partij te melden. Deze meldprocedure is nieuw ten opzichte van de oude gedragscode. Met het vernieuwen van de Gedragscode Integer Zakendoen hebben compliance beter verankerd in de onderneming, onder andere door het instellen van een compliance-organisatie binnen Strukton Groep. Deze organisatie brengt compliance dichterbij de medewerkers, zowel in Nederland als daarbuiten. De compliancefunctionarissen zien toe op eenduidig beleid en consistentie bij interpretatie en naleving van de gedragscode. De Gedragscode Integer Zakendoen is te raadplegen via de website van Strukton en op alle intranetten van Strukton.

Gebouwen zijn een goudmijn van data. Daarmee kunnen we nu al veel moois doen, maar dat wordt alleen maar meer. Wij zijn bezig met de ontwikkeling van een digital twin, een digitale kopie van een gebouw, waarin alle statische en realtime informatie samenkomt.

foto: Thomas Fasting

10 Risicobeheersing

Strukton heeft net als andere ondernemingen te maken met diverse commerciële, operationele en financiële risico's. Deze risico's zijn inherent aan de bedrijfsactiviteiten. Wij proberen de risico's te beperken door een systematische benadering, op zowel strategisch als operationeel niveau.

Risicobereidheid

We identificeren en volgen risico's binnen de onderneming op een gestructureerde wijze. Voor adequaat risicobeheer is het van belang dat het risicobewustzijn breed in de organisatie is verankerd. We sturen hierop door het stimuleren van een open en transparante bedrijfscultuur. Voor het beperken van het risicoprofiel voor de organisatie hanteren de directies van de werkmaatschappijen strenge selectiecriteria voor nieuwe projecten. Tenderen doen we alleen op beheer- en onderhoudscontracten en op projecten waarin we onze kerncompetenties kunnen inzetten, waar de risico's beperkt zijn en waar we voldoende

zicht hebben op een goede verdiencapaciteit. Met name projecten met een langjarige onderhouds- en beheercomponent hebben onze interesse. In lijn met de strategie van de onderneming maakt de Groepsdirectie binnen de risicobereidheid van de onderneming dan ook continu de afweging tussen rendement en risico. Om continuïteit te kunnen waarborgen, is voldoende zicht op een goede verdiencapaciteit essentieel. In 2019 zijn de verschillende risico's opnieuw in kaart gebracht en gewogen. De belangrijkste thema's met betrekking tot ondernemingsrisico's en strategische doelstellingen zijn in dit hoofdstuk opgenomen.

► Strategische risico's en marktrisico's

Inkoopbeleid opdrachtgevers

We hebben diverse grote opdrachtgevers. Ongeveer vijftien procent van onze bedrijfsopbrengsten is afkomstig uit de Nederlandse railmarkt. Deze markt kenmerkt zich als een monopsonie. Het marktvolume, dat wordt gegenereerd door ProRail als de belangrijkste opdrachtgever op deze markt, is de laatste jaren afgenomen. ProRail steunt actief nieuwe partijen in hun pogingen toe te treden tot deze technisch en logistiek complexe markt. We hebben als marktleider te kampen met de consequenties van dit beleid. Om toch concurrerend te blijven, zijn we continu alert op het marktconform houden van onze organisatieomvang en kwaliteitspropositie. Daarnaast investeren we in research & development om zo oplossingen te creëren die onderscheidend zijn in de markt. Bovendien verstevigen we onze activiteiten buiten Nederland en breiden activiteiten op de Nederlandse spoormarkt uit naar niet-ProRail-gebonden werk (private partijen en spooraansluitingen) en gemeentelijke vervoerbedrijven.

Aanbestedingskosten

We genereren een aanzienlijk deel van onze bedrijfsopbrengsten uit openbare aanbestedingen. Vanwege de toenemende complexiteit van een aantal van deze aanbestedingen (in het bijzonder projecten die op een d&c- of dbfmo-basis worden aanbesteed) stijgen de aanbestedingskosten. De vergoeding van de opdrachtgever voor deze kosten is veelal beperkt. Als we niet succesvol zijn bij deze aanbestedingen zijn we niet in staat de gemaakte kosten terug te verdienen. We schrijven daarom zeer selectief in op aanbestedingen.

Arbeidsmarkt

Om veilig en succesvol te kunnen opereren, hebben we de juiste medewerkers met de juiste competenties en passie nodig. Krapte op specifieke delen van de arbeidsmarkt maakt het lastig om voldoende geschikte mensen te werven. Daarom investeren we in onze positie als preferente werkgever, met name door het scheppen van een aantrekkelijke werkomgeving waarin mensen de mogelijkheid krijgen hun talenten optimaal te ontplooiën, in Nederland, Europa en ver daarbuiten.

Publieke opdrachtgevers

Voor een groot deel van onze bedrijfsopbrengsten zijn we afhankelijk van opdrachten die door (semi-)publieke overheden worden aanbesteed. Vertragingen in politieke besluitvorming en aanpassingen in investeringsbudgetten van overheden zijn van invloed op de opdrachtverlening. We houden de ontwikkeling van de orderportefeuille en het niveau van de bedrijvigheid in relatie tot de omvang van de organisatie scherp in de gaten, zodat we tijdig passende maatregelen kunnen nemen. Bij betalingsrisico's waar geregeld aanvullende zekerheden worden gevraagd en bij de transfer van risico's in de keten naar onderaannemers en leveranciers, is extra waakzaamheid geboden ten aanzien van solvabiliteit. Om de kwetsbaarheid voor conjunctuurschommelingen te beperken, streven we naar een situatie waarin langlopende en repeterende opdrachten een substantieel deel van de bedrijfsopbrengsten uitmaken.

► Operationele risico's

Uitvoering en ontwerp

We voeren doorgaans op projectmatige basis werk uit voor derden, waarbij naast uitvoeringsrisico's ook ontwerprisico's een rol spelen. De complexiteit en omvang van de werken – en daarmee ook de orderomvang – kunnen aanzienlijk variëren. Al naar gelang de contractvorm kunnen verkeerde inschattingen tot verliezen en negatieve kasstromen leiden. In sommige gevallen ontstaan hierdoor ook discussies over de financiële afrekening van het project met de opdrachtgever. Die gaan dan over de afrekening van afwijkingen op het contract, de kosten van tijdsvertraging of de kwaliteit van het werk. In een aantal gevallen leidt dit tot claims en een verdere juridische procedure, maar in de meeste gevallen worden deze discussies naar tevredenheid van alle partijen opgelost. We hechten grote waarde aan het structureel toepassen van procedures, zowel tijdens de verwervingsfase als tijdens de uitvoeringsfase, om dit soort problemen te voorkomen. Bij ontwerprisico's wordt grote waarde toegekend aan reviews van derden. Daarnaast zijn we verzekerd voor ontwerpfouten.

Veiligheid

Dit betreft het risico dat operationele activiteiten leiden tot ongelukken, letselschade en

reputatieverlies of dat ze worden uitgevoerd in strijd met arbo- en milieuvoorschriften. Zorgvuldige voorbereiding van werkzaamheden, toolboxmeetings en analyse van (bijna-)ongevallen moeten dit risico minimaliseren. We werken volgens het veiligheidsgedragprogramma 24Safe, met als missie samen scherp op veiligheid. Het programma is gericht op preventie en het vergroten van het veiligheidsbewustzijn. Zo hebben we veel aandacht voor menselijk gedrag als risicofactor. Vanzelfsprekend hebben alle medewerkers toegang tot de systemen voor kwaliteit, arbeidsomstandigheden en milieu (kam). De kam-systemen worden regelmatig getoetst, zowel intern als door externe geaccrediteerde en certificerende instanties. Een aantal voorbeelden van beheersmaatregelen ten aanzien van veiligheid:

- Leveranciers en onderaannemers worden actief betrokken bij veiligheidsbewustzijns campagnes
- We zetten actief in op het doen van meldingen, op basis waarvan continue verbetering mogelijk is
- We nemen preventieve maatregelen om calamiteiten te voorkomen
- Werken met een Laatste Minuut Risico Analyse (lmra) stimuleren we actief

Vaste prijzen

We acteren veelal in een omgeving waarbij opdrachtgevers risico’s wensen over te hevelen naar de opdrachtnemer, in ruil voor een vaste prijs. Deze risico’s kunnen verliezen en negatieve kasstromen genereren. We accepteren alleen die risico’s die we zelf kunnen managen. Als onderdeel van onze projectbewakingsmethodiek beschikken we al jaren over een geavanceerd systeem om risico’s te identificeren en te kwantificeren. Dit geldt zowel voor de verwervings- als de uitvoeringsfase. In deze periode van potentieel fluctuerende grondstofprijzen zijn we terughoudend met het nemen van inflatierisico’s. Bij langlopende projecten is een adequate indexatieregeling een belangrijk aandachtspunt.

Agentencontracten

De Groep maakt beperkt gebruik van agenten. Feitelijk is er slechts één agentencontract dat qua omvang relevant is. Dit is de overeenkomst met de lokale agent voor het metroproject in Riyad, Saoedi-Arabië. Dit project is in de loop van 2013 gestart. Het contract met de lokale agent is

overeengekomen in het eerste kwartaal van 2013. Uit onderzoek van de Raad van Commissarissen van Oranjewoud nv blijkt dat er geen aanwijzingen van mogelijke onregelmatigheden zijn aangetroffen. Wel is naar aanleiding van dit onderzoek vastgesteld dat de interne procedures op het gebied van – niet uitputtend – compliance en het standaardiseren van agentenovereenkomsten verder moesten worden aangescherpt. Gezien de internationale ambitie van de Groep vergt dit proces op continue basis aandacht. Het verbeteren van compliance en risk management is een continu proces en wordt mede beïnvloed door de steeds veranderende maatschappelijke context waarbinnen de Groep opereert. De Groep heeft sindsdien de volgende herstelmaatregelen gerealiseerd:

- De interne procedures op het gebied van anticorruptie en integriteit zijn verder versterkt, onder meer in de Code of Conduct onder de noemer Strukton All Right. We maken daarbij mede gebruik van deskundigheid van derde partijen
- Compliance officers zijn aangesteld en opgeleid en medewerkers die betrokken zijn bij internationale tenders en opdrachten krijgen trainingen op het gebied van compliance
- We wisselen best practices op het punt van compliance en ‘duty of care’ uit met vergelijkbare ondernemingen in de branche
- In de huidige standaardagentenovereenkomst zijn – niet uitputtend – informatieverplichtingen, anticorruptiebepalingen en compliance met de Gedragscode Integer Zaken doen opgenomen. Agenten met bestaande overeenkomsten verklaren dit laatste jaarlijks in een ‘Letter of representation’
- Buitenlandse agenten worden gescreend op goed gedrag, onder andere via een Amerikaanse database
- We hebben interne controles gedaan en onderliggende documentatie opgebouwd om de toekomstige of reeds uitgevoerde activiteiten van agenten te onderbouwen (notulen, e-mails, brieven)
- Reeds bestaande agentenovereenkomsten zijn waar mogelijk verbeterd en aangepast

In februari 2019 is Strukton verrast door een inval van de FIOD op basis van een verdenking van corruptie en valsheid in geschrifte bij het verkrijgen van de opdracht voor het metroproject in Riyad.

Direct na de inval zijn we een intern onderzoek gestart. We hebben de lijst van gegevens die door de FIOD in beslag is genomen beoordeeld op indicaties van onregelmatigheden. Uit dit onderzoek zijn geen bevindingen voortgekomen die duiden op het niet naleven van toepasselijke wet- en regelgeving. Een onafhankelijke deskundige heeft vastgesteld dat het interne onderzoek adequaat en zorgvuldig is uitgevoerd.

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van het FIOD-onderzoek. Gedurende 2019 heeft de FIOD het aanvangsprocesverbaal en begin 2020 ook de door haar bij de inval meegenomen informatie digitaal aan ons beschikbaar gemaakt. Wij hebben vastgesteld dat deze informatie geen nieuwe inzichten verschaft dan wel tot verder onderzoek noopt ten aanzien van de aanleiding voor de inval op 15 februari 2019.

Bezettingsgraad

Strukton is een kapitaalintensieve onderneming die, vooral op het gebied van railsystemen, een groot en gespecialiseerd materieelpark beheert. Dit materieel is veelal ons eigendom. De kosten hiervan schrijven we af over de economische levensduur van het materieel. Wanneer we onvoldoende in staat zijn het materieel in te zetten tegen dekkende tarieven, heeft dit weliswaar niet direct een kasuitstroom tot gevolg, maar wordt ons resultaat wel nadelig beïnvloed. Daarnaast heeft een groot deel van onze medewerkers een vast dienstverband. Als we deze mensen niet tegen dekkende tarieven inzetten op lopende projecten of contracten, bijvoorbeeld omdat er onvoldoende werk is, heeft dit een negatief effect op de winstgevendheid en de kasstroom van de onderneming. Bij Strukton Rail vangen we dit op door internationale expansie in de Europese markt en door materieel en medewerkers internationaal in te zetten. Grote investeringen worden in enkele gevallen gedeeld met partners. Bovendien beperken we binnen heel Strukton het risico van onderbezetting door continu te streven naar een vergroting van het aandeel van niet-projectgebonden activiteiten. De lifecyclegerichte benadering die binnen alle Struktonbedrijven terugkomt, past daarin.

Informatiebeveiliging

We zijn met onze technologische oplossingen

afhankelijk van beschikbaarheid en continuïteit van informatievoorziening. Zonder informatie liggen onze processen stil en is geen bedrijfsvoering mogelijk. Als de informatie waarmee wordt gewerkt, niet beschikbaar is of op straat komt te liggen, kan dit een grote impact op ons hebben. De risico’s ten aanzien van de informatievoorziening, cyberrisks, nemen toe als gevolg van de ontwikkelingen van deze tijd. Om in controle te blijven, geven we continu en op een gestructureerde wijze integraal aandacht aan de bescherming van informatie en verbindingen.

► **Financiële risico's**

Beschikbare kredietfaciliteiten

Op 13 april 2018 is een nieuwe financiering afgesloten voor de financiering van de Nederlandse vennootschappen met een looptijd van drie jaar met een mogelijkheid tot verlenging. In mei 2020 heeft een agiostorting van EUR 20 mln door Oranjewoud nv plaatsgevonden. Strukton Groep heeft in juni 2020 zijn financiering verlengd met zes maanden tot 13 oktober 2021. De Committed Revolving Credit Facility is vanaf dan vastgesteld op EUR 80 mln. Op basis van de overeengekomen financiering beschikken we over voldoende krediet- en bankgarantiefaciliteiten. Voor 2021 is een herfinanciering voorzien voor meerdere jaren.

De financieringsbehoefte van de onderneming wordt met grote regelmaat geprognoseerd en de aanwending van deze faciliteit wordt voortdurend gevolgd. In de financieringsdocumentatie zijn diverse convenanten opgenomen die vooral te maken hebben met het kasgenererend vermogen van de onderneming. Ook deze convenanten worden met een grote regelmaat getoetst. De investerings- en stortingsverplichtingen die we hebben uit hoofde van lopende investeringsprogramma’s, projecten en pps-belangen, worden in deze financieringsbehoefte meegenomen. Realisatie van de liquiditeitsprognose hangt in belangrijke mate af van de ontwikkeling van externe marktcondities, orderintake, de ontwikkeling van projectresultaten en de ontwikkeling van het nettowerkkapitaal. Vanwege het projectmatige karakter van de onderneming kunnen eenmalige negatieve projectresultaten zowel de financieringsbehoefte als de convenanten beïnvloeden. Dit risico wordt beperkt door een

sterke sturing op procesbeheersing en door een vergroting van het aandeel van niet-projectgebonden activiteiten. Daarnaast streven we ernaar de nettoschuld van de onderneming op korte termijn verder te reduceren en een aantal niet direct voor de bedrijfsvoering noodzakelijke specifieke assets te vervreemden. Ons financiële beleid is erop gericht om ons kredietprofiel te handhaven en waar mogelijk te verbeteren, zodat we toegang houden tot de bancaire en financiële markten tegen de voor Strukton Groep acceptabele voorwaarden. We hebben geen specifieke aanwijzingen die erop duiden dat bepaalde marktcondities, zoals prijsontwikkeling bij zowel opdrachtgevers als financiers en onderaannemers, of afspraken met leveranciers en kredietverzekeraars zich ongunstig ontwikkelen. Dat geldt ook voor de orderintake en tijdige conversie tot bedrijfsopbrengsten en ontwikkeling van projectresultaten binnen de daarvoor verwachte bandbreedtes. De Groepsdirectie heeft diverse maatregelen geïdentificeerd die (mogelijk) voor additionele financiële ruimte kunnen zorgen. Deze maatregelen betreffen onder meer:

- Snellere facturatie, betere betalingscondities en inning van facturen waardoor het werkkapitaal verbetert
- Zeker stellen van dividenden uit non-credit base dochterondernemingen, deelnemingen en gerelateerde samenwerkingsverbanden
- Verkoop van specifieke assets

Financiële instrumenten

Strukton Groep maakt gebruik van interest rate swaps en valutatermijncontracten om een gedeelte van de renterisico's uit hoofde van concern- en projectfinancieringen af te dekken en om valutarisico's op toekomstige kasstromen in USD af te dekken. Het merendeel van de activiteiten van Strukton Groep vindt plaats in het eurogebied. Voor de dochterbedrijven buiten het eurogebied geldt dat zij veelal handelen in de valuta van het desbetreffende land. Voor transacties in vreemde valuta is het beleid dat de netto positie volledig wordt gehedged door middel van vreemde-valutacontracten. In 2014 en 2016 zijn valutatermijncontracten afgesloten voor het metroproject in Riyad, waarbij het valutarisico op toekomstige kasstromen in USD is afgedekt. Het translatierisico op het eigen vermogen en verstrekte

leningen aan dochters buiten het eurogebied wordt niet afgedekt.

Verzekeringen

Als aanvulling op de beheersing van met name operationele en financiële risico's verzekeren we de nodige risico's. Ons beleid ziet toe op het verzekeren van die risico's die we zelf niet kunnen of willen dragen. Jaarlijks toetsen we het verzekeringsprogramma aan gewijzigde wet- en regelgeving, verzekerde bedragen en nieuwe risico's. Waar nodig passen we het verzekeringsprogramma aan.

► Interne risicobeheersing- en controlesystemen

Risicobeheersingkader

Relevante onderdelen van het risicobeheersingkader zijn onder andere de geldende gedragsregels, het directiereglement, de volmachtregeling, de procedure voor machtigingsaanvragen van complexe en omvangrijke projecten, de planning- en controlecyclus en de rapportages hierover.

Interne beheersingssystemen

De Groepsdirectie is verantwoordelijk voor het interne risicobeheersing- en controlesysteem van de onderneming en voor de beoordeling van de effectiviteit ervan. Het systeem is gericht op beheersing van risico's die met de bedrijfsactiviteiten en de realisatie van bedrijfsdoelstellingen samenhangen. Ook bewaakt het de effectiviteit en efficiency van bedrijfsprocessen en de consistentie van de administratieve processen. Het kader voor risicobeheersing is in de hele Groep geïmplementeerd. De verantwoordelijkheid voor het beheersingssysteem ligt primair bij de werkmaatschappijen zelf, waarbij wij continu streven naar een verbetering van de interne beheersingssystemen. Hierbij ligt voor 2020 de nadruk op de verbetering van de interne beheersing van de onderhoudscontracten van Rail en de kwaliteit van de financiële functie. Risicobeoordelingen zijn een integraal onderdeel van de jaarlijkse planning- en controlecyclus van de onderneming, die elk jaar met de aandeelhouder wordt besproken. Het risicobeheersing- en controlesysteem van de financiële verslaglegging is gebaseerd op de centrale richtlijn en procedures.

Duidelijke boekhoudkundige regels zijn vastgelegd in het Strukton Reporting Manual en in een standaard rapportagestructuur.

Externe accountant

Jaarlijks verricht de externe accountant controlewerkzaamheden gericht op het verstrekken van een verklaring bij de jaarrekening. De externe accountant wordt benoemd door de aandeelhouders.

Zowel de aandeelhouder als de Raad van Commissarissen stelt jaarlijks in overleg met de accountant de activiteiten vast waarmee de voor de accountantsverklaring vereiste werkzaamheden worden uitgebreid. Dit kunnen specifieke risico's, bedrijfsprocessen of locaties zijn waar de Raad van Commissarissen of de aandeelhouder een grotere diepgang gewenst acht. Aanbevelingen uit externe controlewerkzaamheden op elk niveau worden gerapporteerd aan de Raad van Commissarissen en de Groepsdirectie en opgevolgd door de Groepsdirectie.

Directiereglement en vertegenwoordigingsbevoegdheid

Voor zowel de Groepsdirectievoorzitter als de directies van de werkmaatschappijen geldt een directiereglement. Naast de nodige aandacht voor taken, verantwoordelijkheden en te verkrijgen goedkeuringen is hierin ook de vertegenwoordigingsbevoegdheid vastgelegd. Vertegenwoordigingsbevoegdheid, onder meer voor de ondertekening van documenten, berust bij ieder van de leden van de Groepsdirectie afzonderlijk, alsmede bij andere daartoe door de Groepsdirectie benoemde functionarissen, met inachtneming van beperkingen zoals gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel.

Rapportagestructuur

De rapportagestructuur binnen Strukton is in lijn met de aansturing van de afzonderlijke werkmaatschappijen. De verantwoordelijkheid voor de invoering en het waarborgen van de effectiviteit van controles ligt bij de Groepsdirectievoorzitter. Het succes van deze controles wordt gemeten door zelfbeoordeling door de directies van de bedrijfsonderdelen en door het regelmatig vaststellen van de toereikendheid van het interne

beheerssysteem. De voortgang en ontwikkeling van de operationele resultaten, de liquiditeit en de financiële positie van de onderneming, evenals de veiligheidsrisico's, operationele en financiële risico's, alsook de resultaten rond mvo worden vastgelegd in de periodieke managementrapportages. Deze worden op het niveau van de Groepsdirectie besproken tijdens de kwartaalbesprekingen met de directies van de werkmaatschappijen. De uitvoering van de strategie wordt bewerkstelligd via een aantal verbeterprogramma's die zich richten op de operationele processen op het gebied van tendermanagement, projectmanagement, het werkkapitaal- en cashmanagement.

► De mogelijke gevolgen van Covid-19 voor onze onderneming

Zoals toegelicht in de grondslagen in de paragraaf Risicobeheer onder Liquiditeitsrisico en toelichting 28 Gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening, hebben de Covid-19-uitbraak en maatregelen die door diverse overheden naar aanleiding daarvan zijn genomen om het virus in te perken, beperkte gevolgen gehad voor de Groep in de eerste vijf maanden van 2020.

Naast de reeds bekende effecten leidt de macro-economische onzekerheid tot verstoring van de economische activiteit en is het onbekend wat de eventuele gevolgen op langere termijn voor onze bedrijfsactiviteiten zijn. De schaal en duur van deze pandemie blijven onzeker, maar zullen naar verwachting verdere gevolgen hebben voor onze bedrijfsactiviteiten.

De belangrijkste risico's die voortvloeien uit de huidige onzekere situatie inzake Covid-19 zijn:

- De toeleveringsketen bestaat uit leveranciers en onderaannemers die diensten verrichten of goederen leveren voor projecten die voor klanten worden uitgevoerd. Strukton is niet geconfronteerd met materiële leverantiestops of -problemen door deze leveranciers. Strukton kijkt wel kritisch naar de inzet van onderaannemers.
- Door de lockdowns en andere maatregelen bestaat er een risico dat projecten geen voortgang kunnen vinden en dat daardoor omzet en winstgevendheid dalen. De zwaarte, het aanvangsmoment en de duur van de lockdowns bepalen mede het

effect ervan op de omzet en winstgevendheid van de segmenten van Strukton. In Italië was die impact voor Railsystemen significant. Binnen de segmenten kan de productiviteit ook bij thuiswerken goed worden geborgd. Voor bepaalde diensten geldt dat ze door de overheden in de verschillende landen waarin Strukton actief is, zijn aangewezen als vitaal. In een beperkt aantal gevallen zijn er projecten stilgelegd of getemporeerd. Hoewel met name in de maand april de omzet achterbleef, is de omzet tot en met mei 2020 gelijk aan dezelfde periode van het vorige jaar. Het recurring operationeel resultaat tot en met mei 2020 is positief. De convenanten in deze periode zijn volledig behaald.

- Gezien de aard en omvang van de activa van Strukton is het risico op bijzondere waardeverminderingen beperkt.
- In onder meer Nederland (NOW-regeling), België en Italië is gebruik gemaakt van steunmaatregelen ter compensatie van personeelskosten. De steunmaatregelen zijn tijdelijk.
- Voor Financiering en liquiditeit verwijzen we naar de paragrafen Continuïteit van financiering in het verslag van de Raad van Commissarissen en Kasstroom en Financiering uit het verslag van de Raad van Bestuur alsmede naar de toelichtingen 14, 17 en 25 in de jaarrekening.
- Thuiswerken was (waar mogelijk) al vóór Covid-19 een geïntegreerd onderdeel van de bedrijfsvoering van Strukton. Processen en procedures zijn hierop ingesteld. De lockdown situaties ten gevolge van Covid-19 hebben geen materiële invloed op deze processen en de interne beheersing.
- Hoewel onzeker, zijn wij op dit moment niet van mening dat de gevolgen van het Covid-19-virus een materieel negatief effect zullen hebben op onze financiële conditie of liquiditeit. Zie ook de paragraaf Risicobeheer in de jaarrekening.

Conclusie

Op basis van voornoemde systemen, de aangebrachte kaders en de daarbij behorende rapportagestructuur is het risicobeheersings- en controlesysteem naar onze mening adequaat opgezet en heeft dit in het boekjaar voldoende gefunctioneerd. Voor 2020 ligt de nadruk op de verbetering van de interne beheersing van de onderhoudscontracten van Rail en de kwaliteit van de financiële functie.

De Groepsdirectie is van mening dat de risicobeheersing- en controlesystemen van de financiële rapportage een redelijke mate van zekerheid verschaffen dat de financiële verslaggeving geen onjuistheden van materieel belang bevat en dat de risicobeheersing- en controlesystemen in het verslagjaar naar behoren hebben gewerkt. Deze systemen verlagen in belangrijke mate het risico op verkeerde beslissingen, het doelbewust omzeilen van beheersingprocessen en het niet naleven van wetten en regels. Het is echter vrijwel onmogelijk om alle risico's op enig moment te kennen, respectievelijk deze volledig te beschrijven en te beheersen. De bestaande systemen kunnen derhalve geen absolute zekerheid bieden tegen het niet realiseren van doelstellingen, noch kunnen deze alle onjuistheden van materieel belang, waaronder verlies, fraude of overtredingen van wetten en regels, geheel voorkomen.

Gerard Sanderink (voorzitter)

Erik Hermesen

14 juli 2020

Foto: Johann van Dijk

11 Jaarrekening

Foto: Chantal van den Berg, Bouwfotografe

Inhoudsopgave

Geconsolideerde balans (x EUR 1.000)	40
Geconsolideerde winst-en-verliesrekening (x EUR 1.000).....	41
Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat (x EUR 1.000).....	42
Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen (x EUR 1.000)	43
Geconsolideerd kasstroomoverzicht (x EUR 1.000).....	44
Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening	45
Grondslagen voor financiële verslaggeving	45
Belangrijkste schattingen en beoordelingen in de geconsolideerde jaarrekening	63
Financieel risicobeheer.....	67
1. Materiële vaste activa.....	70
2. Gebruiksrecht activa	72
3. Immateriële activa	74
4. Vastgoedbeleggingen.....	78
5. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures.....	79
6. Overige financiële vaste activa	81
7. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen	82
8. Voorraden.....	83
9. Handels- en overige vorderingen.....	84
10. Onderhanden projecten.....	84
11. Liquide middelen.....	84
12. Groepsvermogen.....	85
13. Aandeel derden	86
14. Langlopende schulden	87
15. Leaseverplichtingen	88
16. Voorzieningen.....	90
17. Handels- en overige schulden	96
18. Opbrengsten van contracten met klanten.....	96
19. Kosten van grond- en hulpstoffen, materiaal en uitbesteed werk	97
20. Lonen, salarissen en sociale lasten	97
21. Overige bedrijfskosten	98
22. Financiële baten en lasten.....	98

23. Belastingen	98
24. Personeelsbestand.....	99
25. Financiële instrumenten	100
26. Kasstroomoverzicht.....	105
27. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden.....	105
28. Transacties met verbonden partijen.....	107
29. Gebeurtenissen na balansdatum	109
30. Dienstverlening uit hoofde van concessies en publiek-private-samenwerking (pps).....	109
31. Activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop	110
32. Acquisities.....	110
33. Joint operations	111
34. Gesegmenteerde informatie	111
35. Overzicht groepsmaatschappijen en deelnemingen.....	114
Enkelvoudige balans vóór voorgestelde winstverdeling (x EUR 1.000)	121
Enkelvoudige winst-en-verliesrekening (x EUR 1.000)	121
Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening (x EUR 1.000).....	122
1. Materiële vaste activa.....	122
2. Gebruiksrecht activa	123
3. Financiële vaste activa	123
4. Vorderingen.....	124
5. Liquide middelen.....	124
6. Eigen vermogen	125
7. Voorzieningen.....	126
8. Langlopende schulden	126
9. Kortlopende schulden	126
10. Overige resultaten na belastingen	126
11. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden.....	127
12. Dividend voorstel	127
13. Gebeurtenissen na balansdatum	127
Overige gegevens	127

Geconsolideerde balans (x EUR 1.000)

Activa

	31-12-2019*	31-12-2018
Vaste activa		
1. Materiële vaste activa	136.025	142.161
2. Gebruiksrecht activa	89.605	-
3. Immateriële activa	57.083	58.889
4. Vastgoedbeleggingen	4.864	4.950
5. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	40.083	39.269
6. Overige financiële vaste activa	69.187	48.722
7. Uitgestelde belastingvorderingen	42.752	45.355
	439.599	339.345
Vlottende activa		
8. Voorraden	20.814	20.405
9. Handels- en overige vorderingen	407.279	483.189
10. Onderhanden projecten	213.996	222.819
Winstbelasting vorderingen	9.247	15.866
15. Leasevordering	-	-
11. Liquide middelen	217.481	232.277
	868.817	974.556
Totaal activa	1.308.416	1.313.901
Passiva		
Eigen vermogen		
Geplaatst kapitaal	2.269	2.269
Agioreserve	49.000	39.000
Overige reserves	153.324	152.809
Onverdeeld resultaat	(19.970)	(4.496)
12. Totaal eigen vermogen	184.623	189.582
13. Aandeel derden	929	41.036
12. Totaal groepsvermogen	185.552	230.618
Langlopende verplichtingen		
12. Achtergestelde leningen	11.000	11.000
14. Langlopende schulden	203.450	182.562
15. Leaseverplichting	59.495	-
7. Uitgestelde belastingverplichtingen	6.233	5.642
16. Voorzieningen	116.331	92.941
	396.508	292.145
Kortlopende verplichtingen		
17. Handels- en overige schulden	473.686	511.144
15. Leaseverplichting	32.155	-
25. Schulden aan kredietinstellingen	55.348	60.191
10. Onderhanden projecten	154.316	195.318
Verschuldigde winstbelasting	4.163	8.928
16. Voorzieningen	6.688	15.557
	726.356	791.138
Totaal passiva	1.308.416	1.313.901

* Na stelselwijziging in de jaarverslaggevingsregels op het gebied van Lease accounting (IFRS 16).
Zie ook paragraaf “Nieuw toegepaste en herziene standaarden en interpretaties” in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening (x EUR 1.000)

	2019*	2018
18. Opbrengsten van contracten met klanten	1.855.231	1.779.117
19. Kosten van grond- en hulpstoffen, materiaal en uitbesteed werk	977.834	950.713
20. Lonen, salarissen en sociale lasten	519.858	498.029
21. Overige bedrijfskosten	297.559	292.344
Totaal bedrijfskosten voor afschrijvingen	1.795.252	1.741.087
5. Resultaat deelnemingen na belasting	2.339	7.117
Operationeel resultaat (EBITDA)	62.319	45.148
1.2.3. Afschrijving immateriële en materiële vaste activa en gebruiksrecht activa	56.274	28.312
1.2.3. Bijzondere waardeverminderingen van immateriële en materiële vaste activa en gebruiksrecht activa	3	30
	56.277	28.342
Bedrijfsresultaat (EBIT)	6.041	16.806
22. Financiële baten	6.552	4.653
22. Financiële lasten	16.176	12.023
	(9.625)	(7.370)
Resultaat voor belastingen (EBT)	(3.583)	9.436
23. Belastingen	16.166	9.594
Resultaat na belastingen	(19.749)	(158)
Toe te rekenen aan:		
Aandeelhouders van de moedermaatschappij	(19.970)	(4.496)
13. Minderheidsbelang	221	4.338
Resultaat na belastingen	(19.749)	(158)

* Na stelselwijziging in de jaarverslaggevingsregels op het gebied van Lease accounting (IFRS 16).
Zie ook paragraaf “Nieuw toegepaste en herziene standaarden en interpretaties” in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

Geconsolideerd overzicht van het totaalresultaat (x EUR 1.000)

	2019*	2018
Resultaat na belastingen	(19.749)	(158)
<i>Niet-gerealiseerde resultaten die na eerste opname mogelijk worden geherclassificeerd naar de winst-en-verliesrekening:</i>		
12. Mutaties in reële waarde van derivaten voor hedge accounting	(773)	(1.994)
Winstbelasting effect	158	498
	(615)	(1.496)
12. Mutaties in reële waarde van derivaten voor hedge accounting van joint ventures en geassocieerde deelnemingen	(73)	(119)
Winstbelasting effect	18	30
	(55)	(89)
12. Koersverschillen vreemde valuta	144	204
Winstbelasting effect	-	-
	144	204
Totaalresultaat te reclassificeren naar winst-en-verlies in volgende perioden	(526)	(1.381)
<i>Niet-gerealiseerde resultaten die nooit worden geherclassificeerd naar de winst-en-verlies-rekening:</i>		
12. Mutatie actuariële reserve	(12.929)	(2.939)
Winstbelasting effect	2.730	349
	(10.199)	(2.590)
12. Overige mutaties	5	-
Winstbelasting effect		(1.186)
	5	(1.186)
Totaalresultaat niet te reclassificeren naar winst-en-verlies in volgende perioden	(10.194)	(3.776)
Totaalresultaat over de verslagperiode	(30.469)	(5.315)
Toe te rekenen aan:		
Aandeelhouders van de moedermaatschappij	(30.690)	(9.832)
13. Minderheidsbelang	221	4.517
Totaalresultaat over de verslagperiode	(30.469)	(5.315)

* Na stelselwijziging in de jaarverslaggevingsregels op het gebied van Lease accounting (IFRS 16).
Zie ook paragraaf "Nieuw toegepaste en herziene standaarden en interpretaties" in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

Geconsolideerd mutatieoverzicht van het eigen vermogen (x EUR 1.000)

	Geplaatst en gestort kapitaal	Agioreserve	Reserve omrekeningsverschillen	Afdekkingsreserve	Actuariële reserves	Ingehouden winsten	Onverdeeld resultaat	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders moedermaatschappij	Aandeel derden	Totaal groepsvermogen
12. Eigen vermogen per 1 januari 2018	2.269	39.000	(428)	(199)	(13.039)	179.044	(7.233)	199.414	36.760	236.174
Winstbestemming 2017	-	-	-	-	-	(7.233)	7.233	-	-	-
13. Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-	-	-	-	-	-	-	(241)	(241)
Resultaat na belastingen	-	-	-	-	-	-	(4.496)	(4.496)	4.338	(158)
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	50	(1.585)	(2.615)	(1.186)	-	(5.336)	179	(5.157)
Totaal resultaat over de verslagperiode	-	-	50	(1.585)	(2.615)	(1.186)	(4.496)	(9.832)	4.517	(5.315)
Agioستorting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eigen vermogen per 31 december 2018	2.269	39.000	(378)	(1.784)	(15.654)	170.625	(4.496)	189.582	41.036	230.618
	Geplaatst en gestort kapitaal	Agioreserve	Reserve omrekeningsverschillen	Afdekkingsreserve	Actuariële reserves	Ingehouden winsten	Onverdeeld resultaat	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders moedermaatschappij	Aandeel derden	Totaal groepsvermogen
12. Eigen vermogen per 1 januari 2019	2.269	39.000	(378)	(1.784)	(15.654)	170.625	(4.496)	189.582	41.036	230.618
Winstbestemming 2018	-	-	-	-	-	(4.496)	4.496	-	-	-
Resultaat na belastingen	-	-	-	-	-	-	(19.970)	(19.970)	221	(19.749)
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	144	(670)	(10.199)	5	-	(10.720)		(10.720)
Totaal resultaat over de verslagperiode	-	-	144	(670)	(10.199)	5	(19.970)	(30.690)	221	(30.469)
Agioستorting	-	10.000	-	-	-	-	-	10.000	-	10.000
Transacties met minderheidsaandeelhouders	-	-	-	-	-	15.731	-	15.731	(40.328)	(24.597)
Eigen vermogen per 31 december 2019	2.269	49.000	(234)	(2.454)	(25.853)	181.865	(19.970)	184.623	929	185.552

Geconsolideerd kasstroomoverzicht (x EUR 1.000)

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat na belastingen	(19.749)	(158)
Mutaties zonder kasstroom:		
Afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	56.361	25.296
Interest baten en lasten tav lease	1.386	-
Overige mutaties leases	(145)	-
Mutaties in voorzieningen	2.159	9.412
Resultaat geassocieerde deelnemingen en joint ventures	(2.339)	(7.117)
	57.422	27.591
Uitgekeerd dividend geassocieerde deelnemingen	7.412	4.839
Interestbaten en -lasten	8.639	7.732
Vennootschapsbelasting	16.166	9.595
Ontvangen rente	2.850	3.778
Betaalde rente	(14.585)	(12.207)
Betaalde vennootschapsbelasting	(8.489)	(6.358)
Badwill verwerving groepsmaatschappij	-	(2.417)
Mutaties in werkkapitaal:		
Vorraden	(493)	1.609
Onderhanden projecten	(38.614)	(44.536)
Vorderingen	71.251	7.490
Kortlopende schulden, exclusief kredietinstellingen	(21.613)	(17.111)
Kasstroom uit operationele activiteiten	60.197	(20.153)
Kasstroom aangewend voor investeringsactiviteiten		
Investerings in immateriële activa	(1.553)	(2.512)
Investerings in materiële vaste activa	(21.496)	(22.782)
Verwervingen / verkoop van groepsmaatschappijen en bedrijfscombinaties	-	(3.488)
Verwervingen / verkoop van deelnemingen	(2.464)	(818)
Desinvesteringen van materiële vaste activa, inclusief overige mutaties	132	1.424
Overige mutaties van belangen in deelnemingen	(71)	(723)
Uitbreiding aandelenbelang special purpose company	-	119.704
Uitbreiding pps-vordering	(22.750)	-
Aflossingen leningen	5.590	-
Afname / toename overige financiële vaste activa	(58)	585
Kasstroom aangewend voor investeringsactiviteiten	(42.670)	91.390
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Opgenomen achtergestelde leningen	-	-
Aflossingen achtergestelde leningen	-	-
Verwerving minderheidsbelang	(22.600)	-
14. Opgenomen leningen op lange termijn	21.007	14.278
14. Aflossingen leningen op lange termijn	(6.044)	(4.438)
15. Betaling leaseverplichtingen	(30.691)	-
Uitgekeerd dividend	-	-
12. Agiostorting	10.000	-
Overige mutaties	(265)	(1.571)
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	(28.593)	8.269
Recapitulatie kasstroom		
Uit operationele activiteiten	60.197	(20.153)
Uit investeringsactiviteiten	(42.670)	91.390
Uit financieringsactiviteiten	(28.593)	8.269
Totale netto kasstroom	(11.066)	79.506
Liquiditeiten primo	212.086	129.231
Liquiditeiten ultimo	202.133	212.086
Koersverschillen	(1.113)	(3.349)
26. Mutatie liquiditeiten	(11.066)	79.506

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

► Grondslagen voor financiële verslaggeving

Verslaggevende entiteit

Strukton Groep nv is een houdstermaatschappij, die direct of indirect deelnemingen bezit in een aantal ondernemingen die gezamenlijk bekend staan als Strukton. Strukton Groep is statutair en feitelijk gevestigd te Utrecht. De geconsolideerde jaarrekening van de vennootschap over 2019 omvat de vennootschap en haar dochterondernemingen en de belangen van Strukton Groep in geassocieerde deelnemingen en entiteiten waarover gezamenlijke zeggenschap wordt uitgeoefend. Strukton is actief in de markten railsystemen, civiele infrastructuur en techniek en gebouwen. Een overzicht van de groepsmaatschappijen en deelnemingen is opgenomen in paragraaf 34; hierin is aangegeven welke maatschappijen in de consolidatie zijn betrokken. Voor een aantal groepsmaatschappijen zijn aansprakelijkheidsverklaringen gedeponneerd (zie pagina 114 e.v.). Per 31 december 2019 bezit Oranjewoud nv alle aandelen in Strukton Groep. Op 20 december 2017 is een Raad van Commissarissen op het niveau van Strukton Groep ingesteld.

Uitgangspunten

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), zoals aanvaard binnen de Europese Unie (IFRSEU). De (geconsolideerde) jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, wat de functionele valuta is van de onderneming. Alle financiële informatie in euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal, tenzij anders vermeld. De geconsolideerde jaarrekening is op 14 juli 2020 opgemaakt door de directie met instemming van de Raad van Commissarissen en zal ter vaststelling worden voorgelegd aan de Algemene Vergadering van Aandeelhouders.

Continuïteitsveronderstelling

De jaarrekening 2019 van Strukton Groep is opgesteld met inachtneming van de continuïteitsveronderstelling. Voor een nadere toelichting op de redenen hiervoor verwijzen we naar de paragraaf 'Financieel risicobeheer'.

Gehanteerde grondslagen bij het opstellen van de geconsolideerde jaarrekening

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld. De hierna uiteengezette grondslagen voor financiële verslaggeving zijn consistent toegepast voor de

gepresenteerde perioden in deze geconsolideerde jaarrekening, met uitzondering van de nog niet toegepaste standaarden en interpretaties. De financiële gegevens van Strukton Groep nv zijn verwerkt in de geconsolideerde jaarrekening zodat, gebruikmakend van artikel 2:402 BW, is volstaan met een verkorte winst-en-verliesrekening in de vennootschappelijke jaarrekening.

Nieuw toegepaste en herziene standaarden en interpretaties (IAS/IFRS)

Strukton Groep past sinds boekjaar 2019 IFRS 16 toe. De aard en het effect van de wijzigingen als gevolg van de toepassing van deze nieuwe standaarden voor de jaarrekening van 2019 wordt hieronder beschreven. Verschillende andere wijzigingen en interpretaties zijn voor het eerst van toepassing in 2019, maar hebben geen impact op de geconsolideerde jaarrekening van Strukton Groep. De toelichtingen met betrekking tot IFRS 16 zijn opgenomen in toelichting 2 (gebruiksrecht activa) en toelichting 15 (leaseverplichtingen).

IFRS 16 Huur- en leasecontracten

Met ingang van 1 januari 2019 is IFRS 16 van toepassing. IFRS 16 vervangt IAS 17, en de daarmee gepaard gaande interpretaties. De nieuwe standaard vereist het systematisch opnemen van de rechten en verplichtingen verbonden aan leaseovereenkomsten. Dit betekent dat het merendeel van alle lease- en huurcontracten bij de huurder op de balans worden verwerkt, op een vergelijkbare wijze als financiële leases volgens IAS 17.

Lessees verantwoorden een verplichting om huur te betalen met een overeenkomstig gebruiksrecht in de geconsolideerde balans en verantwoorden rentekosten en afschrijvingen afzonderlijk in de geconsolideerde winst- en-verliesrekening. De Groep heeft ervoor gekozen geen gebruiksrechten en leaseverplichtingen op te nemen voor kortlopende huurovereenkomsten met een leaseperiode van 12 maanden of minder en voor leaseovereenkomsten van activa met een lage waarde (minder dan USD 5.000). De Groep verwerkt de leasebetalingen in verband met deze leaseovereenkomsten op lineaire basis over de leaseperiode als last in de winst-en-verliesrekening. De verantwoording van lessors is in essentie hetzelfde als de lessor-verantwoording onder IAS 17 waardoor het cumulatieve effect nihil bedraagt. Het gebruiksrecht activa is aangepast voor het bedrag van alle vooruitbetaalde leasebetalingen die op de

balans waren opgenomen op het moment van de eerste toepassing van IFRS 16. Bij het bepalen van de impact van IFRS 16 is gebruik gemaakt van de volgende praktische toepassingen:

- Hantering van één disconteringsvoet voor een portfolio van leaseovereenkomsten met vergelijkbare kenmerken.
- Geen nieuwe analyse uitgevoerd om te beoordelen of sprake is van een leaseovereenkomst op transitiedatum.
- Steunen op eerdere beoordelingen of huurovereenkomsten verlieslatend zijn op basis van IAS 37 op het moment van eerste toepassing.
- De initiële directe kosten uit te sluiten bij de waardering van gebruiksrechts activa.
- Huur- en leaseovereenkomsten met een

resterende looptijd van 12 maanden en minder op het moment van eerste toepassing als kortlopende huurovereenkomsten te definiëren.

- Voortschrijdend inzicht toe te passen bij het waarden van de leaseverplichting.

Activa van huurovereenkomsten die eerder waren geclassificeerd als een financiële lease onder IAS 17 zijn geherrubriceerd van de materiële vaste activa naar de gebruiksrecht activa, waarbij de boekwaarde van de gebruiksrechten (en leaseverplichtingen) gelijk zijn aan de boekwaarde van het lease-actief (en de leaseverplichting) op het moment vóór de datum van eerste toepassing van IFRS 16. Het cumulatieve effect van de implementatie van IFRS 16 in de jaarrekening van 2019 is als volgt:

Geconsolideerde balans (x EUR 1.000)

	31-12-2018	IFRS 16 effect	01-01-2019 Herzien	31-12-2019 Voor stelselwijziging	IFRS 16 effect	31-12-2019 Na stelselwijziging
Vaste activa						
1. Materiële vaste activa	142.161	(3.544)	138.617	139.636	(3.611)	136.025
2. Gebruiksrecht activa	-	81.340	81.340	-	89.605	89.605
3. Immateriële activa	58.889	-	58.889	57.083	-	57.083
4. Vastgoedbeleggingen	4.950	-	4.950	4.864	-	4.864
5. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures	39.269	-	39.269	40.083	-	40.083
6. Overige financiële vaste activa	48.722	1.196	49.918	68.302	885	69.187
7. Uitgestelde belastingvorderingen	45.355	-	45.355	42.752	-	42.752
	339.345	78.992	418.337	352.720	86.879	439.599
Viottende activa						
8. Voorraden	20.405	-	20.405	20.814	-	20.814
9. Handels- en overige vorderingen	483.189	(1.200)	481.989	412.080	(4.801)	407.279
10. Onderhanden projecten	222.819	-	222.819	213.996	-	213.996
Winstbelasting vorderingen	15.866	-	15.866	9.247	-	9.247
15. Leasevordering	-	-	-	-	-	-
11. Liquide middelen	232.277	-	232.277	217.481	-	217.481
	974.556	(1.200)	973.356	873.618	(4.801)	868.817
Totaal activa	1.313.901	77.792	1.391.693	1.226.339	82.078	1.308.416
Eigen vermogen						
Geplaatst kapitaal	2.269	-	2.269	2.269	-	2.269
Agioreserve	39.000	-	39.000	49.000	-	49.000
Overige reserves	152.809	-	152.809	153.324	-	153.324
Onverdeeld resultaat	(4.496)	-	(4.496)	(19.395)	(575)	(19.970)
12. Totaal eigen vermogen	189.582	-	189.582	185.198	(575)	184.623
13. Aandeel derden	41.036	-	41.036	929	-	929
12. Totaal groepsvermogen	230.618	-	230.618	186.127	(575)	185.552
Langlopende verplichtingen						
12. Achtergestelde leningen	11.000	-	11.000	11.000	-	11.000
14. Langlopende schulden	182.562	(1.638)	180.924	212.447	(8.997)	203.450
15. Leaseverplichtingen	-	57.429	57.429	-	59.495	59.495
7. Uitgestelde belastingverplichtingen	5.642	-	5.642	6.233	-	6.233
16. Voorzieningen	92.941	-	92.941	116.331	-	116.331
	292.145	55.791	347.936	346.010	50.498	396.508
Kortlopende verplichtingen						
17. Handels- en overige schulden	511.144	(2.613)	508.531	473.686	-	473.686
15. Leaseverplichtingen	-	24.614	24.614	-	32.155	32.155
25. Schulden aan kredietinstellingen	60.191	-	60.191	55.348	-	55.348
10. Onderhanden projecten	195.318	-	195.318	154.316	-	154.316
Verschuldigde winstbelasting	8.928	-	8.928	4.163	-	4.163
16. Voorzieningen	15.557	-	15.557	6.688	-	6.688
	791.138	22.001	813.139	694.201	32.155	726.356
Totaal passiva	1.313.901	77.792	1.391.693	1.226.339	82.078	1.308.416

Geconsolideerde winst-en-verliesrekening (x EUR 1.000)

		2019 Voor stelselwijziging	IFRS 16 effect	2019 Na stelselwijziging
18. Opbrengsten van contracten met klanten		1.855.542	(311)	1.855.231
19. Kosten van grond- en hulpstoffen, materiaal en uitbesteed werk	977.834	-	977.834	
20. Lonen, salarissen en sociale lasten	532.790	(12.932)	519.858	
21. Overige bedrijfskosten	314.786	(17.227)	297.559	
Totaal bedrijfskosten voor afschrijvingen	1.825.411	(30.159)	1.795.252	
5. Resultaat deelnemingen na belasting	2.339	-	2.339	
Operationeel resultaat (EBITDA)	32.471	29.848	62.319	
1.2.3. Afschrijving immateriële en materiële vaste activa en gebruiksrecht	27.137	29.137	56.274	
1.2.3. Bijzondere waardeverminderingen van immateriële en materiële vaste activa en gebruiksrecht	3	-	3	
	27.140	29.137	56.277	
Bedrijfsresultaat (EBIT)	5.330	711	6.041	
22. Financiële baten	6.552	-	6.552	
22. Financiële lasten	14.890	1.286	16.176	
	(8.339)	(1.286)	(9.625)	
Resultaat voor belastingen (EBT)	(3.008)	(575)	(3.583)	
23. Belastingen	16.166	-	16.166	
Resultaat na belastingen	(19.174)	(575)	(19.749)	
Toe te rekenen aan:				
Aandeelhouders van de moedermaatschappij	(19.395)	(575)	(19.970)	
13. Minderheidsbelang	221	-	221	
Resultaat na belastingen	(19.174)	(575)	(19.749)	

Onder IFRS 16 ligt het zwaartepunt van het kostenprofiel aan het begin van de verantwoordingsperiode. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat Strukton het gebruiksrecht activeert welke op een lineaire basis wordt afgeschreven en door het feit dat de financiële lasten afnemen gedurende de looptijd van de lease. Over de volledige huurperiode nivelleert dit effect en zal IFRS 16 geen invloed hebben op de winstgevendheid van Strukton, hoewel de EBITDA stijgt als gevolg van wijzigingen in de

classificatie. Onder IAS 17 verantwoordde Strukton de leasekosten in EBITDA. Onder IFRS 16 verandert dit, met uitzondering van de kosten in verband met kortlopende huurovereenkomsten en 'lage waarde'-activa waarvoor praktische uitzonderingen worden toegepast, aangezien kosten gerelateerd aan lease worden geclassificeerd als afschrijvingen en financiële lasten.

Het effect op het kasstroomoverzicht is als volgt:

	2019 Voor stelselwijziging	IFRS 16 effect	2019 Na stelselwijziging
Uit operationele activiteiten	29.506	(30.691)	60.197
Uit investeringsactiviteiten	(42.670)	-	(42.670)
Uit financieringsactiviteiten	2.098	30.691	(28.593)
Totale netto kasstroom	(11.066)	-	(11.066)

Aansluiting niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden en impact beginbalans:

Bij de eerste toepassing van IFRS 16, heeft de Groep leaseverplichtingen opgenomen met betrekking tot leaseovereenkomsten die eerder waren geclassificeerd als ‘operationele leaseovereenkomsten’, in de niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden, volgens de principes van IAS 17. In onderstaande tabel is een aansluiting opgenomen tussen de niet uit de balans blijken de verplichtingen per 31 december 2018 en het cumulatieve effect van de eerste toepassing van IFRS 16 per 1 januari 2019. De verschillen worden met name veroorzaakt door:

- Splitsing van het tarief in lease- en niet-leasecomponenten: Bij het bepalen van de niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden is geen splitsing gemaakt tussen de lease- en niet-leasecomponenten. Onder IFRS 16 wordt wel deze splitsing gemaakt.
- Toepassing van de uitzonderingsregelingen: De Groep heeft ervoor gekozen geen gebruiksrechten en leaseverplichtingen op te nemen voor kortlopende huurovereenkomsten met een leaseperiode van 12 maanden of minder en leaseovereenkomsten van activa met een lage waarde. Deze overeenkomsten zijn wel opgenomen in het overzicht van de niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden per 31 december 2018 o.b.v. IAS 17	109.552
--	---------

Verdisconteerd o.b.v. de marginale rentevoet per 1 januari 2019	106.004
+/- financial leaseovereenkomsten per 31 december 2018	4.251
-/- kortlopende leaseovereenkomsten	4.432
-/- leaseovereenkomsten lage waarde activa	200
-/- contante waarde niet-leasecomponenten	22.356
-/- aanpassing huurtermijn	(613)
+/- waardering koopopties	320
-/- overige correcties	2.157

Leaseverplichting per 1 januari 2019	82.043
---	---------------

Sensitiviteitsanalyse

Bij het bepalen van de contante waarde van de leaseverplichtingen is gebruik gemaakt van de marginale rentevoet. De impact van de

marginale rentevoet op de verwerking van de leaseovereenkomsten die onder IAS 17 niet op de balans werden verwerkt is als volgt:

Marginale rentevoet	Waarde gebruiksrecht	Waarde leaseverplichting	Impact gebruiksrecht	Impact leaseverplichting
-1%	79.789	79.789	(1.681)	(1.681)
-0%	78.108	78.108	-	-
+1%	76.512	76.512	(1.596)	(1.596)
+1%	74.989	74.989	(3.119)	(3.119)

De impact van de marginale rentevoet op de eindbalans en de winst-en-verliesrekening van 2019 is als volgt:

Marginale rentevoet	Waarde gebruiksrecht	Waarde leaseverplichting	Impact gebruiksrecht	Impact leaseverplichting	Kosten 2019	Impact kosten
-1%	87.932	84.330	1.946	1.660	30.138	(286)
-0%	85.986	82.670	-	-	30.424	-
+1%	84.116	81.078	(1.870)	(1.592)	30.700	276
+2%	82.335	79.557	(3.651)	(3.113)	31.011	587

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

IFRIC 23 ‘Onzekerheid over belastingposities’
IFRIC 23 interpretatie inzake onzekerheden over belastingposities was uitgevaardigd. Strukton Groep heeft vastgesteld dat, gebaseerde op het naleven van de belastingregels en transfer pricing studies, het waarschijnlijk is dat alle belastingposities (ook voor de groepsmaatschappijen) geaccepteerd worden door de belastingautoriteiten. IFRIC 23 heeft geen materiële impact op de geconsolideerde jaarrekening van Strukton Groep. Naast IFRIC 23 zijn er geen andere IFRS standaarden over IFRIC aanpassingen die een materiële impact hebben op Strukton Groep.

Nog niet toegepaste standaarden en interpretaties

De volgende standaarden en interpretaties die per 1 januari 2019 nog niet verplicht waren, zijn in deze jaarrekening niet toegepast.

IFRS 17 Verzekeringscontracten

Deze nieuwe standaard heeft betrekking op bedrijven die verzekeringscontracten uitgeven. Deze standaard bevat een volledige beschrijving van alle aspecten die van toepassing zijn bij de vastlegging van verzekeringscontracten. Deze standaard is niet van toepassing voor Strukton Groep.

Aanpassingen aan IFRS 3: definitie van een business

In de aangepaste IFRS 3 standaard (Business combinations) is de definitie van een business gewijzigd. Deze wijziging helpt bedrijven bij de analyse of een set van aangekochte activiteiten of activa kan worden aangemerkt als een business. De wijziging bestaat uit de volgende elementen:

- Nadere uitleg over de criteria om te worden aangemerkt als een business;
- De analyse of marktpartijen in staat zijn om ontbrekende elementen te vervangen is niet langer noodzakelijk;
- Instructies om bedrijven te helpen bij het bepalen of aangekochte processen significant zijn;
- Aanscherping van de definities van een business en van output; en
- Introductie van een optionele marktwaarde concentratie test.

De aanpassing is alleen van kracht voor toekomstige transacties die plaatsvinden nadat de wijziging is

doorgevoerd en daarom heeft deze geen effect op de jaarrekening van Strukton Groep.

Aanpassingen aan IAS 1 en IAS 8: definitie van materieel

De wijziging in IAS 1 “Presentation of Financial Statements” en IAS 8 “Accounting Policies, Changes in Accounting Estimates and Errors”, heeft als doel om de definitie van “material” consistent te gebruiken in de standaarden en om een aantal aspecten van de definities te verduidelijken. De nieuwe definitie is als volgt:

‘Informatie is materieel als het weglaten, het foutief weergeven of het verduisteren van informatie er redelijkerwijs toe leidt dat beslissingen van de primaire gebruikers van de jaarrekening beïnvloed worden’. De verwachting is dat deze wijziging geen invloed op de jaarrekening heeft.

► Grondslagen voor consolidatie
Dochterondernemingen (integrale consolidatie)

Dochterondernemingen zijn die entiteiten waarover de vennootschap direct of indirect beslissende zeggenschap heeft. Beslissende zeggenschap wordt gerealiseerd wanneer Strukton Groep:

- Macht heeft de relevante activiteiten van een deelneming te sturen teneinde voordelen uit haar activiteiten te verwerven
- Wordt blootgesteld aan, of rechten heeft op, een variabel rendement uit haar betrokkenheid bij de deelneming, en
- De mogelijkheid heeft haar macht te gebruiken om het rendement te beïnvloeden

Dochterondernemingen worden volledig geconsolideerd vanaf de datum waarop Strukton Groep beslissende zeggenschap verkrijgt. Deconsolidatie vindt plaats op het moment dat Strukton Groep niet langer beslissende zeggenschap heeft.

De verwerving van dochterondernemingen wordt door Strukton Groep verantwoord volgens de overnamemethode. De overgedragen vergoeding van een overname wordt gesteld op de reële waarde van opgegeven activa, de uitgegeven eigenvermogensinstrumenten per overnamedatum en de overgenomen of aangegane verplichtingen. De overgedragen vergoeding omvat tevens de reële waarde van activa, vergoedingen en verplichtingen uit hoofde

van contractueel overeengekomen voorwaardelijke bepalingen. Transactiekosten in het kader van een overname worden ten laste van het resultaat verantwoord op het moment dat zij worden gemaakt.

De overgenomen identificeerbare activa en de overgenomen (voorwaardelijke) verplichtingen worden bij eerste verwerking in de jaarrekening gewaardeerd tegen de reële waarde per overnamedatum. Per acquisitie waardeert Strukton Groep een eventueel minderheidsbelang ofwel tegen reële waarde, ofwel tegen het aandeel van het minderheidsbelang in de geïdentificeerde netto-activa van de overgenomen partij. Indien de overgedragen vergoeding, het minderheidsbelang en de reële waarde per overnamedatum van een per overnamedatum reeds bestaand belang in de overgenomen partij, hoger is dan de reële waarde van het aandeel van Strukton Groep in de identificeerbare nettoactiva, dan wordt het verschil opgenomen als goodwill. Indien de overgedragen vergoeding lager is dan de reële waarde van de identificeerbare nettoactiva, dan wordt het verschil rechtstreeks verantwoord in de winst-en-verliesrekening.

Joint arrangements

Op grond van IFRS 11 'Joint arrangements' worden gezamenlijke overeenkomsten geclassificeerd als 'joint venture' of als 'joint operation'. De classificatie is afhankelijk van de rechten en verplichtingen van iedere aandeelhouder of vennoot en is onafhankelijk van de juridische vorm. Strukton Groep kent zowel joint ventures als joint operations in zijn consolidatie.

Joint operations

Joint operations zijn de belangen in entiteiten waarover Strukton Groep contractueel overeengekomen gezamenlijk met derden zeggenschap uitoefent. Strukton Groep verantwoordt zijn belang in de opbrengsten en kosten, activa en verplichtingen van de joint operation en combineert deze post voor post met overeenkomstige posten in de jaarrekening van Strukton Groep.

Joint ventures

Joint ventures zijn die entiteiten waarover Strukton Groep gezamenlijk met derden zeggenschap heeft,

en waarbij deze zeggenschap in een overeenkomst is vastgelegd. Strukton Groep heeft recht op een aandeel in de nettowinsten die uit deze entiteiten voortkomen en heeft recht op een aandeel in het nettoactief. In de geconsolideerde jaarrekening worden joint ventures als deelneming verantwoord volgens de 'equity' methode.

De waardering van deelnemingen is inclusief de bij verwerving vastgestelde goodwill en onder vermindering van eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De betrokken partijen zijn contractueel overeengekomen dat zeggenschap wordt gedeeld en beslissingen inzake relevante activiteiten unanieme instemming vereisen van de partijen die gezamenlijke zeggenschap in de joint venture hebben.

Geassocieerde deelnemingen

Geassocieerde deelnemingen zijn die entiteiten waarin Strukton Groep invloed van betekenis heeft op het financiële en operationele beleid, maar waarover zij geen beslissende zeggenschap heeft en geen joint venture is. De geconsolideerde jaarrekening omvat het aandeel van Strukton Groep in het totaalresultaat van niet geconsolideerde investeringen volgens de 'equity' methode, na correctie van de grondslagen in overeenstemming met de grondslagen van Strukton Groep, vanaf de datum waarop Strukton Groep voor het eerst invloed van betekenis heeft, tot aan de datum waarop voor het laatst sprake is van invloed van betekenis. De waardering van deelnemingen is inclusief de bij verwerving vastgestelde goodwill en onder vermindering van eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen.

Eliminatie van transacties bij consolidatie

Intragroepssaldi en eventuele niet-gerealiseerde winsten en verliezen op transacties binnen Strukton Groep of baten en lasten uit dergelijke transacties worden bij de opstelling van de geconsolideerde jaarrekening geëlimineerd. Niet-gerealiseerde winsten en verliezen uit hoofde van transacties met deelnemingen en entiteiten, waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend, worden geëlimineerd naar rato van het belang dat Strukton Groep in de entiteit heeft.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

► Grondslagen voor waardering

Transacties in vreemde valuta en investeringen in buitenlandse activiteiten

Transacties in vreemde valuta worden initieel vastgelegd tegen de koers van de functionele valuta op de transactiedatum. Liquide middelen, vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar de functionele valuta tegen de koers op de balansdatum. De uit de omrekening voortvloeiende koersverschillen worden verantwoord in de winst-en-verliesrekening. Dit geldt niet voor de verschillen op leningen in vreemde valuta als hedge voor een investering in een buitenlandse activiteit. Deze verschillen worden opgenomen in de reserve omrekeningsverschillen van de 'niet-gerealiseerde resultaten' tot het moment van verkoop van de buitenlandse activiteiten. Dan worden ze ten laste, dan wel ten gunste van de winst-en-verliesrekening gebracht. De activa en verplichtingen van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de geldende koers per balansdatum. Valutaverschillen die uit deze omrekening voortvloeien, worden in de reserve omrekeningsverschillen van de 'niet-gerealiseerde resultaten' opgenomen. Omrekeningsverschillen worden bij gehele of gedeeltelijke afstoting van buitenlandse dochterondernemingen, joint operations, joint ventures en deelnemingen waarbij Strukton Groep geen beslissende zeggenschap meer heeft overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening. De opbrengsten en kosten van buitenlandse activiteiten worden in euro's omgerekend tegen de koers die de wisselkoers op de transactiedatum benadert.

Afgeleide financiële instrumenten

Strukton Groep maakt gebruik van interest rate swaps, valutatermijncontracten en een 'overdraft facility' om de renterisico's uit hoofde van concern- en projectfinancieringen af te dekken en om valutarisico's op toekomstige kasstromen in USD af te dekken. De interest rate swaps, 'overdraft facility' en valutatermijncontracten worden gewaardeerd tegen reële waarde. Deze is gelijk aan de contante waarde van de verwachte kasstromen. Voor de afgesloten interest rate swaps, de valutatermijncontracten en de 'overdraft facility' wordt hedge accounting toegepast. De verandering

van de reële waarde van de interest rate swaps, 'overdraft facility' en valutatermijncontracten die dienen ter afdekking van renterisico's en valutarisico's uit hoofde van toekomstige interestbetalingen en toekomstige kasstromen in USD, worden rechtstreeks opgenomen in het eigen vermogen, voor zover de hedge als effectief kan worden gekenmerkt. De in het eigen vermogen uitgestelde bedragen worden overgeboekt naar de winst-en-verliesrekening op het moment dat valutatermijncontracten worden afgewikkeld en op het moment dat de afgedekte toekomstige rentecoupons in het resultaat worden verantwoord. Voor het deel waarvan de hedge-effectiviteit niet kan worden aangetoond, wordt de waardeverandering onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Wanneer een interest rate swap wordt verkocht of beëindigd, of wanneer de hedgerelatie niet meer effectief is, blijft de cumulatieve winst of het cumulatieve verlies op dat moment in het eigen vermogen opgenomen, tenzij niet langer verwacht wordt dat de oorspronkelijk afgedekte toekomstige kasstromen zullen plaatsvinden. Op dat moment worden de in het eigen vermogen uitgestelde resultaten onmiddellijk in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen

De bedrijfsgebouwen zijn gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een restwaarde en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De gehanteerde gebruiksduur in jaren is voor bedrijfsgebouwen vijftientig jaar. Indien sprake is van groot onderhoud, dan wordt dit bedrag geactiveerd en afgeschreven. Op terreinen wordt niet afgeschreven (met uitzondering van terreinverharding (tien jaar)).

Machines en installaties en ander materieel

Het materieel en instrumentarium en overig (waaronder de inventarissen) zijn gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte gebruiksduur, rekening houdend met een restwaarde en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bevat tevens de kosten voor het vervangen van onderdelen

van het materieel en instrumentarium voor zover die kosten voldoen aan de voorwaarden voor opname in de balans, alsmede financieringskosten voor langetermijnprojecten wanneer aan de activeringscriteria is voldaan. De gehanteerde gebruiksduur in jaren is voor materieel en instrumentarium twee tot zes jaar en voor overig drie tot tien jaar.

Activa in constructie

Activa in constructie worden gewaardeerd tegen gemaakte kosten en bestaan in hoofdzaak uit termijnbetalingen voor de verwerving van materieel dat nog niet in gebruik is genomen.

Niet meer opnemen op de balans

Een materieel vast actief wordt niet meer op de balans opgenomen in geval van afstoting of indien er geen economische voordelen van het gebruik of de afstoting worden verwacht. Een eventuele opbrengst of verlies voortvloeiende uit de verwijdering van het actief wordt opgenomen in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin het actief wordt verwijderd van de balans. De restwaarden, de gebruiksduur en de waarderingsmethoden worden beoordeeld en, indien noodzakelijk, aangepast per einde van het boekjaar. Wanneer materiële vaste activa bestaan uit onderdelen met een ongelijke gebruiksduur, worden deze als afzonderlijke posten (belangrijke componenten) onder de materiële vaste activa opgenomen.

► Leases

Eerste opname gebruiksrecht en leaseverplichting

Huur- en leasecontracten worden verantwoord op de balans, hetgeen leidt tot opname van een verplichting welke de contante waarde van de toekomstige leasebetalingen vertegenwoordigt en de opname van een actief welke een gebruiksrecht van het gehuurde actief vertegenwoordigt gedurende de leasetermijn van het contract. Bij eerste opname wordt het gebruiksrecht gewaardeerd tegen het bedrag van de initiële waardering van de leaseverplichting, waaraan eventuele leasebetalingen op of vóór de ingangsdatum zijn toegevoegd. Indien van toepassing worden initiële directe kosten die Strukton Groep heeft gemaakt voor het sluiten van het contract en verplichte

geschatte verdisconteerde kosten voor restauratie en ontmanteling, volgens de voorwaarden van het contract opgenomen in de waardering van het gebruiksrecht.

Leasebetalingen

De verplichting is bij eerste opname gelijk aan de contante waarde van de toekomstige leasebetalingen over de leasetermijn. Bij de leasebetalingen wordt een onderscheid gemaakt tussen lease- en niet-leasecomponenten. De waarde van de lease- en niet-leasecomponenten wordt bepaald op basis van de relatieve stand-alone prijs van de verschillende componenten. De niet-leasecomponenten worden niet opgenomen in de waardering van de verplichting en worden direct op lineaire basis in de winst-en-verliesrekening verwerkt. De waardering van de lease componenten omvat de vaste betalingen, variabele leasebetalingen die afhankelijk zijn van een index of percentage (aanvankelijk gemeten met behulp van de index of een percentage die van kracht was op de ingangsdatum van de lease), de uitoefenprijs van een koopoptie wanneer het redelijkerwijs zeker is dat die optie zal worden uitgeoefend, bedragen die naar verwachting verschuldigd zullen zijn door de huurder onder restwaardegaranties en betaling van boetes voor het beëindigen van de huurovereenkomst, indien de huurtermijn weerspiegelt dat de huurder een optie uitoefent om de huurovereenkomst te beëindigen.

Bepaling leasetermijn

De leasetermijn is gelijk aan de niet-opzegbare periode van de overeenkomst, waarbij rekening gehouden dient te worden met de in rechte afdwingbare verlengings- en beëindigingsopties die zijn opgenomen in de overeenkomst, indien sprake is van een redelijke mate van zekerheid dat deze opties worden uitgeoefend. De niet-opzegbare periode eindigt als zowel de verhuurder als de huurder het contract kunnen opzeggen.

Verwerking gebruiksrecht na eerste opname

Na de eerste opname moet het gebruiksrecht worden afgeschreven over de gebruiksduur van het onderliggende actief of indien korter de leasetermijn. Indien sprake is van koopopties waarvan het redelijk zeker is dat deze worden uitgeoefend, is de afschrijvingstermijn gelijk aan de gebruiksduur van het onderliggende actief. In dit

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

geval is het niet toegestaan om gebruik te maken van de uitzondering voor contracten met een korte looptijd (looptijd van 12 maanden of minder).

Verwerking verplichting na eerste opname

Na de eerste opname wordt de leaseverplichting gewaardeerd op basis van een proces vergelijkbaar met de geamortiseerde kostprijsmethode met behulp van de disconteringsvoet, waarbij de verplichting wordt verhoogd met de opgebouwde rente die voortvloeit uit de discontering van de leaseverplichting aan het begin van de leaseperiode minus de reeds verrichte betalingen. De rentekosten voor de periode, evenals variabele betalingen die niet in aanmerking zijn genomen bij de initiële waardering van de leaseverplichting en die tijdens de relevante periode zijn gemaakt, worden als kosten opgenomen.

Herwaardering leaseverplichting

Herwaardering van de leaseverplichting vindt plaats wanneer de huurtermijn, de inschatting in de beoordeling van de redelijke aard van zekerheid van uitoefening van een optie, de inschatting van de beoordeling van de waarschijnlijkheid van de restwaardegarantie en/of de tarieven of indexen die gehanteerd worden voor het bepalen van de toekomstige leasebetalingen wijzigen. Bij herwaarderingen die voortkomen uit een aanpassing van de huurtermijn of de inschatting in de beoordeling van de redelijke aard van zekerheid van uitoefening van de optie wordt voor de herwaardering gebruik gemaakt van een herziene disconteringsvoet. Bij herwaarderingen die voortkomen uit de inschatting van de beoordeling van de waarschijnlijkheid van de restwaardegarantie en/of de tarieven of indexen die gehanteerd worden voor het bepalen van de toekomstige leasebetalingen wijzigen wordt voor de herwaardering gebruik gemaakt van disconteringsvoet die bij eerste opname is bepaald.

Het verschil met de leaseverplichting voorafgaand aan de herwaardering wordt gecorrigeerd op het geactiveerde gebruiksrecht.

Contract wijzigingen

Er is sprake van een contractwijziging als de strekking van het contract wijzigt en deze wijziging geen onderdeel was van het originele

contract. De wijziging wordt als een apart contract verwerkt als de wijziging voorkomt uit een toename van het gehuurde en de wijziging in de prijs gelijk is aan de stand-alone prijs van het additioneel gehuurde actief. Indien de wijziging niet wordt verwerkt als een apart contract wordt de leaseverplichting herberekend op basis van een herziene disconteringsvoet. Het verschil met de leaseverplichting voorafgaand aan de contractwijziging wordt gecorrigeerd op het geactiveerde gebruiksrecht.

Indien sprake is van een afname van het gehuurde leidt dit tot een daling van het gebruiksrecht. Eventuele winsten of verliezen die hieruit voorkomen worden direct in winst- en verliesrekening verwerkt.

Geactiveerde gebruiksrechten

Terreinen

Terreinen worden met name gehuurd voor de opslag van materiaal. In de contracten zijn jaarlijkse indexaties opgenomen. Dit betreffen variabele indexaties die afhankelijk zijn van de consumentenprijsindex. De initiële waardering is gebaseerd op de index op de aanvangsdatum. Op het moment van indexatie wordt de leaseverplichting herberekend en het verschil met de leaseverplichting voorafgaand aan de indexatie wordt gecorrigeerd op het geactiveerde gebruiksrecht.

Bedrijfsgebouwen

De leasetermijn wordt bepaald zoals hierboven beschreven. Bij een groot gedeelte van de contracten is zowel een akkoord van de huurder als de verhuurder nodig voor het effectueren van opties en is derhalve de niet-opzegbare periode gelijk aan de einddatum zonder toepassing van opties in het contract.

In de contracten zijn jaarlijkse indexaties opgenomen. Dit betreffen variabele indexaties die afhankelijk zijn van de consumentenprijsindex. De initiële waardering is gebaseerd op de index op de aanvangsdatum. Op het moment van indexatie wordt de leaseverplichting herberekend en het verschil met de leaseverplichting voorafgaand aan de indexatie wordt gecorrigeerd op het geactiveerde gebruiksrecht.

Machines en installaties

De lease van machines en installaties heeft met name betrekking op de lease van materieel, zoals heftrucks en kraanmachines. De leasetermijn wordt bepaald zoals hierboven beschreven. Bij de lease van materieel is bij een aantal contracten sprake van koopopties. Indien er een redelijke mate van zekerheid is dat gebruik wordt gemaakt van deze koopopties, is bij het bepalen van de leaseverplichting rekening gehouden met de koopopties. De afschrijvingstermijn voor het gebruiksrecht is in deze gevallen gelijk aan de economische levensduur van het actief. Indien sprake is van koopopties wordt geen gebruik gemaakt van de praktische toepassing voor het niet activeren van kortlopende huurcontracten.

Auto's

De lease van auto's heeft betrekking op de lease van personenauto's, bestelbussen en vrachtwagens. De leasetermijn wordt bepaald zoals hierboven beschreven. De leasetermijn van deze overeenkomsten is gelijk aan de niet-opzegbare periode die is opgenomen in het contract. De niet-opzegbare periode betreft een standaard termijn (vanaf de startdatum van het contract) tenzij op een eerder moment het contractueel vastgelegde aantal kilometers wordt bereikt.

Overige

De overige activa hebben betrekking op diverse gehuurde activa, welke niet aan een specifieke categorie zijn toe te wijzen door het uiteenlopende karakter, zoals de huur van videoconference apparatuur. De leasetermijn wordt bepaald zoals hierboven beschreven. Bij de contracten is zowel een akkoord van de huurder als de verhuurder nodig voor het effectueren van opties en is derhalve de niet-opzegbare periode gelijk aan de einddatum zonder toepassing van opties in het contract.

Niet-geactiveerde gebruiksrechten

De Groep maakt gebruik van de uitzonderingsregeling om geen gebruiksrechten en leaseverplichtingen op te nemen voor kortlopende huurovereenkomsten en leaseovereenkomsten van activa met een lage waarde. Kortlopende huurovereenkomsten zijn contracten met een leaseperiode van 12 maanden of minder en zien met name toe op de huur van gereedschappen en

materieel. 'Lage waarde'-activa omvatten activa met een nieuwwaarde van minder dan USD 5.000 en zien met name toe op de huur van printers en klein mechanisch gereedschap. De Groep neemt de leasebetalingen in verband met deze leaseovereenkomsten op als een last op lineaire basis over de leaseperiode.

Immateriële activa

Octrooien en intellectueel eigendom

Octrooien en intellectueel eigendom worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs minus de cumulatieve afschrijving en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. Octrooien worden afgeschreven op lineaire basis over de gebruiksduur van vijf jaar. Voor intellectueel eigendom is een gebruiksduur gehanteerd van zeven jaar.

Software

Software is gewaardeerd tegen de historische kostprijs inclusief geactiveerde financieringskosten verminderd met jaarlijkse lineaire afschrijvingen gebaseerd op de verwachte gebruiksduur en eventuele cumulatieve bijzondere waardeverminderingen. De gehanteerde gebruiksduur is twee tot vijf jaar.

Business combinations en goodwill

Bedrijfscombinaties worden verantwoord volgens de overnamemethode. De kostprijs van een acquisitie wordt bepaald op het totaal van de overgedragen vergoeding (bepaald op de reële waarde per de overnamedatum) en het bedrag van enig minderheidsbelang in de overgenomen partij. Voor iedere bedrijfscombinatie waardeert de overnemende partij het minderheidsbelang in de overgenomen partij tegen hetzij de reële waarde, hetzij een evenredig deel van de nettoactiva van de overgenomen partij. Kosten verband houdende met de overname worden direct ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Wanneer Strukton Groep een onderneming overneemt, beoordeelt Strukton de overgenomen financiële activa en verplichtingen met het oog op een juiste classificatie en aanwijzing, in overeenstemming met de contractuele voorwaarden, economische omstandigheden en van toepassing zijnde overige omstandigheden. Dit omvat

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

eveneens de scheiding door de overgenomen partij van in contracten besloten derivaten. Indien de bedrijfscombinatie in verschillende fasen tot stand komt, wordt per de overnamedatum de reële waarde van het eerder door Strukton Groep in de overgenomen partij gehouden belang opnieuw bepaald met verwerking van waarde-afwijkingen in de winst-en-verliesrekening.

Eventuele door Strukton Groep over te dragen voorwaardelijke vergoedingen worden per overnamedatum tegen reële waarde opgenomen. Latere wijziging in de reële waarde van de voorwaardelijke vergoeding die als een actief of een verplichting wordt aangemerkt, wordt overeenkomstig IAS 39 in de winst-en-verliesrekening verantwoord. Indien de voorwaardelijke vergoeding als eigen vermogen wordt geclassificeerd, vindt herwaardering slechts plaats bij definitieve afwikkeling in het eigen vermogen.

Goodwill wordt eerst tegen zijn kostprijs gewaardeerd, zijnde het bedrag waarmee de overgedragen vergoeding het saldo van de verkregen activa en de overgenomen verplichtingen overschrijdt. Indien deze vergoeding minder bedraagt dan de reële waarde van de nettoactiva van de overgenomen dochteronderneming, wordt het verschil in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Na de eerste opname wordt de goodwill gewaardeerd tegen kostprijs verminderd met eventuele geaccumuleerde bijzondere waarde-verminderingsverliezen. Voor de toetsing op bijzondere waardevermindering wordt de goodwill die is voortgekomen uit een bedrijfscombinatie vanaf de overnamedatum toegerekend aan de kasstroomgenererende eenheden die naar verwachting voordeel zullen halen uit de bedrijfscombinatie, ongeacht of activa of verplichtingen van de overgenomen entiteit aan deze eenheden zijn toegerekend.

Indien goodwill onderdeel is van een kasstroomgenererende eenheid en een deel van de bedrijfsactiviteit binnen die eenheid wordt afgestoten, wordt de goodwill die op de afgestoten activiteit betrekking heeft, opgenomen in de boekwaarde van die activiteit voor de vaststelling

van het uit de afstoting voortvloeiende resultaat. Goodwill die in een dergelijke omstandigheid wordt afgestoten, wordt bepaald op basis van de relatieve verhouding in waarden van de afgestoten activiteit en van het gedeelte van de kasstroomgenererende eenheid dat wordt behouden.

Overige immateriële vaste activa

Indien er bij de verwerving van een entiteit separaat identificeerbare immateriële activa kunnen worden onderkend, worden deze geactiveerd en afgeschreven binnen de afschrijvingstermijn die daarbij van toepassing is. Hierbij geldt voor de waarde van een klantenbestand een afschrijvingsperiode uiteenlopend van vier jaar tot twaalf jaar, afhankelijk van de aard en verwachte 'churnrate'. Voor de waarde van een orderportefeuille wordt een afschrijvingsperiode van een half tot zes jaar gehanteerd. De afschrijvingstermijn wordt jaarlijks beoordeeld.

Vastgoedbeleggingen

Een vastgoedbelegging is een actief dat wordt aangehouden om huuropbrengsten of een waardestijging, of beide, te realiseren. Vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingsverliezen.

Wanneer een vastgoedbelegging voor eigen gebruik wordt aangewend, wordt het gepresenteerd als materiële vaste activa. De reële waarde van de vastgoedbeleggingen wordt in de toelichting op de geconsolideerde jaarrekening vermeld. De reële waarde wordt gedefinieerd als de prijs die zou worden ontvangen om een actief te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum. De reële waardebepaling is gebaseerd op de veronderstelling dat de transactie om een actief te verkopen of een verplichting over te dragen, plaatsvindt op: de belangrijkste markt voor het actief of de verplichting, of bij afwezigheid van een belangrijke markt, op de meest gunstige markt voor het actief of de verplichting. De belangrijkste dan wel de meest gunstige markt moet toegankelijk zijn voor Strukton Groep.

Afschrijvingen worden ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht volgens de lineaire methode, op basis van de geschatte gebruiksduur van ieder onderdeel. Afschrijvingspercentages komen overeen met die van de categorieën van materiële vaste activa. Afschrijvingsmethoden, gebruiksduur en restwaarde worden op de rapportagedatum opnieuw beoordeeld.

Vaste activa aangehouden voor verkoop

Vaste activa (of groepen activa en verplichtingen die worden afgestoten) waarvan de boekwaarde naar verwachting hoofdzakelijk via een verkooptransactie zal worden gerealiseerd en niet door het voortgezette gebruik ervan, worden aangemerkt als ‘voor verkoop aangehouden’.

Direct voorafgaand aan deze classificatie worden de activa (of de componenten van een groep activa die wordt afgestoten) geherwaardeerd in overeenstemming met de grondslagen voor de financiële verslaggeving van Strukton Groep. De activa (of een groep af te stoten activa) worden gewaardeerd op basis van de boekwaarde, of, indien deze lager is, de reële waarde (minus verkoopkosten).

Een bijzonder waardeverminderingsverlies op een groep af te stoten activa wordt in eerste instantie toegerekend aan goodwill en vervolgens naar rato aan de resterende activa en verplichtingen. Bijzondere waardeverminderingsverliezen die voortvloeien uit de initiële classificatie worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Overige financiële vaste activa

Overige langlopende vorderingen

De overige langlopende vorderingen betreffen activa die worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel dat erop gericht is financiële activa aan te houden om contractuele kasstromen te ontvangen. Deze kasstromen betreffen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag. Deze langlopende vorderingen worden initieel opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestaties en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Pps-vorderingen

Publiekprivate samenwerkingvorderingen (pps-vorderingen) betreffen de van publieke organen (overheden) nog te ontvangen concessievergoedingen in verband met pps-

concessieprojecten. De pps-vorderingen worden verantwoord als financiële vaste activa. Dit betreffen activa die worden aangehouden binnen een bedrijfsmodel dat erop gericht is financiële activa aan te houden om contractuele kasstromen te ontvangen. Deze kasstromen betreffen uitsluitend aflossingen en rentebetalingen op het uitstaande hoofdsombedrag. Deze langlopende vorderingen worden initieel opgenomen tegen de reële waarde van de tegenprestaties en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Er wordt gebruik gemaakt van een rente die (nagenoeg) overeenkomt met de rente (na afdekking) van de bijbehorende non-recourse pps-lening (pps-lening waarbij de leningnemer niet hoofdelijk aansprakelijk is jegens de financier).

Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten

Bij de eerste opname kan de Groep ervoor kiezen om haar aandeleninvesteringen onherroepelijk te classificeren als eigenvermogensinstrumenten die worden aangemerkt als gewaardeerd tegen reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI) wanneer zij voldoen aan de definitie van het eigen vermogen volgens IAS 32 ‘Financiële instrumenten: presentatie’ en niet worden aangehouden voor handelsdoeleinden. De classificatie wordt op instrumentbasis bepaald.

Winsten en verliezen op deze financiële activa worden nooit gerecycled naar winst of verlies. Dividenden worden opgenomen als overige inkomsten in de winst-en-verliesrekening wanneer het recht op betaling is vastgesteld. De Groep heeft ervoor gekozen de aandelenbeleggingen onder deze categorie onherroepelijk te classificeren.

Uitgestelde belastingen

Uitgestelde belastingvorderingen en verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen tussen de waarde van de activa en passiva volgens de in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en volgens fiscale grondslagen, alsmede voor fiscaal compensabele verliezen voor het deel waarvoor het waarschijnlijk is dat voldoende positieve belastbare resultaten gerealiseerd zullen worden. Voor de initiële waardering van activa en passiva die geen impact hebben op het resultaat in de jaarrekening en op het fiscale resultaat worden geen belastingvorderingen en verplichtingen opgenomen.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

De boekwaarde van uitgestelde belastingvorderingen wordt op elke balansdatum beoordeeld en verlaagd voor zover het niet waarschijnlijk is dat er voldoende toekomstige fiscale winsten zullen zijn.

Uitgestelde belastingen worden berekend tegen het tarief dat waarschijnlijk op het moment van afwikkeling volgens wetgeving van toepassing zal zijn. Uitgestelde belastingen worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord, behalve indien gerelateerd aan posten die via het overig totaalresultaat worden verwerkt. In dat geval wordt ook de uitgestelde belasting als overig totaalresultaat verwerkt.

Indien per saldo een uitgestelde belastingvordering ontstaat, vindt opname plaats onder de vaste activa. Uitgestelde belastingvorderingen en schulden worden gesaldeerd als er een wettelijk afdwingbaar recht toe bestaat, als ze zijn gerelateerd aan winstbelasting opgelegd door dezelfde fiscale autoriteit en als de onderneming het wettelijk afdwingbaar recht heeft om op nettobasis af te wikkelen.

Bijzondere waardeverminderingen

Overige financiële activa

De Groep neemt een voorziening voor verwachte kredietverliezen op voor het eventuele verschil tussen de kasstromen die volgens het contract verschuldigd zijn en de kasstromen die de Groep verwacht te ontvangen, verdisconteerd tegen een benadering van de oorspronkelijke effectieve rentevoet.

Het bedrag van te verwachten kredietverliezen (of terugboeking daarvan) wordt als bijzonder waardeverminderingresultaat in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

Niet-financiële activa

De boekwaarde van de niet-financiële activa van Strukton Groep, uitgezonderd voorraden en uitgestelde belastingvorderingen, wordt per iedere verslagdatum opnieuw bezien om te bepalen of er aanwijzingen zijn voor bijzondere waardeverminderingen. Indien dergelijke aanwijzingen bestaan, wordt een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde van het actief. Van goodwill en immateriële activa die een niet-bepaalbare gebruiksduur hebben of die nog niet gebruiksklaar zijn, wordt op iedere verslagdatum een schatting gemaakt van de realiseerbare waarde. Er wordt een bijzonder waardeverminderingsverlies

opgenomen, wanneer de boekwaarde van een actief of de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort, hoger is dan de realiseerbare waarde. Bijzondere waardeverminderingsverliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Voor een actief of een kasstroomgenererende eenheid is de realiseerbare waarde gelijk aan de hoogste van de bedrijfswaarde of de reële waarde minus verkoopkosten. Bij het bepalen van de bedrijfswaarde wordt de contante waarde van de geschatte toekomstige kasstromen berekend met behulp van een disconteringsvoet, die een afspiegeling is van zowel de actuele markttransacties van de tijdswaarde van geld, als van de specifieke risico's met betrekking tot het actief.

Met betrekking tot goodwill worden (met uitzondering van goodwill inbegrepen in de boekwaarde van geassocieerde deelnemingen) bijzondere waardeverminderingsverliezen niet teruggenomen. Voor andere activa worden in voorgaande perioden opgenomen bijzondere waardeverminderingsverliezen bij elke verslagdatum beoordeeld op indicaties van afname van het genomen verlies of niet langer bestaan van dat verlies. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt teruggenomen als de schattingen zijn veranderd aan de hand waarvan de realiseerbare waarde was bepaald. Een bijzonder waardeverminderingsverlies wordt uitsluitend teruggenomen, voor zover de boekwaarde van het actief niet hoger is dan de boekwaarde na aftrek van afschrijvingen of amortisatie, die zou zijn bepaald als geen bijzonder waardeverminderingsverlies was opgenomen.

Voorraden

De voorraden worden opgenomen tegen kostprijs of nettoopbrengstwaarde, indien deze lager is. De netto-opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs in het kader van de normale bedrijfsvoering, verminderd met de geschatte kosten van voltooiing en de verkoopkosten. De kostprijs van de voorraden is gebaseerd op de gemiddelde inkooprijzen respectievelijk kostprijzen en omvat de uitgaven gedaan bij verwerving van de voorraden en daarop betrekking hebbende inkoopkosten. De kostprijs van voorraden gereed product omvat een redelijk deel van de indirecte kosten op basis van de normale productiecapaciteit.

Onderhanden projecten

Onderhanden projecten betreffen de bruto nog in rekening te brengen bedragen voor tot de verslagdatum uitgevoerde contractwerkzaamheden die nog van klanten moeten worden geïnd. Deze post wordt opgenomen tegen gerealiseerde omzet verminderd met gefactureerde termijnen. Projecten worden in de balans gepresenteerd als vordering op, dan wel schuld aan de opdrachtgever, uit hoofde van het contract. Er is sprake van een vordering indien de gerealiseerde omzet hoger is dan het bedrag van de gefactureerde termijnen. Indien de gerealiseerde omzet lager is dan de gefactureerde termijnen, is sprake van een schuld.

Handels- en overige vorderingen

Handels en overige vorderingen worden aanvankelijk opgenomen tegen reële waarde en daarna gewaardeerd op basis van geamortiseerde kostprijs, gebaseerd op de effectieve rentemethode.

Bijzondere waardeverminderingen onderhanden projecten en handels- en overige vorderingen Voor onderhanden projecten en handels- en overige vorderingen past de Groep de vereenvoudigde benadering toe voor het berekenen van verwachte kredietverliezen. De groep hanteert een voorzieningenmatrix voor het berekenen van verwachte kredietverliezen op onderhanden projecten en handels- en overige vorderingen. Op basis van deze matrix worden verwachte kredietverliezen voor groeperingen van verschillende klantsegmenten in kaart gebracht en worden onderhanden projecten en handels- en overige vorderingen, indien kredietverliezen worden verwacht, afgewaardeerd.

Liquide middelen

Het bedrag aan liquide middelen omvat bank-tegoeden, deposito's en kassaldi. Bankschulden die direct opeisbaar zijn en die een integraal onderdeel uitmaken van het cashmanagementsysteem van de onderneming worden onder de geldmiddelen en kasequivalenten opgenomen in de kasstroomoverzichten.

Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders van de moedermaatschappij Reserves

De reserves bestaan uit een agioreserve, reserve

omrekeningsverschillen, een wettelijke reserve deelnemingen, een afdekkingsreserve en een actuariële reserve. De agioreserve betreft een reserve die is ontstaan door additionele vermogensstortingen door de aandeelhouder. De reserve omrekeningsverschillen omvat alle valutakoersverschillen, die ontstaan door de omrekening van de netto-investering van Strukton Groep in buitenlandse dochter-ondernemingen. De wettelijke reserve deelnemingen bestaat uit niet uitgekeerde resultaten van deelnemingen, waarvan uitkering niet zonder beperking kan worden bewerkstelligd. De afdekkingsreserve bestaat uit de cumulatieve mutatie in de reële waarde van dekkingsinstrumenten, wanneer de afgedekte transactie nog niet heeft plaatsgevonden of de afgedekte positie nog niet is beëindigd. Voor de cumulatieve mutatie van de reële waarde van pensioenverplichtingen ten gevolge van wijzigingen in de actuariële uitgangspunten wordt een actuariële reserve gevormd.

Ingehouden winsten

De ingehouden winsten betreffen de cumulatieve resultaten uit voorgaande boekjaren onder vermindering van uitgekeerde dividenden.

Aandeel derden

Aandeel derden betreft het eigen vermogen dat is ingebracht door derden en heeft betrekking op minderheidsbelangen in geconsolideerde deelnemingen.

Groepsvermogen

Het groepsvermogen bestaat uit het eigen vermogen toe te rekenen aan de aandeelhouders van de moedermaatschappij en aandeel derden.

Achtergestelde leningen

Een lening wordt geclassificeerd als achtergestelde lening, indien sprake is van achterstelling ten opzichte van andere verantwoorde schulden. Achtergestelde leningen worden bij eerste verwerking in de jaarrekening gewaardeerd tegen reële waarde (onder aftrek van transactiekosten) en daarna tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

Langlopende schulden

De langlopende schulden bestaan uit schulden financiering vastgoedprojecten, schulden financiering publiekprivate samenwerkingsprojecten, bankfinancieringen, financiële derivaten (langlopende deel) en overige langlopende schulden. De schulden financiering vastgoedprojecten, schulden financiering publiekprivate samenwerkingsprojecten, bankfinancieringen en overige langlopende schulden worden bij eerste verwerking in de geconsolideerde jaarrekening gewaardeerd tegen reële waarde (onder aftrek van transactiekosten) en daarna tegen geamortiseerde kostprijs, met behulp van de effectieve rentemethode. Transactiekosten worden afgeschreven over de looptijd van de financiering. Het deel van de langlopende schulden dat binnen één jaar moet worden afgelost, wordt verantwoord als aflossingsverplichting van langlopende schulden onder de kortlopende schulden. Een verplichting wordt afgeboekt wanneer de verplichting stopt, afloopt of vervalt. Onvoorwaardelijke verplichtingen die zijn gebaseerd op een optieovereenkomst worden gewaardeerd tegen reële waarden. Deze reële waarde wordt berekend op basis van het verdisconteren met een reële rentevoet van de nominale verplichting.

Voorzieningen

Een voorziening wordt in de balans opgenomen wanneer Strukton Groep een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting heeft als gevolg van een gebeurtenis in het verleden en waarvan een betrouwbare schatting kan worden gemaakt en het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichting een uitstroom van middelen nodig is. Voorzieningen worden bepaald door de verwachte toekomstige kasstromen contant te maken. De disconteringsvoet die wordt gehanteerd, is een disconteringsvoet vóór belasting die een afspiegeling is van de actuele markttaxaties van de tijdswaarde van geld en van de specifieke risico's met betrekking tot de verplichting.

Voorzieningen voor verlieslatende contracten

De Groep past de direct gerelateerde kostenbenadering toe bij het bepalen van het verlies op een contract. Het verlies wordt verantwoord op het gehele

contract. Dit zou kunnen betekenen dat de winst op een prestatieverplichting in een verlieslatend contract, voorafgaand aan het realiseren van de prestatieverplichting, al volledig in mindering wordt gebracht op het verlies van de overige prestatieverplichting(en). De voorziening voor verlieslatende contracten vertegenwoordigt de waarde van het nog te produceren verlies.

Reorganisatievoorzieningen

Een voorziening voor reorganisatie wordt opgenomen, indien een gedetailleerd formeel reorganisatieplan is goedgekeurd en bij de betrokkenen een geldige verwachting is gewekt dat de reorganisatie zal worden doorgevoerd, door met de uitvoering van het plan te beginnen of door de belangrijkste kenmerken ervan mee te delen aan de betrokkenen.

Personeelsbeloningen

a. Toegezegde bijdrageregelingen Voor toegezegde bijdrageregelingen betaalt Strukton Groep – op verplichte, contractuele of vrijwillige basis – premies aan pensioenfondsen of verzekeringsmaatschappijen. Behalve de betaling van premies heeft Strukton Groep geen verdere verplichtingen. Verplichtingen in verband met bijdragen aan pensioenregelingen op basis van toegezegde bijdragen, worden als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen, wanneer de bijdragen zijn verschuldigd.

b. Toegezegde pensioenregelingen

Toegezegde pensioenregelingen leiden tot een vaste vergoeding na uitdiensttreding, waarvan de hoogte onder andere afhankelijk is van salaris, diensttijd en opbouwpercentage. Strukton Groep is verplicht om onder IAS 19 een voorziening te treffen voor deze vaste vergoeding na dienstverband. De nettoverplichting van Strukton Groep uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen wordt voor iedere regeling afzonderlijk berekend door een schatting te maken van de pensioenaanspraken die werknemers hebben opgebouwd en gaan opbouwen in de toekomst, in ruil voor hun diensten in de verslagperiode en voorgaande perioden. Van deze pensioenaanspraken wordt de contante waarde bepaald en de reële waarde van de fondsbeleggingen wordt hierop in mindering gebracht.

De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum van hoogwaardige ondernemingsobligaties, waarvan de looptijd de termijn van de verplichtingen van Strukton Groep benadert. De berekening wordt uitgevoerd door een erkende actuaris volgens de ‘projected unit credit’ methode. Deze methode houdt rekening met toekomstige salarisstijgingen als gevolg van carrièrekansen van werknemers en algemene loonontwikkelingen, inclusief inflatiecorrectie.

Wanneer de pensioenaanspraken uit hoofde van een regeling worden verbeterd, wordt het gedeelte van de verbeterde pensioenaanspraken dat betrekking heeft op de verstreken diensttijd van werknemers, onmiddellijk als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Strukton Groep verwerkt alle actuariële winsten en verliezen in verband met toegezegde pensioenregelingen en het fictief over- of onderrendement van beleggingen onmiddellijk in de ‘other comprehensive income’ (OCI). Het fictieve rendement op beleggingen wordt bepaald op basis van dezelfde disconteringsvoet als waarmee verplichtingen worden opgerent. Wanneer de fondsbeleggingen de verplichtingen overtreffen, wordt de opname van het actief beperkt tot een bedrag dat maximaal gelijk is aan de contante waarde van eventuele toekomstige terugstortingen door het fonds of lagere toekomstige pensioenpremies.

c. Overige langetermijnpersoneelsbeloningen

De nettoverplichting van Strukton Groep voor overige langetermijnpersoneelsbeloningen, met uitzondering van pensioenregelingen, is het bedrag van de toekomstige aanspraken die werknemers in ruil voor hun diensten hebben verdiend in de verslagperiode en voorgaande perioden. Voorbeelden zijn jubileumuitkeringen, bonussen en gratificaties. Deze verplichtingen worden berekend met behulp van de ‘projected unit credit’-methode en worden verdisconteerd tot de contante waarde. De disconteringsvoet is het rendement per balansdatum van hoogwaardige staatsobligaties, waarvan de looptijd de termijn van deze langetermijnverplichtingen van Strukton Groep benadert. Eventuele actuariële winsten of verliezen worden in de winst-en-verliesrekening opgenomen in de periode waarin deze zich voordoen.

Garantieverplichtingen

Een garantievoorziening wordt opgenomen indien de onderliggende projecten of diensten zijn verkocht en opgeleverd. Deze voorziening wordt opgenomen voor kosten die noodzakelijk gemaakt moeten worden voor het opheffen van gebreken, die blijken na de oplevering maar tijdens de garantieperiode. De voorziening is gebaseerd op de beste schatting van de uitgaande kasstroom.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen bestaan uit voorzieningen voor specifieke garanties die zijn afgegeven bij de verkoop van deelnemingen, risico’s voor gerechtelijke procedures tegen Strukton Groep nv en/of zijn werkmaatschappijen, afvloeiingsregelingen en overige relatief kleine risico’s.

Handels- en overige schulden, schulden aan kredietinstellingen en verschuldigde winstbelasting

Handels en overige schulden en schulden aan kredietinstellingen worden aanvankelijk opgenomen tegen reële waarde en daarna gewaardeerd op basis van geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rentemethode. Verschuldigde winstbelasting wordt opgenomen tegen nominale waarde.

Opbrengsten van contracten met klanten Projecten in opdracht van derden en service- en onderhoudscontracten

Bij de vaststelling van omzetverantwoording wordt per contract het aantal prestatieverplichtingen geïdentificeerd. Vervolgens wordt de totale vergoeding van het contract bepaald. Wanneer een vergoeding in een contract een variabele component kent, zoals prestatiebonussen of vertragsboetes, wordt een inschatting gemaakt van de totaal te ontvangen vergoeding. Hierbij wordt de variabele component bepaald op basis van de verwachte waarde of het meest waarschijnlijke bedrag, afhankelijk van welke methode naar verwachting het best de vergoeding waarop de entiteit recht zal hebben zal voorspellen. Deze methode wordt vervolgens consequent toegepast over de hele duur van het contract. Een verhoging van de totale vergoeding door het wel of niet opnemen van de variabele component mag pas plaatsvinden indien het hoogst waarschijnlijk is dat geen terugneming

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

van omzet hoeft plaats te vinden wanneer de onzekerheid met betrekking tot de variabele vergoeding is opgelost. Na het vaststellen van de totale contractvergoeding wordt deze vergoeding toegerekend aan de afzonderlijke prestatieverplichtingen. Deze toerekening vindt plaats door voor iedere prestatieverplichting de zogenaamde “stand alone selling price”, ofwel “opzichzelfstaande verkoopprijs”, te bepalen. Deze opzichzelfstaande verkoopprijs wordt bepaald door middel van de “kostprijs+marge methode” waarbij de kostprijs wordt vastgesteld aan de hand van de voorcalculatie die is opgesteld ten tijde van de tenderfase. Vervolgens wordt daar een gangbare marge aan toegerekend.

Ten slotte vindt omzetverantwoording plaats wanneer de beschikkingsmacht over de goederen of diensten wordt overgedragen aan de klant voor een bedrag dat de vergoeding weerspiegelt waartoe de Groep verwacht in ruil voor die goederen of diensten recht te hebben.

Strukton is actief in ontwikkeling, realisatie, onderhoud en beheer van infrastructurele projecten, gebouwen en technische installaties en railsystemen waar de opdrachtgever de beschikkingsmacht over heeft. Wanneer de beschikkingsmacht tijdens het project bij de opdrachtgever ligt, vindt omzetverantwoording plaats naar rato van de voortgang van het project. De voortgang van het project wordt hierbij bepaald op basis van de inputmethode, waarbij de voortgang van het project wordt gemeten op basis van de door de entiteit gemaakte kosten om een prestatieverplichting te vervullen. Het is hierbij niet toegestaan om opbrengsten te verantwoorden voor gemaakte kosten die zijn toe te schrijven aan significante inefficiënties en die niet zijn opgenomen in de contractprijs aangezien deze kosten niet bijdragen aan de voortgang inzake het vervullen van de prestatieverplichting.

Indien sprake is van meerwerk, claims of andere wijzigingen in het toepassingsgebied van een contract of van een (mogelijke) wijziging in de vergoeding van een contract, vindt verantwoording van omzet gerelateerd aan deze wijziging, pas plaats wanneer een schriftelijke of mondelinge overeenkomst is bereikt.

Indien het moment van leveren van de prestatieverplichting afwijkt van het moment van ontvangst van de vergoeding, wordt bij verantwoording van de opbrengsten rekening gehouden met de tijdwaarde van geld. Hierbij maakt de Groep gebruik van de praktische uitzondering om de vergoeding niet voor de effecten van een significante financieringscomponent aan te passen als de Groep verwacht dat de periode tussen het ogenblik waarop de entiteit een prestatievergoeding overdraagt en het ogenblik waarop de klant voor die prestatieverplichting betaalt, één jaar of minder is.

Omdat er geen sprake is van een aparte prestatieverplichting worden tendervergoedingen, als onderdeel van de totale vergoeding, verantwoord over de looptijd van het contract (naar rato van verrichte prestaties).

Omzet uit verkoop van goederen uit voorraad

De verkoop van goederen uit voorraad betreft voornamelijk verkoop van geprefabriceerde betontoepassingen. Opbrengsten van verkoop uit voorraad worden in de winst-en-verliesrekening verantwoord op het moment dat de beschikkingsmacht over de goederen of diensten wordt overgedragen aan de klant voor een bedrag dat de vergoeding weerspiegelt waartoe de Groep verwacht in ruil voor die goederen of diensten recht te hebben.

Concessies

Tijdens de operationele fase bestaan de opbrengsten van concessiemanagement uit:

- De reële waarde van de levering van contractueel overeengekomen diensten; en
- De rentebaten gerelateerd aan de investering in het project

Opbrengsten worden naar rato van de voortgang verantwoord op het moment dat de hieraan gerelateerde diensten worden geleverd. Rente wordt verantwoord als financiële bate in de periode waarop deze betrekking heeft.

Overige opbrengsten

Overige opbrengsten betreffen onder andere transactieresultaten deelnemingen, transactieresultaten vastgoed en transactieresultaten materiële vaste activa. Transactieresultaten worden verantwoord wanneer de beschikkingsmacht over de deelnemingen, vastgoed of materieel vaste activa, wordt overgedragen aan de klant voor een bedrag dat de vergoeding weerspiegelt waartoe de Groep verwacht in ruil voor de desbetreffende goederen recht te hebben.

Lasten

Kosten om een contract te verkrijgen

Kosten die worden gemaakt om een contract met een klant te verkrijgen die niet gemaakt zouden zijn als het contract niet was verkregen, oftewel incrementele kosten van verkrijging van een contract, worden geactiveerd. Wanneer niet aan de voorwaarden van incrementele kosten wordt voldaan, worden kosten om een contract te verkrijgen als last opgenomen. Derhalve worden kosten om een contract te verkrijgen in principe direct ten laste van het resultaat gebracht, tenzij deze kosten expliciet voor rekening van de opdrachtgever zijn, ongeacht of het contract wel of niet wordt verkregen.

Kosten ter vervulling van de prestatieverplichting

De kosten ter vervulling van een toekomstige prestatieverplichting worden geactiveerd indien die kosten direct verband houden met een bestaand contract of specifiek verwacht contract, mits deze kosten naar verwachting vergoed worden.

Bedrijfslasten

Bedrijfslasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing

In de vergelijkende cijfers zijn de leasebetalingen uit hoofde van operationele leasing lineair over de leaseperiode in de winst-en-verliesrekening opgenomen.

Publieke-private samenwerking (concessies)

De offertekosten voor publiek-private samenwerking, worden in principe ten laste van het

resultaat gebracht tenzij deze kosten expliciet voor rekening van de opdrachtgever zijn, ongeacht of het contract wel of niet wordt verkregen. Wanneer de kosten voor rekening van de opdrachtgever zijn, ongeacht of het contract wel of niet wordt verkregen, worden de kosten geactiveerd wanneer het waarschijnlijk is dat het contract wordt binnengehaald.

Financiële baten en lasten

Financiële baten omvatten de rentebaten op geïnvesteerde gelden, valutakoerswinsten en winsten op afdekkingsinstrumenten die in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen. Financiële lasten omvatten de rentelasten op opgenomen gelden, de oprenting van voorzieningen, valutakoersverliezen, bijzondere waardeverminderingverliezen op financiële activa en verliezen op afdekkingsinstrumenten die in de winst-en-verliesrekening worden opgenomen.

Overheidssubsidies

Overheidssubsidies worden opgenomen als met redelijke zekerheid kan worden gesteld dat de entiteit de aan de subsidies gekoppelde voorwaarden zal vervullen en dat de subsidies zullen worden ontvangen. Wanneer de overheidssubsidie een investeringssubsidie betreft wordt deze in mindering gebracht op de boekwaarde van het actief. Exploitatiesubsidies worden in mindering gebracht op de daarmee verband houdende lasten.

Winstbelasting

Winstbelasting omvat de over de verslagperiode verschuldigde en verrekenbare winstbelastingen en uitgestelde winstbelastingen. De winstbelasting wordt in de winst-en-verliesrekening opgenomen, behoudens voor zover deze betrekking heeft op posten die rechtstreeks in het eigen vermogen worden opgenomen, in welk geval de belasting in het eigen vermogen wordt verwerkt. De over het boekjaar verschuldigde en verrekenbare belasting is de naar verwachting te betalen belasting over de belastbare winst over het boekjaar, berekend aan de hand van belastingtarieven die zijn vastgesteld op verslagdatum, dan wel waartoe materieel al op verslagdatum is besloten, en eventuele correcties op de over voorgaande jaren verschuldigde belasting. Uitgestelde belastingvorderingen en verplichtingen worden opgenomen voor tijdelijke verschillen

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

tussen de waarde van de activa en passiva volgens de in deze jaarrekening gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepalingen volgens fiscale grondslagen. Uitgestelde belastingverplichtingen worden niet verwerkt voor de volgende tijdelijke verschillen: de eerste opname van goodwill, de eerste opname van activa of verplichtingen in een transactie die geen bedrijfscombinatie betreffen en noch de commerciële noch de fiscale winst beïnvloeden, en verschillen die verband houden met investeringen in dochterondernemingen en entiteiten waarover gezamenlijk de zeggenschap wordt uitgeoefend voor zover zij in de voorzienbare toekomst waarschijnlijk niet zullen worden afgewikkeld. Uitgestelde belastingverplichtingen worden gewaardeerd met behulp van de belastingtarieven die naar verwachting van toepassing zullen zijn bij terugname van de tijdelijke verschillen, op basis van de wetten die per verslagdatum zijn vastgesteld of materieel zijn vastgesteld. Er wordt uitsluitend een uitgestelde belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er in de toekomst belastbare winsten beschikbaar zullen zijn die voor de realisatie van het tijdelijke verschil kunnen worden aangewend. Uitgestelde belastingvorderingen worden per iedere verslagdatum herzien en verlaagd voor zover het niet langer waarschijnlijk is dat het daarmee samenhangende belastingvoordeel zal worden gerealiseerd.

Additionele winstbelastingen naar aanleiding van dividenduitkeringen worden op hetzelfde moment opgenomen als de verplichting tot uitkering van het desbetreffende dividend. Strukton Groep nv vormt met het merendeel van zijn 100% binnenlandse dochterondernemingen een zelfstandige fiscale eenheid.

Gesegmenteerde informatie

Strukton Groep is voor managementdoeleinden ingedeeld in segmenten op basis van de producten en diensten. De resultatenrekening en een aantal balansposten worden per segment weergegeven. Deze indeling wordt ondersteund door de managementrapportagestructuur, waarbij genoemde onderdelen geheel separaat worden gerapporteerd aan het groepsmanagement. Het management bewaakt de bedrijfsresultaten van de segmenten separaat ten behoeve van de besluitvorming omtrent toewijzing van middelen en beoordeling van de

resultaten. De segmentresultaten worden beoordeeld op basis van het bedrijfsresultaat, dat conform het bedrijfsresultaat in de geconsolideerde jaarrekening wordt bepaald. Het beheer van de groepsfinanciering en de winstbelastingen vindt echter op groepsniveau plaats. De prijzen voor transacties tussen segmenten worden op een zakelijke, objectieve grondslag bepaald ('at arms length').

Grondslagen geconsolideerd kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen de koers op transactiedatum, voor deelnemingen is hierbij uitgegaan van de gemiddelde koers gedurende het boekjaar. De in overnames begrepen voorraden, vorderingen, schulden, voorzieningen en schulden aan kredietinstellingen worden in het kasstroomoverzicht onder de investeringsactiviteiten verwerkt. De betaalde verkrijgingsprijs van verworven deelnemingen (na aftrek van meegekochte geldmiddelen en kasequivalenten) alsook de ontvangen verkoopprijs van afgestoten deelnemingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten. Ontvangsten uit hoofde van interest, dividend en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. Bankschulden die direct opeisbaar zijn en die een integraal onderdeel uitmaken van het cashmanagementsysteem van de onderneming worden onder de liquide middelen opgenomen in de kasstroomoverzichten. De leasebetalingen zijn gesplitst in een interest component en een aflossingscomponent. Beide componenten worden verwerkt in de kasstroom uit financieringsactiviteiten. De kosten in verband met kortlopende leaseverplichtingen en de kosten voor de lease van activa met een lage waarde zijn verwerkt in de kasstroom uit operationele activiteiten.

Belangrijkste schattingen en beoordelingen in de geconsolideerde jaarrekening

De opstelling van de geconsolideerde jaarrekening vereist dat de directie oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de

gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden verwerkt in de periode waarin de schatting wordt herzien, dan wel in toekomstige perioden indien de herziening betrekking heeft op toekomstige perioden. De belangrijkste elementen van schattingsonzekerheden zijn de volgende:

Oordelen bij bepaling van te verantwoorden opbrengsten van contracten met klanten

Bij de bepaling van de te verantwoorden opbrengsten van contracten met klanten dient de contractvergoeding te worden vastgesteld. In deze vergoeding kunnen mogelijk variabele componenten zijn opgenomen, zoals prestatiebonussen of vertragsboetes. Wanneer een vergoeding in een contract een variabele component kent, wordt een inschatting gemaakt van de totaal te ontvangen vergoeding. Hierbij wordt de variabele component bepaald op basis van de verwachte waarde of het meest waarschijnlijke bedrag, afhankelijk van welke methode naar verwachting het best de vergoeding waarop de entiteit recht zal hebben zal voorspellen. Deze methode wordt vervolgens consequent toegepast over de hele duur van het contract. Een verhoging van de totale vergoeding door het wel of niet opnemen van de variabele component mag pas plaatsvinden indien het hoogst waarschijnlijk is dat geen terugnemering van omzet hoeft plaats te vinden wanneer de onzekerheid met betrekking tot de variabele vergoeding is opgelost. Onder IFRS 15 is de drempel om positieve variabele vergoedingen te waarderen daarom relatief hoog. Desondanks is deze variabele component aan schattingen van het management onderhevig.

Indien sprake is van wijzigingen in het toepassingsgebied van een contract of van een (mogelijke) wijziging in de vergoeding van een contract, vindt verantwoording van omzet, gerelateerd aan deze wijziging, pas plaats wanneer een schriftelijke of mondelinge overeenkomst is bereikt. Wanneer deze overeenkomst wel is

bereikt, maar er nog geen overeenstemming bestaat over de vergoeding, vindt de waardering pas plaats indien het hoogst waarschijnlijk is dat geen terugnemering van omzet hoeft plaats te vinden wanneer de onzekerheid met betrekking tot de vergoeding voor de wijzigingsopdracht is opgelost. In de praktijk betekent dit dat vergoedingen voor wijzigingsopdrachten of claims pas worden gewaardeerd indien een mondelinge of schriftelijke overeenkomst is bereikt over de aard van de wijziging en de vergoeding die hiermee samenhangt.

Bij de toerekening van de contractvergoeding aan de afzonderlijke prestatieverplichtingen moet de opzichzelfstaande verkoopprijs van de prestatieverplichtingen worden bepaald. Deze opzichzelfstaande verkoopprijs wordt bepaald door middel van de “kostprijs+marge methode” waarbij de kostprijs wordt vastgesteld aan de hand van de voorcalculatie die is opgesteld ten tijde van de tenderfase. Vervolgens wordt daar een gangbare marge aan toegerekend. Zowel de bepaling van de kostprijs als de bepaling van de marge is onderhevig aan inschattingen van het management.

Omzetverantwoording vindt plaats op basis van de inputmethode, waarbij de voortgang van het project wordt gemeten op basis van de door de entiteit gemaakte kosten, ten opzichte van de totaal geprognostiseerde projectkosten, om een prestatieverplichting te vervullen. De inschatting van totale projectkosten is aan schattingen onderhevig. Deze schattingen zijn met meer onzekerheid omgeven naarmate:

- de overeengekomen contractvorm meer risico's voor de aannemer inhoudt. Bij een design & construct-contract neemt de aannemer immers ook het ontwerprisico voor zijn rekening. Bij een dbmo-contract komt hier de verantwoordelijkheid voor het onderhoud en exploitatie bij
- het contract zich nog in een vroege fase van ontwerp of uitvoering bevindt. Bij het uitwerken van een voorlopig ontwerp naar een definitief ontwerp kunnen aanzienlijke afwijkingen van het voorlopig ontwerp blijken (omdat een aanvankelijke oplossing bij nader inzien niet mogelijk blijkt te zijn, omdat de grondcondities beter of slechter zijn dan verwacht, of omdat de dialoog met stakeholders veel gecompliceerder

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening

is en dus meer kost dan vooraf is aangenomen). Ook tijdens de uitvoeringsfase kunnen tal van risico's blijken die voor rekening van de aannemer komen. Genoemde afwijkingen kunnen overigens positief en negatief zijn

- de looptijd van het contract langer is en daarmee de prognose eindewerk inherent meer schattingsonzekerheden kent.

Vennootschapsbelasting

Gewaardeerde latente belastingvorderingen als gevolg van voorwaartse verliesverrekening zijn onderhevig aan de inschattingen van het management voor toekomstig te behalen fiscale resultaten.

Strukton verricht activiteiten in verschillende landen. Belastingwetten en richtlijnen verschillen per land. Belastingverdragen tussen verschillende landen bieden vooraf niet altijd volledige zekerheid over de uitwerking van een fiscaal vraagstuk. Bij het bepalen van de fiscale positie kan het daarom voorkomen dat aannames moeten worden gedaan. Wanneer dergelijke aannames mogelijk leiden tot onzekerheden omtrent de juistheid van de verantwoorde fiscale positie, wordt dit toegelicht in de jaarrekening.

Toegezegde pensioenregelingen en uitgestelde personeelsbeloningen

De belangrijkste actuariële uitgangspunten die ten grondslag liggen aan de verantwoorde pensioenverplichtingen en overige personeelsbeloningen zijn in de toelichting op de desbetreffende posten opgenomen. Alle veronderstellingen, verwachtingen en prognoses die gebruikt worden als basis voor schattingen in de geconsolideerde jaarrekening vormen een zo goed mogelijke afspiegeling van de vooruitzichten van Strukton Groep.

Goodwill

Jaarlijks worden impairment tests uitgevoerd op de goodwill. Op basis van de opgestelde businessplannen voor de komende vijf jaar wordt gekeken naar de te verwachten kasstromen per bedrijfsonderdeel. Voor elk bedrijfsonderdeel wordt op basis van een representatieve 'peer group' een 'weighted average cost of capital' (wacc) vastgesteld. De verwachte kasstromen en de wacc vormen de

basis voor de 'discounted cashflow methode' om de goodwill te testen. Strukton Groep heeft hiervoor een standaard model ontwikkeld.

Leasetermijn

De leasetermijn is gelijk aan de niet-opzegbare periode van de overeenkomst, waarbij rekening gehouden dient te worden met de in rechte afdwingbare verlengings- en beëindigingsopties die zijn opgenomen in de overeenkomst, indien sprake is van een redelijke mate van zekerheid dat deze opties worden uitgeoefend. De niet-opzegbare periode eindigt als zowel de verhuurder als de huurder het contract kunnen opzeggen. Per contract wordt beoordeeld of een redelijke mate van zekerheid bestaat dat opties worden uitgeoefend.

Bijzondere waardeverminderingen niet financiële activa

Teneinde vast te kunnen stellen of sprake is van een bijzonder waardeverminderverslies op activa is het noodzakelijk een schatting te maken van de realiseerbare waarde. De realiseerbare waarde van een actief of kasstroomgenererende eenheid is gelijk aan de hoogste van de bedrijfswaarde en de reële waarde minus verkoopkosten. Indien mogelijk wordt de reële waarde minus verkoopkosten bepaald aan de hand van een bindende verkoopovereenkomst in een transactie tussen onafhankelijke partijen op zakelijke en objectieve grondslag. Als geen bindende verkoopovereenkomst bestaat, maar het actief op een actieve markt wordt verhandeld, is de reële waarde minus verkoopkosten gelijk aan de marktprijs van het actief verminderd met de kosten van de vervreemding. Als er voor een actief geen bindende verkoopovereenkomst is, noch een actieve markt, wordt de reële waarde minus verkoopkosten gebaseerd op de best beschikbare informatie om te komen tot het bedrag dat op balansdatum zou kunnen worden verkregen uit de vervreemding van het actief in een transactie tussen ter zake goed geïnformeerde, tot een transactie bereid zijnde partijen die onafhankelijk zijn, na aftrek van de kosten van vervreemding. Bij de bepaling van deze waarde wordt rekening gehouden met de resultaten van recente transacties voor soortgelijke activa binnen dezelfde bedrijfstak. Bij bepaling van de bedrijfswaarde wordt de contante waarde van geschatte toekomstige kasstromen berekend met behulp van een disconteringsvoet die een afspiegeling is van zowel de

actuele marktrente als van de specifieke risico's met betrekking tot het actief. De kasstroomprognoses worden gebaseerd op redelijke en gefundeerde veronderstellingen die de beste inschatting door het management vertegenwoordigen van de economische omstandigheden die gedurende de resterende gebruiksduur van het actief zullen bestaan.

Agentencontracten

De Groep maakt gebruik van agentencontracten. Gegeven het verhoogde risico op het gebied van corruptie dat inherent is aan deze contracten, voeren wij jaarlijks een risicoanalyse uit op het gebied van corruptie, en hebben wij een beleid voor bestrijding van corruptie geformuleerd. 'Tone at the top' en het weerbaar maken van medewerkers zijn belangrijke pijlers van dit anticorruptiebeleid alsmede de werking van interne procedures op het gebied van anticorruptie en integriteit. Het verbeteren van compliance en risk management is dan ook een continu proces. Compliance officers zijn aangesteld en opgeleid en medewerkers, betrokken bij internationale tenders en opdrachten, krijgen trainingen op het gebied van compliance. Best practices op het punt van compliance en 'duty of care' worden besproken met vergelijkbare ondernemingen. In agentencontracten worden onder meer informatieverplichtingen, anticorruptiebepalingen en compliance met de Gedragscode Integer Zakendoen opgenomen. Tevens worden 'backgroundchecks' uitgevoerd op buitenlandse agenten. Facturen en betalingen worden intensief via het vierogenprincipe gecontroleerd alvorens betalingen plaatsvinden. Wij willen te allen tijde voldoen aan wet- en regelgeving die corruptie tegengaat en daarmee corruptie en mogelijk daaruit voortvloeiende strafrechtelijke vervolging en reputatieschade voorkomen.

Bepaling van de termijn van leasecontracten
Bij het bepalen van de termijn van leasecontracten dient rekening gehouden te worden met de in rechte afdwingbare opties die zijn opgenomen in de overeenkomst, indien sprake is van een redelijke mate van zekerheid dat de optie wordt uitgeoefend. De bepaling van de waarschijnlijkheid dat een optie wordt uitgeoefend, is onderhevig aan de inschatting van het management.

Bepaling van de marginale rentevoet

De bepaling van de marginale rentevoet is van grote invloed op de waardering van de huurverplichting. Bij de bepaling van de marginale rentevoet dient rekening te worden gehouden met de volgende componenten:

- de kredietwaardigheid van de onderneming
- de duur van de leaseovereenkomst
- de omvang van de leaseverplichting
- de aanwezigheid van garanties
- de economische omstandigheden

Door Strukton is de marginale rentevoet berekend aan de hand van de volgende stappen:

1. Bepalen van het referentiepercentage ('reference rate'): Deze reference rate is bepaald op basis van de overheidsobligaties (van de verschillende landen waarin Strukton actief is) op de datum waarop het actief ter beschikking is gesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van de overheidsobligaties met een looptijd van vijf jaar. Deze termijn is gehanteerd gezien het overgrote deel van de leaseovereenkomsten binnen Strukton een gemiddelde looptijd hebben van 3 tot 5 jaar.
2. Bepalen van de financiële spreiding ('finance spread adjustment'): Bij het bepalen van de *finance spread adjustments* is gebruik gemaakt van de credit spreads die zijn opgenomen in de financieringsovereenkomsten van de verschillende landen.

Huurspecifieke aanpassing: Bij de huurovereenkomsten is sprake van gedekte leningen omdat het risico op oninbaarheid lager is als gevolg van het feit dat de verhuurder de onderliggende activa in eigendom heeft. De *finance spread adjustments* die zijn gehanteerd bij stap 2 hebben betrekking op leningen waar sprake is van een onderpand. Als gevolg hiervan is geen additionele correctie doorgevoerd. De gewogen gemiddelde rentevoet die is gehanteerd voor het bepalen van het cumulatieve effect van de eerste toepassing van IFRS 16 bedraagt 1,5%.

In de toelichting van de nieuw toegepaste en herziene standaarden en interpretaties is een sensitiviteitsanalyse opgenomen.

► Financieel risicobeheer

Strukton Groep hanteert een beleid dat erop is gericht huidige en toekomstige risico's zoveel mogelijk te beperken en te beheersen en de financiële kosten te minimaliseren. Dit gebeurt door middel van algemene beheersmaatregelen, zoals interne procedures en instructies en specifieke maatregelen die zijn gericht op de beheersing van nader omschreven risico's.

De financiële risico's van Strukton Groep betreffen voornamelijk kredietrisico's, renterisico's, valutarisico's, liquiditeitsrisico's en inflatierisico's. Het risico van schommelingen in wisselkoersen en rente wordt afgedekt met behulp van uiteenlopende derivaten waardoor risico's waaraan de primaire financiële instrumenten onderhevig zijn, worden overgedragen aan andere contractpartijen. Rente en valutarisico's worden grotendeels centraal beheerd. Speculatieve posities worden niet ingenomen.

Kredietrisico

Het merendeel van de opdrachtgevers bestaat uit publieke organisaties (overheden) waardoor het kredietrisico minimaal is. Bij leveringen aan private opdrachtgevers, hoger dan een bepaald bedrag, wordt ook het kredietrisico in de contractbeoordeling betrokken. Daarenboven worden opdrachten naar voortgang van de projecten (vooruit) gefactureerd. De beschikbare liquiditeiten zijn ondergebracht bij kredietwaardige bancaire instellingen.

Renterisico

Kredieten met een variabele rente zijn blootgesteld aan het risico van verandering in kasstromen ten gevolge van rentewijzigingen. Het beleid van Strukton Groep is erop gericht om langlopende financieringen tegen een vaste rente af te sluiten. Om dit te bewerkstelligen worden renteswaps afgesloten. Het renterisico met betrekking tot de financiering van de langlopende pps-projecten wordt altijd afgedekt met behulp van renteswaps.

Valutarisico

De activiteiten van Strukton Groep vinden grotendeels plaats in het eurogebied. Daarnaast is in 2013 het metroproject in Riyad, Saoedi-Arabië, gestart. Het valutarisico van Strukton Groep heeft betrekking op de buitenlandse dochters in Scandinavië en in Riyad (Saoedi-Arabië). Voor het metroproject in Riyad wordt

het vreemde-valutarisico op een groot gedeelte van de toekomstige kasstromen in USD afgedekt. Daarnaast worden incidentele posities in vreemde valuta afgedekt met valutatermijncontracten. Het vreemde-valutarisico op het eigen vermogen van buitenlandse dochters en de aan deze dochters verstrekte langlopende leningen, het zogenaamde translatierisico, wordt niet afgedekt.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is het risico dat Strukton Groep niet op het vereiste moment aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. De uitgangspunten van het liquiditeitsbeheer zijn dat voldoende liquiditeitsruimte aanwezig is om te kunnen voldoen aan huidige en toekomstige financiële verplichtingen, in normale en bijzondere omstandigheden, zonder dat daarbij onaanvaardbare risico's worden gelopen of de reputatie van Strukton Groep in gevaar komt. Met behulp van voortschrijdende liquiditeitsprognoses wordt vastgesteld of voldoende liquiditeit beschikbaar is. Bij langlopende contracten wordt veelal aan opdrachtgevers om termijnbetalingen gevraagd voor de financiering van de projectkosten.

Op 13 april 2018 is een nieuwe financiering afgesloten voor de financiering van de Nederlandse vennootschappen met een looptijd van drie jaar met twee keer een mogelijkheid tot verlenging voor één jaar. De liquiditeitsruimte is gewaarborgd door een gecommiteerde faciliteit voor de Nederlandse vennootschappen van EUR 115 miljoen (2018: EUR 115 miljoen). Deze faciliteit bestaat volledig uit een rekening courant faciliteit van EUR 115 miljoen. Daarnaast bedraagt het totaal aan garantiefaciliteiten EUR 282,5 miljoen (waarvan EUR 75,1 miljoen ten behoeve van het metroproject in Riyad). Gedurende de looptijd zijn er geen verplichte aflossingen.

Naast de gecommiteerde faciliteit voor de Nederlandse vennootschappen heeft Strukton Groep faciliteiten in Italië, Zweden, België en Denemarken. Verder heeft Strukton Groep nog enkele separate faciliteiten voor Nederlandse vennootschappen. De voornaamste faciliteiten in Italië, Zweden en Denemarken worden op de volgende pagina nader toegelicht.

De faciliteit in Italië is als volgt opgebouwd:

- Rekening courant faciliteit van EUR 74,4 miljoen (2018: EUR 73,1 miljoen). Hiervan is EUR 15,5 miljoen opgenomen (2018: EUR 12,5 miljoen).
- Leningsfaciliteit EUR 38,2 miljoen (2018: EUR 12,8 miljoen). Deze is volledig opgenomen.
- Bankgarantiefaciliteit EUR 110,2 miljoen (2018: EUR 109,5 miljoen) waarvan in gebruik EUR 63,6 miljoen (2018: EUR 60,6 miljoen).
- Factorovereenkomsten EUR 29,6 miljoen (2018: EUR 21,5 miljoen) waarvan EUR 29,6 miljoen (2018: EUR 21,5 miljoen) in gebruik.

In Zweden/Denemarken heeft Strukton Groep de volgende faciliteiten:

- Rekening courant faciliteit SEK 125 miljoen (2018: SEK 125 miljoen). Hiervan is SEK 27,4 miljoen opgenomen (2018: SEK 35,2 miljoen).
- Bankgarantiefaciliteit SEK 646,0 miljoen (2018: SEK 735 miljoen). Hiervan is SEK 492,0 miljoen opgenomen (2018: SEK 357,4 miljoen).

Op basis van de liquiditeitsprognoses en de overeengekomen financiering verwacht de directie van Strukton voldoende financiële ruimte te hebben om het businessplan uit te voeren. Realisatie van de liquiditeitsprognose hangt in belangrijke mate af van de ontwikkeling van externe marktcondities, orderintake, de ontwikkeling van projectresultaten en van het nettowerkkapitaal.

Strukton heeft geen specifieke aanwijzingen die er op duiden dat bepaalde marktcondities, zoals prijsontwikkeling bij zowel opdrachtgevers als leveranciers en onderaannemers, of afspraken met leveranciers en kredietverzekeraars zich ongunstig ontwikkelen. Dat geldt ook voor de orderintake en tijdige conversie tot omzet en ontwikkeling van projectresultaten binnen de daarvoor verwachte bandbreedtes.

De directie van Strukton heeft diverse maatregelen geïdentificeerd die (mogelijk) voor additionele financiële ruimte kunnen zorgen.

Deze maatregelen betreffen onder meer:

- Snellere facturatie, betere betalingscondities en inning van facturen waardoor het werkkapitaal verbetert
- Zeker stellen van dividenden uit non-credit base dochterondernemingen, deelnemingen en gerelateerde samenwerkingsverbanden
- Verkoop van specifieke assets

In mei 2020 heeft een aanvullende agiostorting door Oranjewoud nv plaatsgevonden van EUR 20 miljoen. Strukton Groep heeft in juni 2020 de huidige financiering verlengd met 6 maanden tot 13 oktober 2021. De omvang van de faciliteit is vanaf dan vastgesteld op EUR 80 miljoen. De hoofdlijnen van de financiering zijn toegelicht in de jaarrekening. Voor 2021 is een herfinanciering voorzien voor meerdere jaren.

Op basis van de in 2018 afgesloten financiering en de verlenging in juni 2020, het businessplan (rekening houdend met de geïdentificeerde gevoeligheden), maatregelen om additionele financiële ruimte te creëren en reeds gerealiseerde resultaten, is de directie van Strukton Groep van mening dat het bedrijf in staat is om binnen zijn krediet en garantiefaciliteiten te blijven en de overeengekomen convenanten te behalen.

De overeengekomen convenanten betreffen:

- Leverage ratio (van de Nederlandse credit base)
- Minimum EBITDA level (van de Nederlandse credit base)
- Interest cover ratio (van de Nederlandse credit base)
- Solvency ratio (van Strukton Groep exclusief het metroproject in Riyad).

Aan de banken zijn zekerheden verstrekt voor de totstandkoming van de faciliteit. Dit betekent dat het merendeel van de activa van Strukton Groep is verpand aan de banken die de gecommiteerde faciliteit hebben verstrekt.

COVID-19

De COVID-19 uitbraak heeft zich in 2020 snel ontwikkeld met een hoog aantal infecties tot gevolg. De door overheden genomen maatregelen om de pandemie te controleren hebben impact op de economische activiteiten. Strukton heeft diverse maatregelen genomen om het effect van COVID-19 te beoordelen en te mitigeren, veiligheids- en gezondheidsmaatregelen (social distancing en thuis werken) voor het personeel en maatregelen voor het veilig stellen van de aanvoer van materialen die noodzakelijk zijn voor onze productieprocessen.

Op dit moment kunnen wij op de meeste plaatsen onze werkzaamheden uitvoeren. De OV-,

zorg- en transportsector zijn door het kabinet aangewezen als vitale sectoren. Strukton werkt aan vitale technische infrastructuur, zoals het spoor, weginfrastructuur, ziekenhuizen en andere zorginstellingen. Om de impact van de COVID-19 uitbraak op de samenleving te beperken, is het zowel voor opdrachtgever als voor Strukton van belang dat de werkzaamheden waar mogelijk doorgaan. Dit geldt voor de meeste landen waar Strukton actief is. Alleen in Italië en België waar Strukton meer gericht is op projecten, is Strukton geconfronteerd met een bredere teruggang in activiteiten.

Overheden in de landen waarin wij actief zijn, hebben aangekondigd en aangetoond steunmaatregelen door te voeren waardoor de gevolgen van de uitbraak van Covid-19 voor onze resultaten en liquiditeit beperkt kunnen worden. Op dit moment onderzoeken wij in hoeverre wij een beroep kunnen doen op die overheidssteun in de landen waarin wij actief zijn. In onder meer Nederland, België en Italië hebben we een beroep gedaan op overheidssteun en is er steun toegezegd en ontvangen.

Wij zullen het beleid en het advies van de diverse nationale instellingen blijven volgen en zullen tegelijkertijd ons uiterste best doen om onze activiteiten zo goed en veilig mogelijk voort te zetten zonder daarbij de gezondheid van onze medewerkers in gevaar te brengen. De belangrijkste risico's die voortvloeien uit de huidige onzekere situatie inzake Covid-19 zijn:

- De toeleveringsketen bestaat uit leveranciers en onderaannemers die diensten verrichten of goederen leveren voor projecten die voor klanten worden uitgevoerd. Strukton is niet geconfronteerd met materiële leverantiestops of -problemen door deze leveranciers. Strukton kijkt wel kritisch naar de inzet van onderaannemers.
- Door de lockdowns en andere maatregelen bestaat er een risico dat projecten geen voortgang kunnen vinden en dat daardoor omzet en winstgevendheid dalen. De zwaarte, het aanvangsmoment en de duur van de lockdowns bepalen mede het effect ervan op de omzet en winstgevendheid van de segmenten van Strukton. In Italië was die impact voor Railsystemen significant. Binnen de segmenten kan de productiviteit ook bij thuiswerken goed worden geborgd. Voor

bepaalde diensten geldt dat ze door de overheden in de verschillende landen waarin Strukton actief is, zijn aangewezen als vitaal. In een beperkt aantal gevallen zijn er projecten stilgelegd of getemporiseerd. De omzet tot en met mei 2020 is gelijk aan dezelfde periode van het vorige jaar. Het recurring operationeel resultaat tot en met mei 2020 is positief.

- Gezien de aard en omvang van de activa van Strukton is het risico op bijzondere waardeverminderingen beperkt.
- In onder meer Nederland (NOW-regeling), België en Italië wordt gebruik gemaakt van steunmaatregelen ter compensatie van personeelskosten. De steunmaatregelen zijn tijdelijk.
- Thuiswerken was (waar mogelijk) al vóór Covid-19 een geïntegreerd onderdeel van de bedrijfsvoering van Strukton. Processen en procedures zijn hierop ingesteld. De lockdown situaties ten gevolge van Covid-19 hebben geen materiële invloed op deze processen en de interne beheersing.

Hoewel onzeker, zijn wij op dit moment niet van mening dat de gevolgen van het COVID-19 virus een materieel negatief effect zullen hebben op onze financiële conditie of liquiditeit.

Inflatierisico

In langlopende contracten worden veelal indexeringen opgenomen naar de opdrachtgever. Incidenteel wordt het inflatierisico afgedekt door middel van een inflatieswap.

Kapitaalbeheer

Het beleid van de directie is gericht op de handhaving van een sterke vermogenspositie waarmee het vertrouwen van opdrachtgevers, crediteuren en de markten kan worden behouden, het voldoen aan vereisten terzake bankconvenanten en het zeker stellen van de toekomstige ontwikkeling van de bedrijfsactiviteiten. Kapitaal bestaat uit geplaatst en gestort kapitaal, ingehouden winsten, agioreserve, afdekkingsreserve, reserve omrekeningsverschillen, wettelijke reserve en een actuariële reserve.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening (x EUR 1.000)

01. Materiële vaste activa

	Terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Machines en installaties	Ander materieel	Activa in constructie	Totaal
Per 1 januari 2018						
Kostprijs	8.643	64.524	334.946	47.067	6.917	462.098
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	1.006	29.182	252.681	38.510	-	321.379
Boekwaarde	7.637	35.342	82.265	8.557	6.917	140.719
2018						
Boekwaarde 1 januari 2018	7.637	35.342	82.265	8.557	6.917	140.719
Acquisities	-	60	485	49	-	594
Investeringsen	-	16	20.457	3.992	(1.666)	22.798
Desinvesteringen	-	5	487	22	-	514
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	1	1.969	19.000	2.771	-	23.741
Valutakoersverschillen	-	-	(353)	(4)	(15)	(372)
Deconsolidatie	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	2	(7)	132	2.550	2.676
Boekwaarde 31 december 2018	7.636	33.446	83.360	9.933	7.785	142.161
Per 31 december 2018						
Kostprijs	8.643	64.597	355.041	51.214	7.785	487.281
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	1.007	31.151	271.681	41.281	-	345.120
Boekwaarde	7.636	33.446	83.360	9.933	7.785	142.161
2019						
Boekwaarde 1 januari 2019	7.636	33.446	83.360	9.933	7.785	142.161
Effect stelselwijziging	-	-	(3.544)	-	-	(3.544)
Boekwaarde 1 januari 2019 (herzien)	7.636	33.446	79.816	9.933	7.785	138.617
Acquisities	-	-	-	-	-	-
Investeringsen	-	168	19.479	2.364	(515)	21.496
Desinvesteringen	-	8	371	12	-	391
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	1	1.891	18.611	2.899	-	23.401
Valutakoersverschillen	-	-	(164)	0	5	(158)
Deconsolidatie	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	(10)	(7)	(47)	(74)	-	(138)
Boekwaarde 31 december 2019	7.625	31.708	80.103	9.313	7.276	136.025
Per 31 december 2019						
Kostprijs	8.633	64.750	370.395	53.492	7.276	504.545
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	1.008	33.042	290.292	44.179	-	368.521
Boekwaarde	7.625	31.708	80.103	9.313	7.276	136.025

De investeringen in 2019 hebben voornamelijk betrekking op het segment railsystemen.

- Onder ‘machines en installaties’ zijn begrepen:
- Machines en installaties ten behoeve van de productie
 - Materieel ten behoeve van de uitvoering van werken
 - Kantoorinventarissen, computerinstallaties, telefooninstallaties en dergelijke

Het merendeel van het materieel vast actief is als zekerheid voor banken en/of andere verschafters van vreemd vermogen gesteld. Deze zekerheidsstelling heeft met name plaatsgevonden in het kader van de gecommitteerde faciliteit van de banken.

- De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte levensduur.
- Bedrijfsgebouwen 25 jaren
 - Terreinen niet (op terreinverharding wordt wel afgeschreven)
 - Materieel en instrumentarium 2 tot 6 jaren
 - Activa in constructie niet
 - Overig 3 tot 10 jaren

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening (x EUR 1.000)

02. Gebruiksrecht activa

	Terreinen	Bedrijfs- gebouwen	Machines en installaties	Auto's	Overige	Totaal
2019						
Boekwaarde 1 januari 2019	-	-	-	-	-	-
Effect stelselwijziging	3.253	36.939	6.504	34.623	21	81.340
Boekwaarde 1 januari 2019 (herzien)	3.253	36.939	6.504	34.623	21	81.340
Acquisities	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	115	1.672	17.257	14.340	22	33.406
Contractbeëindigingen	-	-	-	-	-	-
Contractaanpassingen	-	-	-	-	-	-
Herwaarderingen	(11)	4.211	-	9	-	4.209
Bijzondere waardeverminderingen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	1.070	11.135	2.967	14.317	16	29.505
Valutakoersverschillen	1	131	-	22	-	154
Deconsolidaties	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde 31 december 2019	2.288	31.818	20.794	34.677	27	89.605

De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de termijn van de leaseovereenkomst:

Bedrijfsgebouwen	5 - 10 jaar
Terreinen	5 - 10 jaar
Materieel en instrumentarium	4 jaar
Auto's	5 jaar
Overig	3 jaar

Een deel van de activa die worden gehuurd worden onderverhuurd aan derde partijen (sublease). De overeenkomsten zijn beoordeeld en classificeren als operationele leaseovereenkomsten. De totale opbrengsten van deze onderverhuurovereenkomsten gedurende 2019 bedragen EUR 0,3 miljoen.

De met de leaseovereenkomsten samenhangende betalingsverplichtingen zijn opgenomen onder de kortlopende en langlopende schulden. Voor meer informatie over deze huur- en leaseverplichtingen wordt verwezen naar paragraaf 15 'Leaseverplichtingen'.

Toelichting op de geconsolideerde jaarrekening (x EUR 1.000)

03. Immateriële activa

	Goodwill	Overig immateriële activa	Totaal
Per 1 januari 2018			
Kostprijs	95.836	89.558	185.394
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	51.499	78.521	130.020
Boekwaarde	44.337	11.037	55.374
2018			
Boekwaarde 1 januari 2018	44.337	11.037	55.374
Acquisities	935	6.041	6.976
Investeringsen	-	2.051	2.051
Desinvesteringen	-	-	-
Bijzondere waardeverminderingen	30	-	30
Afschrijvingen	2	4.464	4.466
Valutakoersverschillen	(227)	(22)	(249)
Overige mutaties	1	(767)	(766)
Boekwaarde 31 december 2018	45.014	13.875	58.889
Per 31 december 2018			
Kostprijs	96.545	96.860	193.405
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	51.531	82.985	134.516
Boekwaarde	45.014	13.875	58.889
2019			
Boekwaarde 1 januari 2019	45.014	13.875	58.889
Acquisities	-	1	1
Investeringsen	-	1.553	1.553
Desinvesteringen	-	-	-
Bijzondere waardeverminderingen	3	-	3
Afschrijvingen	-	3.263	3.263
Valutakoersverschillen	(100)	(2)	(102)
Overige mutaties	-	8	8
Boekwaarde 31 december 2019	44.911	12.172	57.083
Per 31 december 2019			
Kostprijs	96.445	98.420	194.865
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	51.534	86.248	137.782
Boekwaarde	44.911	12.172	57.083

Strukton Groep verricht jaarlijks een impairment test op de geactiveerde goodwill bij kasstroomgenererende eenheden. De bedrijfswaarde wordt bepaald op basis van de ‘discounted cashflow’ methode, waarbij wordt uitgegaan van een oneindige levensduur. De kasstromen zijn gebaseerd op de door de desbetreffende eenheid opgestelde businessplannen voor een periode van vijf jaar. Uitgangspunt hierbij is stabilisatie en een beperkte groei in deelsegmenten. De verwachting van het management is gebaseerd op historische gegevens, orderportefeuilles, beoordelingen en externe informatie. De gehanteerde businessplannen zijn exclusief acquisities. Per kasstroomgenererende eenheid is een disconteringsvoet (‘weighted average cost of capital’ (wacc)) vastgesteld overeenkomstig een representatieve ‘peer groep’.

In de prognose is rekening gehouden met cashflows voor belasting.

De kasstromen zijn verdisconteerd tegen een bruto wacc (pre tax wacc). In de gehanteerde 2019 wacc is de IFRS 16 impact opgenomen. In overeenstemming met IAS 36.44 is in de prognosejaren geabstraheerd van uitbreidingsinvesteringen.

Goodwill per kasstroomgenererende eenheid		31-12-2019	31-12-2018
Strukton Worksphere bv	Nederland	20.999	20.999
Strukton Rail AB	Zweden	4.631	4.718
Strukton Rail Västerås AB	Zweden	687	700
Siebens Spoorbouw BVBA	België	294	294
Terracon Molhoek Beheer bv	Nederland	3.831	3.831
GBN Groep bv	Nederland	153	153
Strukton Milieutechniek bv	Nederland	1.441	1.441
Van Rens bv	Nederland	148	148
Strukton Civiel Zuid bv	Nederland	5.971	5.971
Promofer S.r.l.	Italië	580	580
Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A.	Italië	5.542	5.542
A1 Electronics Netherlands bv	Nederland	628	628
Buca Electronics bv	Nederland	6	9
		44.911	45.014

De belangrijkste veronderstellingen en de wijze van kwantificeren per kasstroomgenererende eenheid zijn:

	Strukton WorkspHERE bv	Strukton Rail AB (Zweden), Strukton Rail Västerås AB (Zweden)	Terracon Molhoek Beheer bv	Grondbank Nederland/ Milieu- techniek/ Van Rens	Strukton Civiel Zuid bv	Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A.	Siebens Spoorbouw BVBA	Promofer S.r.l.
WACC (voor belastingen)								
Boekjaar 2018	12,8%	13,5%	13,0%	11,9%	12,0%	17,4%	14,4%	17,0%
Boekjaar 2019	11,2%	11,2%	11,2%	11,2%	11,0%	14,8%	12,1%	14,7%
Gemiddelde jaarlijkse omzetgroei businessplanperiode								
Boekjaar 2018	(1,2%)	1,0%	(0,2%)	2,8%	2,4%	(1,1%)	3,8%	0,1%
Boekjaar 2019	(4,6%)	2,8%	5,4%	9,0%	3,2%	(0,1%)	3,8%	2,0%
Omzetgroei restwaardeperiode								
Boekjaar 2018	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%
Boekjaar 2019	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%	0,5%

De onderstaande tabel geeft de impact op de realiseerbare waardes in miljoenen euro's in de impairment test weer voor de sensitieve kasstroomgenererende eenheden bij veranderingen in de assumpties, waarbij de overige assumpties gelijk blijven.

	Strukton WorkspHERE bv	Strukton Rail AB (Zweden), Strukton Rail Västerås AB (Zweden)	Terracon Molhoek Beheer bv	Grondbank Nederland/ Milieu- techniek/ Van Rens	Strukton Civiel Zuid bv	Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A.	Siebens Spoorbouw BVBA	Promofer S.r.l.
WACC + 1%								
Boekjaar 2018	(7,0)	(6,6)	(1,0)	(0,7)	(1,9)	(4,5)	(0,2)	(0,2)
Boekjaar 2019	(8,1)	(10,3)	(1,2)	(0,9)	(4,2)	(7,9)	(0,3)	(0,2)
WACC - 1%								
Boekjaar 2018	8,7	8,1	1,3	0,9	2,5	5,3	0,3	0,2
Boekjaar 2019	9,9	10,3	1,5	1,1	5,1	9,0	0,3	0,2
Geen perpetual growth								
Boekjaar 2018	(2,0)	(1,8)	(0,4)	(0,2)	(0,8)	(0,9)	(0,0)	(0,0)
Boekjaar 2019	(2,5)	(3,6)	(0,4)	(0,3)	(2,0)	(1,4)	(0,6)	(0,1)

Strukton WorkspHERE bv

De toets is uitgevoerd op toekomstige kasstromen binnen Nederland. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt EUR 48,7 miljoen boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. Bij een onwaarschijnlijk grote aanpassing in de belangrijkste variabelen komt de realiseerbare waarde nog niet onder de boekwaarde van de onderneming uit. Strukton Groep heeft derhalve in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Strukton WorkspHERE bv doorgevoerd.

Strukton Rail AB (Zweden), Strukton Rail Västerås AB (Zweden)

De projecten, activa en het personeel van Strukton Rail Västerås AB zijn na de overname (8 januari 2014) overgegaan naar en samengevoegd met Strukton Rail AB. De impairment test heeft derhalve plaatsgevonden op de geconsolideerde cijfers van Zweden. De toets is uitgevoerd op toekomstige kasstromen binnen Zweden. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt EUR 64,6 miljoen boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. Bij een onwaarschijnlijk grote aanpassing in de belangrijkste variabelen komt de realiseerbare waarde nog niet onder de boekwaarde van de onderneming uit. Strukton Groep heeft in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Strukton Rail AB en Strukton Rail Västerås AB doorgevoerd.

Terracon Molhoek Beheer bv

De toets is uitgevoerd op toekomstige kasstromen in Nederland. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt EUR 0,9 miljoen boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. Indien de wacc wordt verhoogd tot boven de 11,9%, dan komt de realiseerbare waarde onder de boekwaarde van de onderneming uit. Strukton Groep heeft in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Terracon Molhoek Beheer bv doorgevoerd.

Strukton Milieutechniek bv

De toets is uitgevoerd op toekomstige kasstromen in Nederland. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt EUR 6,7 miljoen boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. Bij een onwaarschijnlijk grote aanpassing in de belangrijkste variabelen komt de realiseerbare waarde nog niet onder de boekwaarde van de onderneming uit. Strukton Groep heeft in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Strukton Milieutechniek bv doorgevoerd.

Strukton Civiel Zuid bv

De toets is uitgevoerd op de toekomstige kasstromen in Nederland. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt EUR 34,6 miljoen boven de boekwaarde van de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. Bij een onwaarschijnlijk grote aanpassing in de belangrijkste variabelen komt de realiseerbare waarde nog niet onder de boekwaarde van de onderneming uit. Strukton Groep heeft in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Strukton Civiel Zuid bv doorgevoerd.

Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A.

De toets is uitgevoerd op de toekomstige kasstromen in Italië. De uitkomst van de berekening van de realiseerbare waarde ligt EUR 13,4 miljoen boven de boekwaarde van het belang in de onderneming inclusief de daarin opgenomen goodwill. Indien de wacc wordt verhoogd tot boven de 16,6%, dan komt de realiseerbare waarde onder de boekwaarde van de onderneming uit. Strukton Groep heeft in dit boekjaar geen bijzondere waardevermindering op de goodwill voor Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. doorgevoerd.

Gevoeligheidsanalyse

Bij een 1%-punt hogere bruto wacc dan de wacc's zoals hierboven benoemd, daalt de contante waarde van de totale cashflows met circa EUR 33,1 miljoen. Bij een 1%-punt lagere bruto wacc stijgt de contante waarde van de totale cashflows met circa EUR 39,7 miljoen. Als geen rekening wordt gehouden met een groeivoet daalt de contante waarde van de totale cashflows met circa EUR 10,8 miljoen.

04. Vastgoedbeleggingen

	2019	2018
Per 1 januari 2019		
Kostprijs	6.046	6.044
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	1.096	991
Boekwaarde	4.950	5.053
Mutaties boekjaar		
Boekwaarde 1 januari 2019	4.950	5.053
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-
Investeringen	-	-
Desinvesteringen	-	3
Bijzondere waardeverminderingen	-	-
Afschrijvingen	105	105
Valutakoersverschillen	-	-
Deconsolidatie	-	-
Overige mutaties	19	5
Boekwaarde 31 december 2019	4.864	4.950
Per 31 december 2019		
Kostprijs	6.065	6.046
Cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen	1.201	1.096
Boekwaarde	4.864	4.950

De reële waarde van vastgoedbeleggingen bedraagt per 31 december 2019 EUR 4,9 miljoen (2018: EUR 5,0 miljoen). Deze waarde is gebaseerd op taxatierapporten die opgesteld zijn door erkende deskundigen. Strukton Groep heeft over 2019 EUR 0,5 miljoen ontvangen voor de exploitatie (2018: EUR 0,4 miljoen). De afschrijvingstermijnen zijn gebaseerd op de verwachte gebruiksduur.

- Fundering / Ruwbouw / Overig50 jaar
- Dak / Warmte / Ventilatie15 jaar
- Kozijnen / Gevels / Gas / Elektra / Liften25 jaar

05. Geassocieerde deelnemingen en joint ventures

			Hoofd-vestigingsplaats	Belang Strukton	
Bedrijfsactiviteit				31-12-2019	31-12-2018
	GBN Artificial Grass Recycling bv	Kunstgrasrecycling	Utrecht	55%	
	Eurailscout	Onderhoud railinfra	Utrecht	50%	50%
	Tubex	Funderingswerkzaamheden	Oostburg	50%	50%
	DMI GmbH	Betoninjectie- en afdichtingswerkzaamheden	Berlijn		50%
	Aduco Holding bv	GWW-activiteiten	Haarlem	25%	25%
	APA bv	Productie en verkoop wegenbouwproducten	Amsterdam	25%	25%
	APRR bv	Productie en verkoop wegenbouwproducten	Rotterdam	25%	25%
	Bituned bv	Handel olie- en andere bitumineuze producten	Reeuwijk	50%	50%
	NOAP BV	Productie en verkoop wegenbouwproducten	Heerenveen	50%	50%
	Dual Inventive bv	Services en producten spoorwerk	Oisterwijk	50%	50%
	Fast Consortium LLC	Constructie van Riyad metro	Riyad	18%	18%
	Exploitatatiemaatschappij A-Lanes	Beheer en onderhoud van infrastructurele	Nieuwegein	50%	33%
	A15	en civieltechnische werken			
	R Creators bv	Dbfmo voor rijkskantoor De Knoop	Utrecht	80%	80%
	Strukton Arrigoni SpA	Constructieactiviteiten en bouwmaterialen	Santiago	50%	50%

Strukton Groep heeft gezamenlijk met de andere consortiumpartijen zeggenschap in Fast Consortium LLC. Voor belangrijke operationele beslissingen geldt unanimiteit van besluitvorming.

2018	Vlottende activa	Vaste activa	Kortlopende verplichtingen	Langlopende verplichtingen	Saldo	Saldo naar rato belang	Opbrengsten van contracten met klanten	Resultaat na belastingen	Resultaat na bel. naar rato belang	Niet-gerealiseerde resultaten	Totaal resultaat na belastingen	Liquide middelen	Financiële baten	Financiële lasten	Vpb last	Dividend	Afscriptingen
Dual Inventive bv	2.992	6.640	1.342	550	7.740	3.870	1.302	1.036	518	-	1.036	582	-	(4)	(270)	-	816
A1 Electronics																	
Netherlands bv	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eurailscout Inspection																	
& Analysis bv	14.628	24.994	9.760	9.398	20.464	10.232	6.384	(188)	(94)	-	(188)	8.632	26	(376)	(1.208)	-	4.412
Tubex bv	1.930	1.586	1.680	176	1.660	830	4.092	(92)	(46)	-	(92)	(78)	-	10	(34)	-	144
DMI Geräte GmbH	4.610	94	1.594	-	2.660	1.330	7.190	880	440	-	880	1.876	2	2	376	1.700	60
Aduco Holding bv	5.288	1.894	1.424	764	4.994	1.249	12.729	828	207	-	828	668	-	(31)	(383)	1.132	569
APA bv	6.575	4.001	2.525	785	7.266	1.817	22.426	1.960	490	-	1.960	1.651	-	(1)	650	1.200	404
APRR bv	4.914	4.577	1.299	855	7.337	1.834	23.228	1.404	351	-	1.404	727	-	(1)	476	600	868
Bituned bv	5.979	84	2.126	73	3.864	1.932	42.047	760	380	-	760	2.524	4	-	238	600	26
NOAP bv	36	-	-	-	36	18	-	34	17	-	34	-	-	-	-	-	-
Fast Consortium LLC	263.351	3.169	210.275	3.362	52.884	9.498	703.434	27.198	4.885	-	27.198	24.791	-	-	6.299	10.195	3.684
Exploitatie Maatschappij																	
A-Lanes A15 bv	20.469	258	13.208	-	7.519	2.506	44.121	-	-	-	-	3.958	-	1	-	-	69
R Creators bv	718	64.762	6.080	57.292	2.108	1.686	5.569	780	624	-	780	19	2.673	1.900	178	-	-
Strukton Arrigoni SpA	-	-	1.800	-	(1.800)	(900)	-	(3.958)	(1.979)	-	(3.958)	-	-	-	-	-	-
Overig					3.367			1.324	(89)								
TOTAAL					39.269			7.117	(89)								

2019	Vlottende activa	Vaste activa	Kortlopende verplichtingen	Langlopende verplichtingen	Saldo	Saldo naar rato belang	Opbrengsten van contracten met klanten	Resultaat na belastingen	Resultaat na bel. naar rato belang	Niet-gerealiseerde resultaten	Totaal resultaat na belastingen	Liquide middelen	Financiële baten	Financiële lasten	Vpb last	Dividend	Afscriptingen
Dual Inventive bv	4.504	7.428	2.276	644	9.012	4.506	4.590	1.222	611	-	1.222	3.260	-	(4)	(328)	-	950
GBN Artificial Grass																	
Recycling bv	4.617	2.602	4.219	-	3.000	1.650	3.340	-	-	-	-	4.099	-	-	-	-	39
Eurailscout	19.288	23.258	12.786	11.618	18.142	9.071	31.970	(2.234)	(1.117)	-	(2.234)	11.910	(380)	(274)	176	-	4.314
Tubex bv	3.600	1.422	2.566	192	2.264	1.132	8.010	368	184	-	368	(150)	-	28	88	-	218
Aduco Holding bv	5.782	2.374	2.127	933	5.096	1.274	11.597	1.143	286	-	1.143	1.250	-	33	334	1.044	152
APA bv	8.304	4.079	3.230	277	8.876	2.219	26.015	2.809	702	-	2.809	2.273	3	-	778	1.200	450
APRR bv	6.414	3.710	3.209	219	6.696	1.674	20.010	758	190	-	758	(827)	-	3	243	1.400	816
Bituned bv	5.023	69	1.640	75	3.377	1.689	76.262	1.111	556	-	1.111	5.366	2	-	710	1.600	38
Fast Consortium LLC	376.096	2.428	322.791	3.257	52.477	9.425	718.054	11.001	1.976	-	11.001	28.619	-	-	3.079	14.204	4.081
Exploitatie Maatschappij																	
A-Lanes A15 bv	17.360	211	10.053	-	7.518	3.759	15.580	-	-	-	-	2.883	-	-	-	-	59
R Creators bv	476	61.878	(193)	60.822	1.725	1.380	4.096	215	172	-	215	-	2.211	2.138	109	-	-
Overig					2.305			(1.220)	-								
TOTAAL					40.083			2.339	-								

De post ‘overig’ in 2018 en 2019 betreft meerdere, relatief kleine, niet geconsolideerde deelnemingen van de wegenbouwbedrijven en Strukton International.

Het verloop van de deelnemingswaarde is als volgt:

20192018

Per 1 januari (herzien)	39.269	36.867
Koersverschillen	(16)	-
Toename door uitbreiding belang	3.497	2.018
Afname door uitbreiding belang	133	1.327
Resultaat lopend jaar	2.339	7.117
Uitgekeerd dividend	7.412	4.839
Overige mutaties	2.539	(567)
Per 31 december	40.083	39.269

Gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten van de deelnemingen:	2019	2018
Gerealiseerd resultaat	2.339	7.117
Niet-gerealiseerd resultaat	-	(89)
Totaal resultaat	2.339	7.028

De toename wordt met name veroorzaakt door de nieuwe deelneming GBN Artificial Grass Recycling bv (EUR 1,7 miljoen) en door uitbreiding van het belang in Exploitatiemaatschappij A-lanes A15 bv (EUR 1,3 miljoen). Het resultaat komt voor een belangrijk deel uit het FAST consortium LLC (EUR 2,0 miljoen). De uitgekeerde dividenden komen grotendeels van DMI GmbH (EUR 3,0 miljoen) en FAST consortium LLC (EUR 2,6 miljoen). De overige mutatie bestaat voornamelijk uit de afwaardering van niet geconsolideerde deelnemingen welke in het resultaat zijn opgenomen.

06. Overige financiële vaste activa

	Langlopende vorderingen	Pps-vorderingen	Beleggingen in eigen-vermogens-instrumenten	Langlopende financiële derivaten	Totaal
Per 1 januari 2018	13.361	2.159	1.810	385	17.715
Investeringsen	-	-	-	-	-
Desinvesteringsen	-	-	-	-	-
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	31.956	-	-	31.956
Verstrekte leningen	5	-	-	-	5
Aflossingen leningen	1.391	443	-	371	2.205
Valutakoersverschillen	-	-	-	-	-
Deconsolidatie	-	-	-	-	-
Oprenting	-	817	-	-	817
Mutatie reële waarde	-	-	-	-	-
Overige mutaties	(10)	444	-	-	434
Per 31 december 2018	11.965	34.933	1.810	14	48.722
Per 1 januari 2019	11.965	34.933	1.810	14	48.722
Effect stelselwijzigingen	1.196				1.196
Per 1 januari 2019 (herzien)	13.161	34.933	1.810	14	49.918
Investeringsen	-	-	-	-	-
Desinvesteringsen	-	-	-	-	-
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-	-	-	-
Verstrekte leningen (uitbreiding pps-vordering)	103	22.647	-	-	22.750
Aflossingen leningen	5.123	453	-	14	5.590
Valutakoersverschillen	-	-	-	-	-
Deconsolidatie	-	-	-	-	-
Oprenting	-	2.145	-	-	2.145
Mutatie reële waarde	-	-	-	-	-
Overige mutaties	(301)	265	-	-	(36)
Per 31 december 2019	7.840	59.537	1.810	-	69.187

De pps-vorderingen betreffen nog te ontvangen vergoedingen uit hoofde van concessieovereenkomsten in Nederland. De looptijd van de diverse pps-vorderingen is ca. 25 jaar. Het merendeel (van het bedrag van de vorderingen) heeft een looptijd langer dan vijf jaar. Gegeven het karakter van de contractpartijen is het kredietrisico op nihil ingeschat. (Zie ook toelichting 25).

De uitbreiding van pps-vorderingen in 2018 als gevolg van acquisitie van dochtermaatschappijen is gerelateerd aan de overname van de resterende 50% van het aandelenbelang in MEET Strukton Holding bv (voorheen StruktonHurksHeijmans Holding bv) van Hurks en Heijmans. In 2019 lopen de pps-vorderingen met betrekking tot MEET Strukton Holding bv nog verder op met EUR 17,7 miljoen als gevolg van de voortgang van de realisatie.

Onder de beleggingen in eigenvermogensinstrumenten is het belang in voestalpine Railpro bv (10%) verantwoord. Deze investering is onherroepelijk aan reële waarde via de niet-gerealiseerde resultaten (FVOCI) toegewezen, aangezien de Groep van mening is dat deze belegging een strategisch karakter heeft. In 2019 ontving de Groep dividenden van voestalpine Railpro bv ten bedrage van EUR 0,3 miljoen (2018: EUR 0,4 miljoen).

07. Uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen

	Vorderingen		Verplichtingen		Saldo	
	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2018
Materiële vaste activa	694	695	2.083	1.131	(1.389)	(436)
Immateriële activa	-	-	1.923	2.137	(1.923)	(2.137)
Onderhanden projecten/debiteuren	2.362	2.772	2.063	2.087	299	685
Financiële derivaten	8	10	-	181	8	(171)
Fiscale waarde van opgenomen voorwaartse verliesverrekening	-	-	-	-	-	-
Jubileumverplichting	30.515	32.260	-	-	30.515	32.260
Pensioenverplichting	43	41	-	-	43	41
Groepsmaatschappijen	8.810	6.095	-	-	8.810	6.095
Overige	-	3.324	-	-	-	3.324
Overige	320	158	164	106	156	52
Totaal	42.752	45.355	6.233	5.642	36.519	39.713

Mutaties 2018 inzake het saldo van belastingvorderingen en -verplichtingen

	Saldo per 01-01-2018	Opgenomen in belasting-last 2018	Opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten	Overige mutaties	Saldo per 31-12-2018
Materiële vaste activa	(3.023)	2.587	-	-	(436)
Immateriële activa	(2.594)	457	-	-	(2.137)
Onderhanden projecten	(1.791)	2.476	-	-	685
Financiële derivaten	(706)	37	498	-	(171)
Jubileumverplichting	70	(29)	-	-	41
Pensioenverplichting	5.755	(30)	370	-	6.095
Groepsmaatschappijen	4.054	(730)	-	-	3.324
Overige	-	52	-	-	52
	1.765	4.820	868	-	7.453
Fiscale waarde van opgenomen voorwaartse verliesverrekening	37.706	(4.260)	(1.186)	-	32.260
Totaal	39.471	560	(318)	-	39.713

Mutaties 2019 inzake het saldo van belastingvorderingen en -verplichtingen

	Saldo per 01-01-2019	Opgenomen in belasting-last 2019	Opgenomen in niet-gerealiseerde resultaten	Overige mutaties	aldo per 31-12-2019
Materiële vaste activa	(436)	(953)	-	-	(1.389)
Immateriële activa	(2.137)	214	-	-	(1.923)
Onderhanden projecten	685	(386)	-	-	299
Financiële derivaten	(171)	3	176	-	8
Jubileumverplichting	41	2	-	-	43
Pensioenverplichting	6.095	(15)	2.730	-	8.810
Groepsmaatschappijen	3.324	(3.324)	-	-	-
Overige	52	104	-	-	156
	7.453	(4.355)	2.906	-	6.004
Fiscale waarde van opgenomen voorwaartse verliesverrekening	32.260	(1.745)	-	-	30.515
Totaal	39.713	(6.100)	2.906	-	36.519

De fiscale waarde van voorwaartse verliesverrekening bedraagt in 2019 EUR 30,5 miljoen (2018: EUR 32,3 miljoen). Dit betreft met name de waardering van negatieve fiscale resultaten vóór belasting van de Nederlandse fiscale eenheid in de boekjaren 2013, 2014, 2015 en 2018. Op basis van een inschatting van het management over de toekomstig te behalen fiscale resultaten is in 2019 de vordering afgewaardeerd met EUR 5,0 miljoen. De verwachting is dat het compensabele verlies gedeeltelijk verrekend kan worden met toekomstige winsten en de realisatie van stille reserves. Dit is onderbouwd door middel van businessplannen en realistische inschattingen van het management. De verwachting is dat de verliezen worden gerealiseerd over een termijn van 8 jaar en daarom is het grootste gedeelte van de belastingvordering langlopend.

Strukton Groep beschikt eind 2019 in totaliteit over een bedrag van EUR 78,7 miljoen (2018: EUR 26,8 miljoen) aan niet gewaardeerde compensabele verliezen. Bij diverse buitenlandse deelnemingen is een totaal fiscaal compensabel verlies van EUR 49,8 miljoen (2018: EUR 26,8 miljoen). Voor dit bedrag is, omdat geen toekomstige winsten worden verwacht, geen uitgestelde belastingvordering opgenomen.

Het kortlopende deel van de fiscale waarde van de opgenomen voorwaartse verliesverrekening per 31 december 2019 bedraagt EUR 0,2 miljoen (2018: EUR 1,5 miljoen).

Bij de waardering van de Nederlandse uitgestelde belastingvorderingen en -verplichtingen is rekening gehouden met de wijziging van de tarieven voor de vennootschapsbelasting van 25,0% in 2019 naar 21,7% in 2021.

08. Voorraden

	31-12-2019	31-12-2018
Grond- en hulpstoffen	11.770	13.097
Gereed product	2.978	3.281
Handelsgoederen	5.337	3.297
Vastgoed	730	730
	20.814	20.405

Het niet verkochte deel van vastgoed betreft grondposities en gemaakte kosten voor vastgoedprojecten in uitvoering. De afwaardering op de voorraden was in 2019 EUR 0,8 miljoen, wat met name betrekking had op de categorie Handelsgoederen.

09. Handels- en overige vorderingen

	31-12-2019	31-12-2018
Debiteuren	270.075	305.038
Vorderingen op verbonden partijen	1.996	821
Overige vorderingen en overlopende activa	135.208	177.330
	407.279	483.189

De overige vorderingen en overlopende activa betreffen voor een groot deel nog te factureren bedragen voor afgesloten projecten. Daarnaast is onder de overige vorderingen en overlopende activa ca. EUR 19,5 miljoen (2018: EUR 53,0 miljoen) opgenomen met betrekking tot vooruitbetalingen aan onderaannemers van het metroproject in Riyad. Resterende vorderingen en overlopende posten betreffen vorderingen op combinaties, vooruitbetaalde belastingen en sociale lasten en diverse soorten overige vooruitbetaalde bedragen. Zie voor risicobeheer de grondslagen en voor het debiteurenrisico paragraaf 25.

10. Onderhanden projecten

	31-12-2019	31-12-2018
Kostprijs, plus of minus gerealiseerd resultaat	4.896.633	4.652.482
Af: gefactureerde termijnen	4.836.953	4.624.982
	59.680	27.500
Het saldo onderhanden projecten is als volgt samengesteld:		
Positief saldo onderhanden projecten	213.996	222.819
Negatief saldo onderhanden projecten	154.316	195.318
	59.680	27.500

Het positief saldo onderhanden projecten bestaat uit alle onderhanden projecten waarvan de gemaakte kosten plus of minus het gerealiseerde resultaat groter zijn dan de gefactureerde termijnen. Het positief saldo onderhanden projecten is verantwoord onder vlottende activa. Het negatief saldo onderhanden projecten bestaat uit alle onderhanden projecten waarvan de gemaakte kosten plus of minus het gerealiseerde resultaat kleiner zijn dan de gefactureerde termijnen. Het negatief saldo onderhanden projecten is verantwoord onder kortlopende verplichtingen. Grote langlopende projecten worden in de meeste gevallen voorgefinancierd waardoor de gefactureerde termijnen op deze projecten groter zijn dan de gemaakte kosten. In 2019 loopt met name de voorfinanciering op het metroproject in Riyad terug met EUR 45,0 miljoen. Het positief saldo onderhanden projecten bestaat voornamelijk uit kortlopende projecten.

11. Liquide middelen

	31-12-2019	31-12-2018
Bank- en kastegoeden	217.481	232.277

Het bedrag aan geldmiddelen en kasequivalenten omvat banktegoeden, deposito's en kassaldi. Bankschulden die direct opeisbaar zijn en die een integraal onderdeel uitmaken van het cash management systeem van de onderneming worden onder de geldmiddelen en kasequivalenten opgenomen in de kasstroomoverzichten. Op banktegoeden wordt een marktconforme rente vergoed.

In de liquide middelen zijn begrepen geldmiddelen van bouwcombinaties ad EUR 139,7 miljoen (2018: EUR 177,8 miljoen) en geldmiddelen die zijn ontvangen op geblokkeerde rekeningen ad EUR 0,6 miljoen (2018: EUR 1,3 miljoen). Deze geldmiddelen staan niet ter vrije beschikking van de onderneming. De geldmiddelen opgenomen in bouwcombinaties betreffen geldmiddelen in samenwerkingsverbanden waarbij contractueel

is vastgelegd dat niet vrij mag worden beschikt over de liquide middelen. De geldmiddelen ontvangen op geblokkeerde rekeningen betreffen met name de in het kader van de Wet Ketenaansprakelijkheid aan te houden G-rekeningen. De overige liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

12. Groepsvermogen

	Geplaatst en gestort kapitaal	Agioreserve	Reserve omrekeningsverschillen	Afdekkingsreserve	Actuariële reserves	Ingehouden winsten	Onverdeeld resultaat	Eigen vermogen toe te rekenen aan aandeelhouders moedermaatschappij	Aandeel derden	Totaal groepsvermogen
2018										
Stand per 1 januari 2018	2.269	39.000	(428)	(199)	(13.039)	179.044	(7.233)	199.414	36.760	236.174
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-	-	-	-	-	-	-	(241)	(241)
Winstbestemming 2017	-	-	-	-	-	(7.233)	7.233	-	-	-
Resultaat na belastingen	-	-	-	-	-	-	(4.496)	(4.496)	4.338	(158)
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	50	(1.585)	(2.615)	(1.186)	-	(5.336)	179	(5.157)
Agiosorting	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitgekeerd dividend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Per 31 december 2018	2.269	39.000	(378)	(1.784)	(15.654)	170.625	(4.496)	189.582	41.036	230.618
2019										
Stand per 1 januari 2019	2.269	39.000	(378)	(1.784)	(15.654)	170.625	(4.496)	189.582	41.036	230.618
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-	-	-	-	-	-	-	(40.328)	(40.328)
Winstbestemming 2018	-	-	-	-	-	(4.496)	4.496	-	-	-
Resultaat na belastingen	-	-	-	-	-	-	(19.970)	(19.970)	221	(19.749)
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	144	(670)	(10.199)	5	-	(10.720)	-	(10.720)
Agiosorting	-	10.000	-	-	-	-	-	10.000	-	10.000
Uitgekeerd dividend	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Transacties met minderheidsaandeelhouders	-	-	-	-	-	15.731	-	15.731	-	15.731
Stand per 31 december 2019	2.269	49.000	(234)	(2.454)	(25.853)	181.865	(19.970)	184.623	929	185.552

Geplaatst en gestort kapitaal

Het maatschappelijk kapitaal van Strukton Groep bestaat in 2019 uit 500 gewone aandelen met een nominale waarde van EUR 4,538 per aandeel (2018: idem). Het geplaatst kapitaal van Strukton Groep bestaat in 2019 uit 500 gewone aandelen met een nominale waarde van EUR 4,538 per aandeel (2018: idem). Alle geplaatste aandelen zijn volgestort.

Agioreserve

Op 14 juni 2019 heeft Strukton Groep een agiosorting van EUR 10 miljoen ontvangen van Oranjewoud N.V. (2018: nihil).

Reserve omrekeningsverschillen

De reserve omrekeningsverschillen omvat alle valutaverschillen die ontstaan door de omrekening van de netto investering van Strukton Groep in buitenlandse dochterondernemingen.

Afdekkingsreserve

De afdekkingsreserve bestaat uit de cumulatieve mutatie in de reële waarde van dekkingsinstrumenten wanneer de afgedekte transactie nog niet heeft plaatsgevonden of de afgedekte positie nog niet is beëindigd. De afdekkingsreserve heeft betrekking op de waardering van swaps in de special purpose companies waarin pps-projecten worden uitgevoerd en waarin Strukton Groep participeert. Daarnaast zijn in 2014 en 2016 valutatermijncontracten afgesloten voor het metroproject in Riyad waarbij het valutarisico op toekomstige kasstromen in USD wordt afgedekt. In 2019 is de reserve verlaagd met een bedrag van EUR 0,7 miljoen (2018: verlaagd EUR 1.6 miljoen) met name als gevolg van ineffectiviteit van de valutatermijncontracten.

Actuariële reserve

De actuariële reserve bestaat uit de cumulatieve mutatie van de reële waarde van pensioenverplichtingen ten gevolge van wijzigingen in de actuariële uitgangspunten. De actuariële reserve is in 2019 met EUR 10,2 miljoen afgenomen (2018: afname EUR 2,6 miljoen). Deze afname wordt met name veroorzaakt door een afname van de disconteringsvoet in Zweden, met als gevolg een verhoging van de pensioenverplichting.

Ingehouden winsten

In 2019 is geen dividend uitgekeerd (2018: idem). De toename van EUR 15,7 miljoen heeft betrekking op de boekwinst die is behaald bij de aankoop van de minderheidsaandelen van CLF.

Garantievermogen

Het groepsvermogen inclusief achtergestelde lening is ten opzichte van 2018 gedaald met EUR 30,8 miljoen van EUR 241,6 miljoen naar 210,8 miljoen. Er heeft gedurende 2019 geen mutatie plaatsgevonden op de achtergestelde lening.

13. Aandeel derden

Het aandeel derden betreft met name het minderheidsbelang in de Italiaanse Spoorbouwer Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. Op 15 januari 2019 heeft Strukton Rail Italy S.r.l. haar aandelenbelang in Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. uitgebreid van 60% naar 100%.

Per 31 december 2019 is de waarde van de minderheidsbelangen beperkt en bestaat uit relatief kleine entiteiten (overzicht in paragraaf 35).

14. Langlopende schulden

	31-12-2019	31-12-2018
Schulden financiering vastgoedprojecten	1.851	2.024
Bankfinancieringen	32.425	15.274
Financiële derivaten	-	-
Leaseverplichtingen	-	4.251
Non-recourse pps-financiering	170.736	172.226
Overige langlopende schulden	7	7
	205.019	193.782
Langlopend deel	203.450	182.562
Kortlopend deel	1.569	11.220
	205.019	193.782

Het aflossingsschema van de langlopende schulden is als volgt:

2018	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Schulden financiering vastgoedprojecten	172	1.852	-	2.024
Bankfinancieringen	8.036	5.746	1.492	15.274
Financiële derivaten	-	-	-	-
Leaseverplichtingen	2.613	1.635	3	4.251
Non-recourse pps-financiering	399	34.119	137.708	172.226
Overige langlopende schulden	-	-	7	7
	11.220	43.352	139.210	193.782
2019	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Schulden financiering vastgoedprojecten	172	1.679	-	1.851
Bankfinancieringen	1.044	30.346	1.035	32.425
Financiële derivaten	-	-	-	-
Leaseverplichtingen	-	-	-	-
Non-recourse pps-financiering	353	26.686	143.696	170.736
Overige langlopende schulden	-	-	7	7
	1.569	58.711	144.738	205.019

Voor meer informatie over de rente- en valutarisico's wordt verwezen naar paragraaf 25 'Financiële instrumenten' en de paragraaf 'Financieel risicobeheer' in de grondslagen voor financiële verslaggeving.

	Schulden financiering vastgoed- projecten	Bank- finan- cieringen	Financiële derivaten	Lease- verplich- tingen	Non- recourse pps- financiering	Overige LL	Totaal
Stand per 1 januari 2019	2.024	15.274	-	4.251	172.226	7	193.782
Effect stelselwijziging	-	-	-	(4.251)	-	-	(4.251)
Stand per 1 januari 2019 (herzien)	2.024	15.274	-	-	172.226	7	189.531
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-	-	-	-	-	-
Opgenomen leningen op lange termijn	-	21.007	-	-	-	-	21.007
Aflossingen leningen op lange termijn	(173)	(3.860)	-	-	(2.011)	-	(6.044)
Effect koersveranderingen	-	-	-	-	-	-	-
Acquisitie / verkoop dochters	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	4	-	-	521	-	525
Stand per 31 december 2019	1.851	32.425	-	-	170.736	7	205.019

De toename van de bankfinanciering heeft betrekking op Rail Italië.

15. Leaseverplichtingen

Het verloop van de leaseverplichtingen gedurende 2019 is als volgt:

	Lease- verplichtingen
Stand per 1 januari 2019	-
Effect stelselwijziging	82.043
Stand per 1 januari 2019 (herzien)	82.043
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-
Opgenomen leningen op lange termijn	-
Renteopbouw	1.386
Aflossingen leningen	(30.604)
Effect koersveranderingen	144
Acquisitie / verkoop dochters	-
Herwaardering	4.209
Nieuwe leaseovereenkomsten	33.289
Overige mutaties	1.183
Stand per 31 december 2019	91.650
Kortlopend deel leaseverplichtingen	32.155
Langlopend deel leaseverplichtingen	59.495

Herwaarderingen

Dit betreffen de herwaarderingen van de leaseverplichtingen in het kader van IFRS 16. Deze herwaarderingen worden vooral veroorzaakt door aanpassingen van de leasetermijn en de verwerking van indexaties gedurende 2019.

Terreinen

De huurovereenkomsten van de terreinen hebben veelal een korte looptijd (5 tot 10 jaar). In deze contracten zijn verlengingsopties opgenomen om de operationele flexibiliteit te waarborgen. Indien zowel de verhuurder als de huurder de overeenkomsten willen verlengen dan wel niet beëindigen worden de contracten veelal automatisch verlengd op basis van dezelfde voorwaarden. Het merendeel van de contracten wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumenten prijs index (CPI). De huurovereenkomsten leggen geen convenanten op, maar de gehuurde activa mogen niet worden gebruikt als onderpand voor leningen.

Bedrijfsgebouwen

De huurovereenkomsten van de gebouwen hebben veelal een korte looptijd (5 tot 10 jaar). In deze contracten zijn verlengingsopties opgenomen om de operationele flexibiliteit te waarborgen. Indien zowel de verhuurder als de huurder de overeenkomsten willen verlengen dan wel niet beëindigen worden de contracten veelal automatisch verlengd op basis van dezelfde voorwaarden. Het merendeel van de contracten wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumenten prijs index (CPI). De huurovereenkomsten leggen geen convenanten op, maar de gehuurde activa mogen niet worden gebruikt als onderpand voor leningen.

Bij één bedrijfsgebouw is sprake van een onderhuur die classificeert als een financiële leaseovereenkomst. De leasetermijn van de onderhuurovereenkomst is gelijk aan de leasetermijn van de hoofdovereenkomst. De overeenkomsten eindigen op 31 december 2022. Na deze datum is het niet mogelijk om de lopende overeenkomst te verlengen. De ontvangen vergoeding over 2019 bedraagt EUR 0,3 miljoen. De huurprijs wordt jaarlijks geïndexeerd op basis van de consumenten prijs index (CPI).

Het verloop van de leasevordering en de kasstromen met betrekking tot de financiële leaseovereenkomst is als volgt:

Stand per 1 januari 2019	-
Effect stelselwijziging	1.195
Stand per 1 januari 2019 (herzien)	1.195
Ontvangen vergoeding	311
Rente opbrengst	14
Stand per 31 december 2019	898

2019	Boekwaarde	Kasstromen	< 6 mnd	6-12 mnd	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Leaseverplichtingen	898	932	155	155	311	311	-

Machines en installaties

De huurovereenkomsten leggen geen convenanten op, maar gehuurde activa mogen niet worden gebruikt als onderpand voor leningen. Bij de waardering van de machines en installaties op 1 januari 2019 is voor een totaalbedrag van EUR 0,3 miljoen aan koopopties gewaardeerd. In deze contracten zijn geen verlengingsopties opgenomen.

Auto's

De leaseovereenkomsten van de auto's hebben een maximale looptijd van 5 jaar. Als meer kilometers worden gereden dan contractueel overeengekomen leidt dit tot aanpassing van de leasetermijn naar minder dan 5 jaar. Indien deze leasetermijn wordt aangepast leidt dit ook tot een aanpassing van het leasetarief. In deze leaseovereenkomsten zijn geen indexaties en variabele betalingen opgenomen. Daarnaast is het niet mogelijk om de leasetermijn te verlengen na afloop van de maximale looptijd van 5 jaar.

Bedragen verwerkt in de winst-en-verliesrekeningen

Betalingen in verband met kortlopende huurovereenkomsten en huurovereenkomsten voor activa met een lage waarde worden lineair als last in de winst-en-verliesrekening opgenomen. Dit is ook van toepassing voor variabele rentekosten die niet gerelateerd zijn aan een index. Kortlopende huurovereenkomsten zijn huurovereenkomsten met een huurperiode van 12 maanden of minder en betreffen met name de huur van materieel en auto's. Lage-waarde activa omvatten met name de huur van printers en de huur van klein mechanisch gereedschap.

In de winst-en-verliesrekening zijn de volgende bedragen verwerkt:

Afschrijvingen op gebruiksrecht activa	29.505
Interest op lease-overeenkomsten	1.386
Lasten met betrekking tot kortlopende huurovereenkomsten	15.364
Lasten met betrekking tot lage-waarde activa, die niet zijn opgenomen bij de lasten met betrekking tot kortlopende huurovereenkomsten	172
Lasten met betrekking tot variabele leasebetalingen die niet zijn opgenomen bij het bepalen van de leaseverplichtingen	-
Inkomsten uit onderverhuur van gebruiksrechten	325

Boekwaarden en contractuele kasstromen

2019	Boekwaarde	Kasstromen	< 6 mnd	6-12 mnd	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Leaseverplichtingen	91.650	96.886	17.968	14.907	26.877	31.076	6.058

De totale uitgaande kasstroom voor huur- en leasecontracten in 2019 was EUR 30,7miljoen.

16. Voorzieningen

Samenvatting van de mutaties in 2018:	Reorganisatie-voorziening	Pensioen-voorziening	Jubiläum-verplich-tingen	Garantie-ver-plichtingen	Voorziening verlies-latende contracten met klanten	Overige voor-zieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2018	603	50.705	4.260	265	18.107	1.712	75.652
In-/deconsolidatie	-	-	-	-	-	-	-
Koersverschillen	(17)	(1.683)	-	-	-	-	(1.699)
Dotatie	1.861	5.541	206	-	57.875	2.283	67.765
Onttrekking	769	-	-	-	40.524	-	41.293
Vrijval	25	-	-	-	3.612	105	3.742
Oprenting voorziening	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	4	-	6.857	4.979	(25)	11.815
Stand per 31 december 2018	1.653	54.567	4.466	7.122	36.825	3.865	108.498
Langlopend deel	-	54.567	4.157	7.097	23.255	3.865	92.941
Kortlopend deel	1.653	-	309	25	13.570	-	15.557
	1.653	54.567	4.466	7.122	36.825	3.865	108.498

Samenvatting van de mutaties in 2019:	Reorganisatie-voorziening	Pensioen-voorziening	Jubiläum-verplich-tingen	Garantie-ver-plichtingen	Voorziening verlies-latende contracten met klanten	Overige voor-zieningen	Totaal
Stand per 1 januari 2019	1.653	54.567	4.466	7.122	36.825	3.865	108.498
In-/deconsolidatie	-	-	-	-	-	-	-
Koersverschillen	5	(637)	-	-	-	-	(632)
Dotatie	2.692	15.543	41	502	14.602	1.185	34.565
Onttrekking	1.285	-	-	-	12.028	-	13.313
Vrijval	446	-	-	-	5.376	-	5.822
Oprenting voorziening	-	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	(136)	-	-	(122)	-	(19)	(277)
Stand per 31 december 2019	2.483	69.473	4.507	7.502	34.023	5.031	123.019
Langlopend deel	-	69.473	4.226	7.502	31.303	3.827	116.331
Kortlopend deel	2.483	-	281	-	2.720	1.204	6.688
	2.483	69.473	4.507	7.502	34.023	5.031	123.019

De toename van de pensioenvoorziening met EUR 15,5 miljoen wordt met name veroorzaakt door een afname van de disconteringsvoet in Zweden, met als gevolg een verhoging van de pensioenverplichting. De voorziening voor jubileumverplichtingen heeft betrekking op een gratificatie die wordt uitgekeerd bij het behalen van een bepaald aantal dienstjaren. De hoogte en het moment van uitkering van deze gratificatie is afhankelijk van de entiteit waar de werknemer in dienst is, aangezien er verschillende soorten regelingen van toepassing zijn. Het voornaamste risico dat Strukton Groep loopt over deze voorziening is het renterisico.

Bij de actuariële berekening van de jubileumverplichting is uitgegaan van een disconteringsvoet van 0,60% (2018: 1,25%). De disconteringsvoet is gebaseerd op de actuele effectieve marktrendementen van hoogwaardige ondernemingsobligaties.

Voorziening verlieslatende contracten met klanten

De voorziening voor verlieslatende contracten met klanten bedraagt EUR 34,0 miljoen (2018: EUR 36,8 miljoen). Deze voorziening vertegenwoordigt het bedrag van het nog te realiseren verlieslatende contractresultaat op basis van de voortgang van het project. Deze voorziening heeft met name betrekking op het segment Rail. Van de totale voorziening voor verlieslatende contracten met klanten is EUR 2,7 miljoen kortlopend (2018: EUR 13,6 miljoen).

Pensioenverplichtingen

Voor het personeel van de werkmaatschappijen van Strukton Groep gelden de pensioenregelingen van de volgende pensioenfondsen met vermelding van de aantallen aangesloten actieven per 31 december 2019:

- Bedrijfstakpensioenfonds Bouw (1.386)
- Bedrijfstakpensioenfonds Betonproductie industrie (19)
- Bedrijfstakpensioenfonds Metaal en Techniek (1.613)
- Spoorwegpensioenfonds (1.700)
- Pensioenfonds Vervoer (11)
- Delta Lloyd (71)
- Alecta pensioenverzekering plan Zweden ITP schema (382)
- Alecta pensioenverzekering plan Zweden SAF-LO schema (677)
- Axa pensioenverzekering Strukton Railinfra nv België (50)
- Fondo TFR Pension Fund Italy (345)

De pensioenregelingen in Nederland zijn onderworpen aan de voorschriften als bedoeld in de Pensioenwet. Zoals bepaald in de Pensioenwet moeten de pensioenregelingen volledig zijn gefinancierd en onafhankelijk van de vennootschap functioneren door middel van een aparte juridische entiteit. Diverse bedrijfstakpensioenfondsen en verzekeraars beheren de verschillende pensioenregelingen. Strukton Groep heeft geen bijkomende verantwoordelijkheden voor het bestuur van deze regelingen.

Toegezegde bijdrageregelingen

De bovengenoemde eerste vier pensioenregelingen betreffen regelingen van bedrijfstakpensioenfondsen. Het basispensioen van de deelnemers in deze fondsen wordt gedekt door collectieve regelingen, waarbij meerdere werkgevers zijn aangesloten op basis van een wettelijke verplichting. Deze bevatten een geïndexeerde middelloonregeling en worden daarom beschouwd als een toegezegd-pensioenregeling. Aangezien deze fondsen niet zijn toegerust om de voorgeschreven informatie te verstrekken ten aanzien van het proportionele aandeel van Strukton Groep in de pensioenverplichtingen en fondsbeleggingen, worden de toegezegd-pensioenregelingen verantwoord als toegezegde-bijdrageregelingen. Strukton Groep is verplicht de vooraf vastgestelde premie voor deze regelingen af te dragen. Strukton Groep kan teveel betaalde premies niet terugvorderen en is niet verplicht om eventuele tekorten aan te zuiveren, tenzij door

aanpassing van toekomstige premies. Het deel dat het basispensioen overschrijdt (top-up part), wat niet gedekt is door collectieve regelingen, wordt uitgevoerd door externe partijen en betreft toegezegde bijdrageregelingen.

De dekkingsgraad van de bedrijfstakpensioenfondsen is als volgt:

	31-12-2019	31-12-2018
Bedrijfstakpensioenfonds Bouw	114,1%	113,6%
Bedrijfstakpensioenfonds Betonproductenindustrie	103,1%	97,3%
Bedrijfstakpensioenfonds Metaal en Techniek	98,8%	99,4%
Spoorwegpensioenfonds	111,1%	110,3%
Alecta pensioenverzekeraar (Zweden)	148,0%	142,0%

Toegezegde pensioenregelingen

Voor een vijftal pensioenregelingen die te kwalificeren zijn als een toegezegde pensioenregeling is een voorziening opgebouwd.

	31-12-2019	31-12-2018
Strukton Rail AB (Zweden)	59.276	45.269
Strukton Railinfra nv (België)	1.546	1.214
Strukton Civiel Noord & Oost bv (Nederland)	3.288	3.130
Strukton Civiel Zuid bv (Nederland)	3.022	2.820
Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. (Italië)	2.341	2.134
	69.473	54.567

De stijging van de pensioenvoorziening in 2019 wordt voornamelijk veroorzaakt door een afname van de disconteringsvoet in Zweden, met als gevolg een verhoging van de pensioenverplichting.

Strukton Rail AB (Zweden)

De pensioenregeling voor de medewerkers van Strukton Rail AB (Zweden) die geboren zijn vóór 1978, betreft een toegezegd pensioenregeling. Alle actieve deelnemers van deze regeling zijn ondergebracht in het ‘Sweden Pension Plan ITP2’. De overige twee lopende regelingen betreffen ‘Sweden pension Plan Balfour Beatty’ en ‘Sweden Pension Plan KPA’. Deze twee regelingen kennen alleen nog inactieve deelnemers van voormalig Balfour Beatty en voormalig Svensk Banproduktion. De drie regelingen zijn ondergebracht bij pensioenverzekeraar PRI. De totale verplichting bedraagt eind 2019 EUR 59,3 miljoen (2018: EUR 45,3 miljoen). Hierbij zijn de pensioenaanspraken op basis van IAS 19 berekend tegen de contante waarde. De berekening is uitgevoerd door een erkende actuaris. De verplichting moet gefinancierd worden uit de onderneming. De uitkering van het pensioen wordt uitgevoerd door de organisatie Alecta. Het risico van faillissement van de onderneming is verzekerd bij PRI. Ten behoeve van deze verzekering zijn garanties verstrekt aan PRI ter grootte van SEK 110 miljoen (EUR 10,5 miljoen). Alecta hanteert andere uitgangspunten bij de berekening van de verplichting dan PRI. Hierdoor is de berekende verplichting van Alecta hoger. Voor deze zogenaamde ‘estimated redemption cost’ betaalt Strukton jaarlijks een premie aan PRI.

Strukton Rail nv (België)

De pensioenverzekering voor de medewerkers van Strukton Rail nv in België betreft een toegezegde pensioenregeling. De pensioenverplichting wordt gefinancierd door middel van een verzekeringscontract.

Strukton Civiel Noord & Oost bv (Nederland)

Bij Strukton Civiel Noord & Oost bv is een indexatieverplichting opgenomen voor de pensioenregeling. De indexatieverplichting wordt gefinancierd door middel van een verzekeringscontract. Deze is ondergebracht bij Nationale Nederlanden. In deze pensioenregeling worden geen nieuwe rechten meer opgebouwd.

Strukton Civiel Zuid bv (Nederland)

Bij Strukton Civiel Zuid bv is een indexatieverplichting opgenomen voor de pensioenregeling. De indexatieverplichting wordt gefinancierd door middel van een verzekeringscontract. Deze is ondergebracht bij Delta Lloyd.

Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. (Italië)

Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. heeft een toegezegde pensioenregeling (Fondo TFR Pension Fund) voor zijn medewerkers. Hiervoor is een bedrag op de balans van de vennootschap voorzien van EUR 2,3 miljoen (2018: EUR 2,1 miljoen). De pensioenvoorziening in Italië wordt niet extern gefinancierd, maar moet gefinancierd worden uit de onderneming.

Uitgangspunten

De geïdentificeerde materiële uitgangspunten voor de berekening van de pensioenverplichtingen zijn de inflatie, de disconteringsvoet en de sterftetabellen. De inflatie is een ‘indirect uitgangspunt’. Salarisgroei en pensioengroei zijn directe uitgangspunten die afgeleid zijn van deze inflatie.

	31-12-2019	31-12-2018
Disconteringsvoet	0,9 - 1,5%	1,5 - 2,5%
Inflatie	1,75 - 2%	1,5 - 2%

De volgende sterftetabellen zijn gehanteerd:

België	MR/FR (1993 Belgium mortality table)
Italië	ISTAT 2013 M/F
Zweden	DUS14
Nederland	Prognosetafel AG2018

Samenstelling

De pensioenverplichtingen en het pensioenvermogen zijn bepaald op basis van actuariële berekeningen die per 31 december zijn uitgevoerd. Samenstelling en het verloop van de pensioenverplichting en het pensioenvermogen met betrekking tot de toegezegde pensioenregelingen voor Strukton Rail AB (Zweden), Strukton Railinfra nv (België), Strukton Civiel Noord & Oost bv (Nederland), Strukton Civiel Zuid bv (Nederland) en Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. (Italië) zijn op de volgende bladzijde weergegeven.

	31-12-2019	31-12-2018
Samenstelling		
Pensioenvermogen (reële waarde)	3.104	2.366
Pensioenverplichtingen (contante waarde)	72.577	56.933
Nadelig verschil	69.473	54.567
Verloop:		
Pensioenvermogen op 1 januari	2.366	2.280
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-
Verwacht rendement op beleggingen	376	372
Pensioenpremies	1.020	942
Uitbetaalde pensioenen	(1.127)	(1.204)
Actuariële winst of verlies op beleggingen	469	(24)
Overige mutaties	-	-
Pensioenvermogen op 31 december	3.104	2.366
Pensioenverplichtingen op 1 januari	56.932	52.985
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-
In boekjaar toe te kennen aanspraken	2.425	2.323
Interestkosten	1.534	1.626
Uitbetaalde pensioenen	(1.127)	(1.204)
Actuariële winst of verlies op verplichtingen	13.363	2.915
Koersverschillen	(632)	(1.679)
Overige mutaties	84	(34)
Pensioenverplichtingen op 31 december	72.579	56.933
Actuariële resultaten op 1 januari	19.859	16.920
Correctie beginstand	-	-
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-
Afschrijvingen actuariële resultaten	-	-
Actuariële (winst) of verlies op verplichtingen	12.929	2.939
Actuariële (winst) of verlies op beleggingen	-	-
Koersmutaties	-	-
Overige mutaties	-	-
Actuariële resultaten op 31 december	32.788	19.859
	2019	2018
Pensioenkosten componenten uit hoofde van toegezegde pensioenregelingen:		
In boekjaar toe te kennen aanspraken	2.425	2.323
Rentekosten	1.534	1.626
Verwacht rendement op beleggingen	(376)	(372)
Overige	84	(34)
Totale pensioenkosten in de winst-en-verlies-rekening	3.667	3.543

De verwachte bijdrage aan de pensioenregeling in 2020 bedraagt EUR 3,7 miljoen (2019: EUR 3,7 miljoen). De kosten voor de pensioenregeling worden volledig door Strukton betaald. Voor de pensioenregelingen in Zweden (die tezamen 85,3% van de totale voorziening vormen) is het actuariële verlies gelijk aan EUR 12,1 miljoen, waarvan EUR 12,0 miljoen verlies wordt veroorzaakt door de gedaalde disconteringsvoet. De belangrijkste categorieën van fondsbeleggingen als percentage van de reële waarde van de totale fondsbeleggingen zijn als volgt:

	2019	2018
Obligaties	0%	0%
Geldmiddelen	0%	0%
Overige fondsbeleggingen	100%	100%

Aangezien het overgrote deel van de pensioenregelingen is gefinancierd middels een verzekeringscontract, bestaan de assets uit de garantie door de verzekeraar dat bepaalde pensioenen in de toekomst worden uitbetaald. De waarde van deze assets is de huidige contante waarde van deze gegarandeerde uitkeringen. Een toewijzing aan verschillende beleggingsinstrumenten is hierop niet van toepassing. Daarom zijn deze assets gepresenteerd onder overige fondsbeleggingen.

Sensitiviteitsanalyse

Wanneer de disconteringsvoet bij verder gelijkblijvende aannames zou stijgen met 1%-punt, dan zou de contante waarde van de pensioenverplichtingen met EUR 17,8 miljoen dalen. Bij een daling van de disconteringsvoet met 1%-punt en verder gelijkblijvende omstandigheden, zou de contante waarde van de pensioenverplichtingen stijgen met EUR 23,4 miljoen. Voor de drie regelingen in Zweden zijn deze effecten gelijk aan een daling van EUR 12,2 miljoen respectievelijk een stijging van EUR 16,2 miljoen.

Wanneer de inflatie bij verder gelijkblijvende aannames zou stijgen met 0,25%-punt, dan zou de contante waarde van de pensioenverplichtingen met EUR 2,9 miljoen stijgen. Bij een daling van de inflatie met 0,25%-punt en verder gelijkblijvende omstandigheden, zou de contante waarde van de pensioenverplichtingen dalen met EUR 2,8 miljoen. Voor de drie regelingen in Zweden zijn deze effecten gelijk aan een stijging van EUR 2,8 miljoen respectievelijk een daling van EUR 2,6 miljoen.

Indien de deelnemers van de drie Zweedse regelingen verondersteld worden één jaar langer te leven dan aangenomen, dan stijgen de verplichtingen met ca. 4,8%.

Toekomstige kasstromen

De verwachte kasstromen voor de drie Zweedse pensioenregelingen worden hieronder gegeven. De duration van de ITP2 regeling is gelijk aan 24,0 jaar (2018: 24,0 jaar), waar voor de gesloten KPA regelingen een duration geldt van 20,6 jaar (2018: 21 jaar).

Periode	EUR in miljoen
2020	0,5
2021	0,6
2022	0,7
2023	0,8
2024	0,9
2025-2029	5,7

17. Handels- en overige schulden

	31-12-2019	31-12-2018
Schulden aan leveranciers	281.213	288.390
Schulden aan verbonden partijen	4.722	2.798
Belastingen en premies sociale verzekeringen	41.443	44.820
Pensioenpremies	2.074	2.241
Kortlopend deel van langlopende schuld	1.569	11.220
Overige schulden en overlopende passiva	142.667	161.675
	473.686	511.144

De overige schulden en overlopende passiva bestaan voor een groot deel uit nog te ontvangen facturen voor afgesloten werken en nog te betalen vakantiegelden en verschuldigde verlofdagen. Daarnaast zijn er onder de overige schulden en overlopende passiva schuldposities van joint operations aan vennoten/ consortiumleden opgenomen.

18. Opbrengsten van contracten met klanten

Uitsplitsing opbrengstcategoriën	2019	2018
Projecten in opdracht van derden	1.347.260	1.247.565
Serviceonderhoud en concessies	459.840	484.627
Omzet uit voorraad	7.800	7.161
Overige	40.332	39.764
	1.855.231	1.779.117

Projecten in opdracht van derden

De projecten in opdracht van derden bestaan uit de volgende activiteiten:

- vernieuwing en nieuwbouw van rail(systemen);
- ontwerp, realisatie en beheer van infrastructurele projecten;
- ontwerp, ontwikkeling en realisatie van technische installaties en gebouwen in Nederland.

De prestatieverplichting wordt vervuld naar rato van de voortgang van het project. De facturatie vindt plaats op basis van termijnschema’s die gerelateerd zijn aan de voortgang van het project. Door het hanteren van termijnschema’s loopt de vervulling van de prestatieverplichting niet synchroon met de betalingen. Indien de productie hoger is dan de facturatie wordt een contractactief verantwoord. Als de facturatie hoger is dan de productie wordt een contractverplichting verantwoord. Bij regiewerkzaamheden vindt facturatie na gereedkomen van de werkzaamheden plaats. Betaling van de facturen geschiedt in de meeste gevallen tussen de 30 en 60 dagen na het versturen van de factuur. Bij enkele contracten zijn contractueel vooruitbetalingen benodigd.

Serviceonderhoud en concessies

Het serviceonderhoud en concessies bestaan uit de volgende activiteiten:

- onderhoud van rail(systemen);
- onderhoud van infrastructurele projecten;
- onderhoud en exploitatie van technische installaties en gebouwen in Nederland.

De prestatieverplichting wordt vervuld naar rato van de voortgang van de productie. De facturatie van het serviceonderhoud en de concessies vindt maandelijks plaats op basis van de contractuele afspraken. Bij onderhoudscontracten vindt de facturatie aan het einde van de maand plaats. Door de facturatie aan het eind

van de maand loopt de vervulling van de prestatieverplichting niet synchroon met de betalingen. Gezien de facturatie achteraf plaatsvindt wordt een contractactief verantwoord. Indien variabele vergoedingen zijn opgenomen in het contract worden deze periodiek ingeschat en zijn deze onderdeel van de transactieprijs. Bij enkele contracten zijn contractueel vooruitbetalingen benodigd, alvorens de onderhoudsdienst wordt geleverd.

Onderstaand is aanvullende informatie over de in het boekjaar verantwoorde opbrengsten van contracten met klanten opgenomen.

Opgenomen opbrengsten die in het begin van de periode in het credit saldo onderhanden projecten waren opgenomen:	2019	2018
Opbrengsten uit projecten	53.896	117.984
Opbrengsten uit onderhoud	14.307	3.775
Opbrengsten uit verkoop voorraad	-	-
Overige opbrengsten	-	-
	68.203	121.759

Opgenomen opbrengsten van in vroegere perioden (gedeeltelijk) vervulde prestatieverplichtingen:	2019	2018
Opbrengsten uit projecten	2.525	2.031
Opbrengsten uit onderhoud	2.910	-
Opbrengsten uit verkoop voorraad	-	-
Overige opbrengsten	-	-
	5.435	2.031

Projecten binnen de bouwsector kunnen langer duren dan een jaar of kunnen van een kalenderjaar worden overgedragen naar het andere. De verwachte opbrengsten van contracten met klanten met betrekking tot niet vervulde prestatieverplichtingen (lopende of verkregen projecten) zijn per 31 december als volgt:

	2019	2018
Binnen één jaar	1.445.069	1.327.033
Na meer dan één jaar	1.407.625	1.615.629
	2.852.694	2.942.662

Voor een verdere toelichting op de opbrengsten van contracten met klanten wordt verwezen naar paragrafen 25 ‘Financiële instrumenten’ en 34 ‘Gesegmenteerde informatie’.

19. Kosten van grond- en hulpstoffen, materiaal en uitbesteed werk

Kosten van gronden hulpstoffen, materiaal en uitbesteed werk betreffen direct aan het productieproces toe te wijzen externe kosten.

20. Lonen, salarissen en sociale lasten

	2019	2018
Lonen en salarissen	402.486	383.149
Sociale lasten	75.817	74.087
Toegezegde bijdrageregelingen	37.864	37.046
Toegezegde pensioenregelingen	3.667	3.543
Jubileumuitkeringen	24	204
	519.858	498.029

Een aantal groepsmaatschappijen heeft toegezegd pensioenregelingen (zie toelichting 16).

21. Overige bedrijfskosten

In 2019 is er in totaal EUR 0,5 miljoen aan subsidies ontvangen. Van deze ontvangen subsidies is in 2019 EUR 0,5 miljoen ten gunste van het resultaat gebracht (2018: EUR 1 miljoen). Betreffende subsidies zijn in mindering gebracht op de kosten waarop de subsidie betrekking heeft.

22. Financiële baten en lasten

Financiële baten	2019	2018
Rentebaten derden	3.361	2.947
Rentebaten sublease	14	-
Oprenting financiële vaste activa	2.145	817
Resultaat beleggingen in eigenvermogensinstrumenten	285	362
Koerswinsten	747	378
Resultaten valutatermijncontracten	-	149
Mutatie derivaten	-	-
	6.552	4.653
Financiële lasten		
Rentelasten derden	8.243	8.180
Rentelasten leaseverplichtingen	1.386	-
Rentelasten non-recourse pps-financiering	6.199	3.785
Koersverliezen	-	58
Resultaten valutatermijncontracten	348	-
Mutatie derivaten	-	-
	16.176	12.023
Saldo financiële baten en lasten	(9.625)	(7.370)

De rentelasten non-recourse pps-financiering zien met name toe op het huisvestingproject RIVM. In de financiële baten en lasten zijn geen veranderingen op de reële waarde van financiële vaste activa opgenomen.

23. Belastingen

	2019	2018
Acute belastingen	10.066	10.154
Latente belastingen	6.100	(560)
	16.166	9.594

De verantwoorde vennootschapsbelasting wijkt af van het bedrag dat in theorie verschuldigd zou zijn bij hantering van het gewogen gemiddelde belastingtarief (25,0%) dat van toepassing is op de resultaten van de geconsolideerde vennootschappen. De afwijking is als volgt toe te lichten:

	2019	2018
Resultaat vóór belastingen	(3.583)	9.436
Nominale vennootschapsbelasting Nederlands tarief	(896)	2.359
Herwaardering compensabel verlies naar hoger vpb%	-	5.340
Effect van verschillende belastingtarieven in diverse landen	570	1.102
Deelnemingsvrijstelling	(585)	(1.771)
Withholdingtax	877	411
Correctie met betrekking tot voorgaande jaren	1.641	620
Afwaardering uitgestelde belastingvordering	5.000	-
(Niet) compensabele verliezen	7.713	983
Objectvrijstelling	-	-
Overige inclusief niet-aftrekbare kosten	1.846	550
Effectieve belastingdruk	16.166	9.594
Effectieve belastingdruk (%)	(451,2%)	101,7%

In 2019 bedraagt de vennootschapsbelastinglast EUR 16,2 miljoen (2018: EUR 9,6 miljoen).

24. Personeelsbestand

Fte's (gemiddeld)	2019			2018		
	Nederland	Buitenland	Totaal	Nederland	Buitenland	Totaal
Railsystemen	1.741	2.006	3.747	1.703	2.024	3.727
Civiele infrastructuur	1.147	40	1.187	1.229	43	1.272
Techniek en gebouwen	1.717	-	1.717	1.697	-	1.697
	4.605	2.046	6.651	4.629	2.067	6.696

In 2019 waren er gemiddeld 6.651 (2018: 6.696) fte's in dienst, waarvan 2.046 (2018: 2.067) in het buitenland. Ultimo 2019 bedraagt het aantal fte's 6.610 (2018: 6.691). Per saldo is het gemiddeld aantal fte's in 2019 met 45 afgenomen. De afname van fte's wordt met name veroorzaakt door Strukton Rail in Zweden, door Strukton International in Chili en door Strukton Civiel in Nederland. De verhouding man: vrouw is 90% : 10%.

25. Financiële instrumenten

Maximale kredietrisico	31-12-2019	31-12-2018
Financiële leasevorderingen	-	-
Overige langlopende vorderingen	110.129	92.253
Obligaties	-	-
Deposito's	-	-
Debiteuren	272.071	305.859
Overige vorderingen	358.451	416.015
Geldmiddelen en kasequivalenten	217.481	232.277
Voor afdekking gebruikte:		
renteswaps	-	-
inflatieswaps	-	-
valutatermijncontracten	-	14
	958.131	1.046.417

Het merendeel (88,5%) van het maximale kredietrisico bestaat uit diverse kortlopende vorderingen (debiteuren en overige vorderingen) en geldmiddelen (2018: 91,2%).

Verdeling debiteuren	31-12-2019	31-12-2018
Nederland	121.165	150.210
Eurogebied	88.911	90.148
Overig Europa	48.131	45.830
Overige	13.864	19.671
	272.071	305.859

Het merendeel (77,2%) van de openstaande handelsdebiteuren bevindt zich in het eurogebied (2018: 78,6%).

Ouderdomsoverzicht debiteuren	31-12-2019		31-12-2018	
	Bruto	Voorzien	Bruto	Voorzien
Niet vervallen	144.757	1.128	154.640	1.643
Opeisbaar 31-60 dagen	48.135	494	59.616	1.789
Opeisbaar 61-90 dagen	20.461	1.101	28.797	1.412
Opeisbaar 91-180 dagen	47.928	1.508	23.523	1.817
Opeisbaar 181-365 dagen	7.839	138	8.774	735
Opeisbaar meer dan een jaar	11.833	4.513	44.095	6.190
Totaal	280.953	8.882	319.445	13.586
Nettovordering debiteuren		272.071		305.859

In 2019 is het aandeel van de opeisbare handelsdebiteuren gedaald naar 48,5% (2018: 51,6%).

Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	2019	2018
Per 1 januari	13.586	16.423
Acquisitie van dochtermaatschappijen	0	15
Toevoegingen	935	1.508
Verbruik	4.961	1.131
Vrijval	682	2.717
Deconsolidatie	-	-
Koersverschillen	(3)	(8)
Overige mutaties	7	(504)
Per 31 december	8.882	13.586

				31-12-2019		31-12-2018	
	Valuta	Nominale rente	Afloop-datum	Nominale waarde	Boek-waarde	Nominale waarde	Boek-waarde
Langlopende verplichtingen							
Bankfinanciering	EUR	1,90%	2020-2028	31.381	31.381	7.238	7.238
Hypothecaire lening	EUR	2,00%	2021	1.679	1.679	1.852	1.852
Non-recourse pps-financiering	EUR	3,30%-4,51%	2020-2041	170.383	170.383	171.827	171.827
Derivaten	EUR			-	-	-	-
Overige verplichtingen	EUR			133.571	133.571	109.590	109.590
Subtotaal				337.013	337.013	292.145	292.145
Kortlopende verplichtingen							
Schulden aan kredietinstellingen	EUR		2020	55.348	55.348	60.191	60.191
Overige verplichtingen	EUR		2020	638.853	638.853	730.947	730.947
Subtotaal				694.201	694.201	791.138	791.138
Totaal							
				1.031.214	1.031.214	1.083.283	1.083.283

Het merendeel (67,3%) van de verplichtingen is kortlopend en bestaat uit diverse handelscrediteuren en schulden aan kredietinstellingen (2018: 73,0%).

In het kader van de bankfinanciering zijn zekerheden verstrekt aan de banken. Hierbij is het merendeel van de activa verpand.

Boekwaarden en contractuele kasstromen							
2018	Boek- waarde	Contractuele kasstromen	< 6 mnd	6-12 mnd	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Niet afgeleide financiële verplichtingen							
Achtergestelde leningen	11.000	11.000	-	-	-	-	11.000
Bankfinancieringen	15.274	16.283	4.748	3.515	4.714	1.510	1.796
Hypothecaire leningen	2.024	2.225	20	20	40	2.145	-
Non-recourse pps-financiering	172.226	257.057	7.490	10.579	20.162	52.510	166.316
Crediteuren en overige schulden	818.253	818.253	409.126	327.301	81.825	-	-
Schulden aan kredietinstellingen	60.191	60.191	60.191	-	-	-	-
Afgeleide financiële verplichtingen							
	64	64	60	4	-	-	-
	1.079.032	1.165.073	481.635	341.419	106.741	56.165	179.112
2019	Boek- waarde	Contractuele kasstromen	< 6 mnd	6-12 mnd	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
Niet afgeleide financiële verplichtingen							
Achtergestelde leningen	11.000	11.000	-	-	-	-	11.000
Bankfinancieringen	32.425	34.363	839	877	11.084	20.443	1.120
Hypothecaire leningen	1.851	1.905	104	103	1.698	-	-
Non-recourse pps-financiering	170.736	256.336	10.273	11.283	37.906	31.173	165.702
Crediteuren en overige schulden	759.818	759.818	379.909	303.927	75.982	-	-
Schulden aan kredietinstellingen	55.348	60.191	60.191	-	-	-	-
Afgeleide financiële verplichtingen							
	37	37	37	-	-	-	-
	1.031.214	1.123.650	451.352	316.190	126.669	51.616	177.822

De afgeleide financiële verplichtingen in 2019 betreffen de valutatermijncontracten die in 2014 en 2016 zijn afgesloten voor het metroproject in Riyad. Per 31 december 2019 is de waarde van de derivaten niet materieel. De achtergestelde lening in 2019 betreft een in 2017 afgesloten lening met Oranjewoud nv met een rente van 5% en een looptijd van 55 jaar. De rente is enkel schuldig wanneer in het betreffende jaar een positief resultaat wordt behaald. De totale kasstroom over 55 jaar kan oplopen tot EUR 41,3 miljoen.

Vreemde-valutarisico's

Het merendeel van de activiteiten van Strukton Groep vindt plaats in het eurogebied. Voor de dochterbedrijven buiten het eurogebied geldt dat zij veelal handelen in de valuta van het desbetreffende land. Voor transacties in vreemde valuta is het beleid dat de nettopositie volledig wordt gehedged door middel van vreemde valuta contracten. In 2014 en 2016 zijn valutatermijncontracten afgesloten voor het metroproject in Riyad, waarbij het valutarisico op toekomstige kasstromen in USD is afgedekt. Het translatierisico op het eigen vermogen en verstrekte leningen aan dochters buiten het eurogebied wordt niet ingedekt. Het valutarisico van Strukton Groep heeft betrekking op de buitenlandse dochters in Scandinavië en in Riyad (Saoedi-Arabië). Het totale eigen vermogen van deze buitenlandse dochtermaatschappijen bedraagt eind 2019 EUR 6,6 miljoen negatief (2018: EUR 19,1 miljoen positief).

Wisselkoersen	Gemiddelde koers		Spot rate op verslagdatum	
	2019	2018	2019	2018
DKK	0,134	0,134	0,134	0,134
NOK	0,102	0,104	0,101	0,100
SEK	0,094	0,097	0,096	0,098
USD	0,893	0,847	0,890	0,873
AUD	0,621	0,633	0,625	0,617
SAR	0,237	0,226	0,238	0,232
CLP	0,001	0,001	0,001	0,001
VEF	0,000	0,000	0,000	0,000

Een toename van 10% van de euro ten opzichte van deze wisselkoersen per jaar ultimo zou het vermogen over de verslagperiode met EUR 0,1 miljoen hebben verlaagd (2018: EUR 2,5 miljoen). Een toename van 10% van de euro ten opzichte van deze wisselkoersen per jaar ultimo zou het verlies over de verslagperiode met EUR 1,7 miljoen hebben verhoogd (2018: EUR 0,6 miljoen). Een afname met 10% van de euro ten opzichte van deze wisselkoersen per jaar ultimo zou een vergelijkbaar tegengesteld effect hebben gehad.

Renterisico	31-12-2019	31-12-2018
	Boekwaarde	Boekwaarde
Instrumenten met een vaste rente		
Financiële activa	59.537	34.933
Financiële verplichtingen	296.661	193.775
	(237.124)	(158.842)
Instrumenten met een variabele rente		
Financiële activa	217.481	232.277
Financiële verplichtingen	55.348	60.191
	162.133	172.086

Door een stijging van 100 basispunten in de rente zouden het eigen vermogen en de winst over de verslagperiode met EUR 0,4 miljoen zijn afgenomen (2018: EUR 0,2 miljoen afname). Aangenomen wordt dat alle andere variabelen constant blijven. Een daling van 100 basispunten in de rente zou een vergelijkbaar maar tegengesteld effect hebben gehad. Dit renterisico is exclusief het effect van derivaten.

Rente- en inflatieswaps

Een stijging van 100 basispunten in de rente betekent een mutatie van het financiële derivaat van positief EUR 0,4 miljoen. Het gehele bedrag van EUR 0,4 miljoen zal via het resultaat worden verantwoord. Een daling van 100 basispunten in de rente betekent een mutatie van het financiële derivaat van negatief EUR 0,5 miljoen. Het gehele bedrag van EUR 0,5 miljoen zal via het resultaat worden verantwoord.

Boekwaarden versus reële waarden

	Boekwaarde		Reële waarde	
	31-12-2019	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2018
Financiële activa				
Langlopende vorderingen	7.840	11.965	7.840	11.965
Pps-vorderingen	59.537	34.933	77.139	33.232
Deelnemingen	1.810	1.810	1.810	1.810
Financiële derivaten	-	14	-	14
Handels- en overige vorderingen	407.279	483.189	407.279	483.189
	476.466	531.910	494.068	530.209
Financiële verplichtingen				
Schulden financiering vastgoedprojecten	1.679	1.852	1.679	1.852
Bankfinancieringen	31.381	7.238	31.381	7.238
Financiële derivaten	-	-	-	-
Leaseverplichtingen	170.383	171.827	219.979	174.764
Non-recourse pps-financiering	91.650	1.638	91.650	1.638
Overige langlopende schulden	7	7	7	7
Handels- en overige schulden	473.686	511.144	473.686	511.144
Schulden aan kredietinstellingen	55.348	60.191	55.348	60.191
	824.133	753.897	873.730	756.834

De waardering van het financiële instrument derivaten is gebaseerd op de door de banken verstrekte gegevens en is getoetst met de vergelijkende cijfers uit de markt.

Hiërarchie in reële waarden

Strukton Groep hanteert de volgende hiërarchie bij het bepalen en vermelden van financiële instrumenten, te onderscheiden naar waarderingsmethoden:

- Niveau 1: genoteerde (niet-aangepaste) koersen op actieve markten voor identieke activa of verplichtingen
- Niveau 2: overige methoden waarbij alle variabelen een significant effect op de verwerkte reële waarde hebben en direct of indirect waarneembaar zijn
- Niveau 3: methoden waarbij variabelen worden gehanteerd die een significant effect op de verwerkte reële waarde hebben, doch niet zijn gebaseerd op waarneembare marktgegevens.

Hierarchie in reële waarden

	31-12-2018			
	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde:				
Pps-vorderingen	33.232	-	-	33.232
Financiële derivaten	14	-	14	-
	33.246	-	14	33.232
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde:				
Financiële derivaten	-	-	-	-
	-	-	-	-
31-12-2019				
	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3
Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde:				
Pps-vorderingen	77.139	-	-	77.139
Financiële derivaten	-	-	-	-
	77.139	-	-	77.139
Financiële verplichtingen gewaardeerd tegen reële waarde:				
Financiële derivaten	-	-	-	-
	-	-	-	-

26. Kasstroomoverzicht

	2019	2018
De uitsplitsing van de liquide middelen is als volgt:		
Liquide middelen	217.481	232.277
Schulden aan kredietinstellingen	(55.348)	(60.191)
Schulden aan kredietinstellingen met financieringskarakter	40.000	40.000
	202.133	212.086

De kasstroom van de vrije liquide middelen bedraagt in 2019 EUR 11,1 miljoen negatief. De kasstroom in 2019 is sterk negatief beïnvloed door de aankoop van het minderheidsbelang in CLF (EUR 22,6 miljoen) en de toename van de pps-vordering inzake MEET RIVM CBG (EUR 19,9 miljoen). Deze negatieve kasstromen zijn gedeeltelijk gecompenseerd door een agiostorting (EUR 10 miljoen) en hogere bankleningen (EUR 17,1 miljoen).

27. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden

Voorwaardelijke verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen zijn verplichtingen die voortvloeien uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan het bestaan alleen wordt bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van een of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft. Indien het niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen vereist zal zijn om een verplichting af te wikkelen of indien het bedrag van de verplichting niet met voldoende betrouwbaarheid kan worden gewaardeerd, worden betreffende verplichtingen eveneens aangemerkt als voorwaardelijke verplichtingen.

FIOD

Begin 2019 heeft een inval van de FIOD plaatsgevonden op verschillende locaties van Strukton. De verdenking is gericht op betrokkenheid van bepaalde vennootschappen uit de Strukton groep en enkele van haar (ex)medewerkers bij corruptie en valsheid in geschrifte bij het verkrijgen van een opdracht voor het metroproject in Riyad.

Voor zover wij weten, zijn er bij Strukton geen omstandigheden dan wel zaken gedaan die een FIOD-inval rechtvaardigen. Wij hopen dan ook dat het onderzoek, waaraan wij de volle medewerking verlenen, zo snel mogelijk afgerond wordt en dat daarna de bevindingen met ons gedeeld worden ter afwikkeling van dit dossier. Na afronding hiervan zullen wij verder werken aan de goede reputatie die wij hebben.

Direct na de inval is, onder leiding van de directie, een intern onderzoek gestart. De lijst met alle door de FIOD in beslag genomen gegevens is beoordeeld op indicaties van onregelmatigheden. Uit dit onderzoek zijn geen bevindingen voortgekomen die duiden op het niet naleven van toepasselijke wet- en regelgeving. De Raad van Commissarissen heeft een onafhankelijke externe juridisch deskundige de kwaliteit van het interne onderzoek laten beoordelen. Hierbij is door deze deskundige vastgesteld dat het interne onderzoek adequaat en zorgvuldig is uitgevoerd en dat er geen enkele concrete aanwijzing is voor de verdenkingen van de FIOD. Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen op het gebied van het FIOD-onderzoek. Gedurende 2019 heeft de FIOD het aanvangsprocesverbaal en begin 2020 ook de door haar bij de inval meegenomen informatie digitaal aan ons beschikbaar gemaakt. Wij hebben vastgesteld dat deze informatie geen nieuwe inzichten verschaft dan wel tot verder onderzoek noopt ten aanzien van de aanleiding voor de inval op 15 februari 2019. Hoewel de directie van Strukton vertrouwen heeft in de uitkomst van eigen onderzoek, is de uitkomst van het onderzoek van de FIOD onzeker en zou kunnen leiden tot een bestraffing van de onderneming.

Garanties en aansprakelijkheden

Strukton Groep en/of haar dochterondernemingen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor alle schulden van vennootschappen onder firma (bouwcombinaties) waarin zij rechtstreeks participeren. In de jaarrekening zijn geen verplichtingen terzake opgenomen. Door Strukton Groep zijn, voor door werkmaatschappijen/deelnemingen opgenomen kredieten, garanties afgegeven tot een bedrag van EUR 5,0 miljoen (ultimo 2018: EUR 5,0 miljoen). Per 31 december 2019 waren door bankiers garanties en bereidverklaringen afgegeven tot een bedrag van in totaal EUR 282,5 miljoen (ultimo 2018 EUR 326,7 miljoen). Deze garanties betreffen in hoofdzaak verplichtingen uit hoofde van onderhanden projecten, onderhoudsverplichtingen inzake opgeleverde werken en investeringsverplichtingen.

Vennootschapsbelasting

Door de belastingdienst wordt een controle uitgevoerd gericht op het metroproject Riyadh met de daarbij gehanteerde verrekenprijzen en winstverdeling tussen Nederland en Saoedi-Arabië. Deze controle richt zich op oude jaren, maar de uitkomst zal ook van toepassing zijn op toekomstige jaren. Op basis van dit onderzoek stelt de belastingdienst zich voorlopig op het standpunt dat vergelijkbare zakelijk handelende partijen die onder dezelfde omstandigheden zouden opereren een andere winstverdeling zouden zijn overeengekomen maar geeft daarbij aan tot een voor beide partijen aanvaardbare oplossing te willen komen voor de te hanteren verrekenprijzen van het project. Om tot een aanvaardbare oplossing te komen, zijn de belastingdienst en Strukton in nader overleg met elkaar getreden waarbij Strukton zich laat ondersteunen door een extern fiscaal adviseur. In onze jaarrekening is hiervoor geen voorziening opgenomen. Mede op basis van het verdrag tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van het Koninkrijk Saoedi-Arabië tot het vermijden van dubbele belasting, waarin onder meer een bepaling ten aanzien van corresponderende correcties en een bepaling inzake een onderlinge overlegprocedure zijn opgenomen, gaan wij er van uit dat de betrokken landen tot een minnelijke oplossing zullen komen die geen nadelig effect zal hebben voor Strukton.

Nog niet aangevangen huur- en leaseverplichtingen

De nog niet aangevangen huur- en leaseverplichtingen hebben betrekking op huur- en leaseovereenkomsten die reeds zijn afgesloten maar waarbij Strukton nog geen gebruik kan maken van de onderliggende activa. Deze overeenkomsten vallen niet binnen het toepassingsgebied van IFRS 16 en worden opgenomen onder de niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden. In onderstaand overzicht zijn de verwachte kasuitstromen voor deze overeenkomsten opgenomen. Het overzicht van de huurverplichtingen en de operationele

leaseverplichtingen zijn opgenomen in het kader van de vergelijkende cijfers per 31 december 2018. In het hoofdstuk omtrent de nieuw toegepaste standaarden is een aansluiting opgenomen tussen de niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden en de impact van IFRS 16 op de balans per 1 januari 2019. Ultimo 2019 bestaat er geen investeringsverplichting.

Nog niet aangevangen leaseverplichtingen

Totale kasuitstroom	<1 jaar	1-2 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar
1.220	696	524	-	-

Huurverplichtingen

31-12-2019 31-12-2018

Korter dan 1 jaar	-	14.015
Langer dan 1 jaar en korter dan of gelijk aan 5 jaar	-	29.140
Langer dan 5 jaar	-	3.859
	-	47.014

Operationele leaseverplichtingen

Korter dan 1 jaar	-	24.121
Langer dan 1 jaar en korter dan of gelijk aan 5 jaar	-	37.758
Langer dan 5 jaar	-	658
	-	62.537

Investeringsverplichtingen

Contractuele verbintenissen in verband met:		
- verwerving van materiële vaste activa	-	4.567
	-	4.567

Overige

Per jaareinde 2019 en 2018 was de Groep partij in een aantal juridische geschillen, waarvan de meeste gering van omvang zijn. In mei 2018 is in een materiële juridische zaak in het Midden-Oosten een uitspraak ontvangen waartegen de Groep in beroep is gegaan. De Groep heeft geen voorziening opgenomen, omdat zij gebaseerd op een gedetailleerde analyse en ondersteund door externe advocaten, het niet waarschijnlijk acht, dat een en ander tot een uitstroom van middelen zal leiden. Er staan nog meerdere rechtsmiddelen ter beschikking van de Groep. Indien de Groep uiteindelijk in het ongelijk zou worden gesteld kan dit wel leiden tot een aanzienlijke uitstroom van middelen.

28. Transacties met verbonden partijen

Identificatie

Strukton Groep is sinds 29 oktober 2010 onderdeel van Oranjewoud nv. Oranjewoud nv bezit 100% van de aandelen in Strukton Groep. Per ultimo 2019 is Oranjewoud nv voor 98,47% in handen van Sanderink Investments bv. Sanderink Investments bv is voor 100% in handen van Stichting Administratiekantoor Sanderink Investments van Gerard Sanderink. De aandelen van Oranjewoud nv zijn genoteerd aan de officiële Markt van Euronext nv te Amsterdam. Als verbonden partijen zijn aan te merken: Oranjewoud nv met zijn dochterondernemingen, deelnemingen en

joint ventures, Sanderink Investments bv met zijn dochterondernemingen, deelnemingen en joint ventures, de leden van de Raad van Commissarissen van Oranjewoud nv, de leden van de Raad van Commissarissen van Strukton Groep nv, de directie van Strukton Groep nv, de directie van Oranjewoud nv, de directie van Sanderink Investments bv, Mafo bv en Stichting Administratiekantoor Sanderink Investments bv van de heer G.P. Sanderink.

Transacties met managers op sleutelposities

Tot de managers op sleutelposities behoren die personen die bevoegd en verantwoordelijk zijn voor het plannen en het sturen van en het uitoefenen van zeggenschap over de activiteiten van de entiteit. In boekjaar 2019 kent Strukton Groep nv drie statutair bestuurders. Dit zijn tevens de geïdentificeerde managers op sleutelposities. De personeelsbeloning van managers op sleutelposities is als volgt samengesteld:

	31-12-2019	31-12-2018
Kortetermijnpersoneelsbeloningen	836	739
Vergoedingen na uitdiensttreding	-	25
Andere langetermijnpersoneelsbeloningen	-	-
Ontslagvergoedingen	-	-
Op aandelen gebaseerde betalingen	-	-
	836	764

Strukton Groep nv betaalt voor één van de bestuurders een management fee aan Sanderink Investments bv.

Transacties met commissarissen

Op 20 december 2017 is op het niveau van Strukton Groep nv een Raad van Commissarissen ingesteld. In boekjaar 2019 hebben geen beloningen plaatsgevonden aan commissarissen.

Overige transacties met verbonden partijen

Transacties met dochterondernemingen, geassocieerde deelnemingen en joint operations worden op zakelijke gronden uitgevoerd tegen voorwaarden die vergelijkbaar zijn met transacties met derden. Aan Oranjewoud nv heeft in het boekjaar 2019 voor een bedrag van EUR 0,0 miljoen (2018: EUR 2,3 miljoen) aan leveringen plaatsgevonden. Het totale bedrag aan inkopen van Oranjewoud nv in 2019 bedraagt EUR 1,6 miljoen (2018: EUR 8,8 miljoen). Aan Antea bv heeft in het boekjaar 2019 voor een bedrag van EUR 1,8 miljoen (2018: EUR 0,0 miljoen) aan leveringen plaatsgevonden. Het totale bedrag aan inkopen van Antea bv in 2019 bedraagt EUR 7,3 miljoen (2018: EUR 0,0 miljoen). Aan Centric bv heeft in het boekjaar 2019 voor een bedrag van EUR 0,8 miljoen (2018: EUR 0,0 miljoen) aan leveringen plaatsgevonden. Het totale bedrag aan inkopen van Centric bv in 2019 bedraagt EUR 3,0 miljoen (2018: EUR 0,0 miljoen). Aan Sanderink Investments bv heeft in het boekjaar 2019 voor een bedrag van EUR 0,0 miljoen (2018: EUR 0,7 miljoen) aan leveringen plaatsgevonden. Het totale bedrag aan inkopen van Sanderink Investments bv in 2019 bedraagt EUR 0,1 miljoen (2018: EUR 2,8 miljoen). Per jaareinde bestaan de volgende openstaande vorderingen en verplichtingen als gevolg van transacties met verbonden partijen:

	Oranjewoud nv	Sanderink Investments bv	Antea bv	Centric bv
Vordering kortlopend	1	-	1.917	78
Schuld kortlopend	2	6	4.471	243
Leningen u/g	-	-	-	-
Leningen o/g	11.000	-	-	-

De rente op de achtergestelde lening van Oranjewoud nv bedraagt 5%.

29. Gebeurtenissen na balansdatum

COVID-19

De COVID-19 uitbraak heeft zich in 2020 snel ontwikkeld met een hoog aantal infecties tot gevolg. De door overheden genomen maatregelen om de pandemie te controleren hebben impact op de economische activiteiten. Strukton heeft diverse maatregelen genomen om het effect van COVID-19 te beoordelen en te mitigeren, veiligheids- en gezondheidsmaatregelen (social distancing en thuis werken) voor het personeel en maatregelen voor het veilig stellen van de aanvoer van materialen die noodzakelijk zijn voor onze productie processen.

Op dit moment is de impact op onze activiteiten en resultaten beperkt. De OV-, zorg- en transportsector zijn door het kabinet aangewezen als vitale sectoren. Strukton werkt aan vitale technische infrastructuur, zoals het spoor, weginfrastructuur, ziekenhuizen en andere zorginstellingen. Om de impact van de COVID-19 uitbraak op de samenleving te beperken, is zowel voor opdrachtgever als voor Strukton van belang dat de werkzaamheden waar mogelijk doorgaan. Dit geldt voor de meeste landen waar Strukton actief is. Alleen in Italië en België waar Strukton meer gericht is op projecten, is Strukton geconfronteerd met een bredere teruggang in activiteiten.

In de eerste vijf maanden van 2020 zijn de opbrengsten gelijk aan dezelfde periode in 2019. De ontwikkelingen leiden tot een positief recurring operationeel resultaat in de eerste vijf maanden van 2020. Of de inkomsten en winstgevendheid in de resterende maanden van 2020 zullen verbeteren, hangt af van de periode waarin de gebieden waarin wij actief zijn, worden blootgesteld aan Covid-19 en in hoeverre overheidsmaatregelen worden verlengd, uitgebreid of afgebouwd. Hoewel onzeker, zijn wij op dit moment niet van mening dat de gevolgen van het COVID-19 virus een materieel negatief effect zullen hebben op onze financiële conditie of liquiditeit.

Strukton zal de maatregelen die door overheden en instanties worden uitgevaardigd blijven volgen maar tegelijkertijd zich maximaal richten op het continueren van de activiteiten op de beste en veiligste manier zonder de gezondheid van het personeel in gevaar te brengen.

Financiering

In mei 2020 heeft een aanvullende agiostorting door Oranjewoud nv plaatsgevonden van EUR 20 miljoen. Strukton Groep heeft in juni 2020 de huidige financiering verlengd met 6 maanden tot 13 oktober 2021. De omvang van de faciliteit is vanaf dan vastgesteld op EUR 80 miljoen. Voor 2021 is een herfinanciering voorzien voor meerdere jaren.

30. Dienstverlening uit hoofde van concessies en publiek-private-samenwerking (pps)

De groepsmaatschappijen van Strukton participeerden in 2019 in een zestal special purpose companies voor pps-concessieprojecten. Deze vennootschappen hebben een concessieovereenkomst gesloten voor het leveren van diensten. Alle overeenkomsten zijn gebaseerd op een publiekprivate samenwerking. Het gaat hierbij om zogenaamde dbfm(o)-contracten (design, build, finance, maintain en operate). De vennootschappen waarover Strukton Groep (gezamenlijk) beslissende zeggenschap kan uitoefenen, worden verantwoord als deelneming. Indien Strukton Groep geen gezamenlijke beslissende zeggenschap heeft, wordt de vennootschap als belegging verantwoord. Voor alle concessieovereenkomsten geldt:

- De concessievergoedingen zijn afhankelijk van de beschikbaarheid van de installatie of accommodatie
- Voor zover de vergoeding betrekking heeft op het verrichten van (ondersteunende) diensten vindt verantwoording plaats naar rato van de levering van de diensten
- De concessieovereenkomst bevat indexatiebepalingen en kan op bepaalde aspecten op basis van een benchmark worden aangepast

- Strukton Groep is zelf geen eigenaar van de installatie of accommodatie
- De volatiliteit van de opbrengsten en resultaten is beperkt
- De concessieovereenkomst bevat geen optie tot verlenging

Schoolgebouwen

Strukton Groep participeert voor 20% (2018: 9%) in Talentgroep Montaigne bv. De concessieovereenkomst betreft een dbfm-contract voor de bouw, het onderhoud en het beheer van een schoolgebouw voor het Montaigne Lyceum in Den Haag. De concessie is gestart in 2004 en heeft een looptijd tot 2034.

Strukton Groep participeert voor 10% (2018: 10%) in SPC ISE bv. De concessieovereenkomst betreft een dbfmo-contract voor de bouw, het onderhoud en het beheer van een schoolgebouw voor de Internationale School Eindhoven. De concessie is gestart in 2011 en heeft een looptijd tot 2043.

Publieke gebouwen

Strukton Groep participeert voor 6% (2018: 6%) in DUO2 bv. De concessieovereenkomst betreft een dbfmo-contract voor de bouw, het onderhoud en het beheer van de gezamenlijke huisvesting van de Dienst Uitvoering Onderwijs en de Belastingdienst in Groningen. De concessie is gestart in 2008 en heeft een looptijd tot 2031.

In boekjaar 2018 heeft Strukton Groep de resterende 50% van het aandelenbelang in MEET Strukton Holding BV (voorheen StruktonHurksHeijmans Holding BV) van Hurks en Heijmans overgenomen. Strukton Groep participeert daarmee, sinds 8 juni 2018, voor 100% in MEET Strukton Holding bv. De concessieovereenkomst betreft een dbfmo-contract voor de bouw, het onderhoud en het beheer van de nieuwe huisvesting van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) op het Utrecht Science Park. De concessie is gestart in 2014 en heeft een looptijd tot 2043.

Strukton Groep participeert sinds juli 2015 voor 80% in het consortium R Creators holding bv. De concessieovereenkomst betreft een dbfmo-contract voor de herontwikkeling van het rijkskantoor De Knoop. Het project behelst de combinatie van gedeeltelijke sloop, renovatie en uitbreiding op het terrein van de voormalige Knoopkazerne voor de realisatie van een gecombineerd kantoor- en vergadercentrum van circa 30.000 m2 bruto vloeroppervlak (bvo) voor de Rijksoverheid. De realisatie is gestart in 2016 en het rijkskantoor is begin 2018 in gebruik genomen. Daarna is een onderhouds- en exploitatiefase van 20 jaar gestart.

Infrastructuur

Strukton Groep participeert voor 4,8% (2018: 4,8%) in A-Lanes A15 bv. De concessieovereenkomst betreft een dbfm-contract voor de bouw en het onderhoud van duurzame infrastructuur oplossingen die op het A15-tracé Maasvlakte-Vaanplein garant staan voor maximale verkeersdoorstroming en veiligheid zowel tijdens als na de bouw. De concessie is gestart in 2010 en heeft een looptijd tot 2035.

De desbetreffende special purpose companies zijn non-recourse gefinancierd. Aflossings- en rentegaranties zijn door Strukton Groep niet afgegeven. Ultimo 2019 bedraagt de orderportefeuille van deze pps-projecten EUR 610,3 miljoen (2018: EUR 493,5 miljoen). Deze orderportefeuille heeft betrekking op ontwerp, bouw, onderhoud en exploitatie.

31. Activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop

In 2018 en 2019 zijn geen activa en verplichtingen aangehouden voor verkoop.

32. Acquisities

Acquisities van minderheidsbelangen en joint ventures

Strukton Rail Italy S.r.l. heeft op 15 januari 2019 haar aandelenbelang in Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A.

uitgebreid van 60% naar 100%. Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. ontwerpt, bouwt, onderhoudt en vernieuwt spoor-, metro- en tramlijnen. Costruzioni Linee Ferroviarie S.p.A. telt in boekjaar 2018 312 medewerkers en heeft in 2018 een omzet gerealiseerd van EUR 135,1 miljoen.

33. Joint operations

De activiteiten van Strukton Groep worden gedeeltelijk uitgevoerd in joint operations (tijdelijke en permanente). In de geconsolideerde jaarrekening zijn de volgende posten betrokken, die overeenkomen met het belang van Strukton Groep in de opbrengsten, activa en verplichtingen van de afzonderlijke joint operations:

	31-12-2019	31-12-2018
Activa		
Vaste activa	938	207
Vlottende activa	110.342	175.558
	111.281	175.765
Verplichtingen		
Langlopende verplichtingen	1.577	914
Kortlopende verplichtingen	178.860	235.170
	180.437	236.084
Saldo van activa en verplichtingen	(69.156)	(60.319)
	2019	2018
Opbrengsten	232.586	287.604
Kosten	226.289	277.773
	6.297	9.831

De lagere positie van vlottende activa en kortlopende verplichtingen van de joint operations ten opzichte van boekjaar 2018, wordt met name veroorzaakt door het metroproject in Riyad. Ook de daling van de opbrengsten en de kosten wordt door dit project veroorzaakt.

34. Gesegmenteerde informatie

Operationele segmenten worden gerapporteerd in overeenstemming met de interne rapportages aan de groepsdirectie. De groepsdirectie beoordeelt bedrijfsactiviteiten vanuit een combinatie van sectoren en geografische gebieden en definieert railsystemen, civiele infrastructuur en techniek en gebouwen als operationele segmenten. Aggregatie van operationele segmenten heeft niet plaatsgevonden

De slechte performance van een aantal onderhoudscontracten in Nederland en een groot contract in Denemarken heeft geleid tot een tegenvallend operationeel resultaat van het segment railsystemen. Strukton Rail heeft in Italië en Zweden daarentegen een uitstekend resultaat gerealiseerd en ook projecten in Nederland hebben een prima bijdrage geleverd aan het resultaat. De activiteiten van Strukton Rolling Stock zijn verlieslatend.

Het segment civiele infrastructuur heeft een beter resultaat gerealiseerd dan in 2018 door een vrijval op de voorziening voor verlieslatende contracten van EUR 4,5 miljoen. De resultaten van de regiobedrijven en specialismen zijn over het algemeen stabiel.

Het operationeel resultaat van het segment techniek en gebouwen ligt boven voorgaand boekjaar. De beheer- en onderhoudswerkzaamheden hebben een goede bijdrage geleverd aan het resultaat. Daarnaast is het werk OVT in Den Haag definitief afgewikkeld wat een positieve bijdrage heeft gehad aan het resultaat. De voortgang van de nieuwbouw voor het RIVM en het CBG is goed en zou eind 2021 moeten worden afgerond.

Verdeling per segment

2018	Railsystemen	Civiele infrastructuur	Techniek en gebouwen	Eliminaties	Totaal
Opbrengsten uit projecten	517.186	546.170	184.208	-	1.247.565
Opbrengsten uit onderhoud	302.016	741	181.871	-	484.627
Opbrengsten uit verkoop voorraad	-	7.161	-	-	7.161
Overige opbrengsten	8.476	28.997	2.291	-	39.764
Totaal opbrengsten van contracten met klanten (extern)	827.678	583.069	368.370	-	1.779.117
Totaal opbrengsten van contracten met klanten tussen segmenten	7.979	13.404	8.416	(29.798)	-
Operationeel resultaat (EBITDA)	31.601	7.347	6.200	-	45.148
Afschrijvingen	17.584	4.960	1.334	-	23.878
Amortisatie	3.581	883	-	-	4.464
Bedrijfsresultaat (EBIT)	10.435	1.505	4.866	-	16.806
Totaal activa	668.765	375.158	428.504	(158.523)	1.313.903
Totaal financiële activa	50.374	25.000	52.618	(40.001)	87.991
Totaal verplichtingen	559.563	293.873	389.408	(118.522)	1.124.322
Totaal investeringen	15.698	6.660	440	-	22.798
Aantal medewerkers (ultimo boekjaar)	3.817	1.291	1.751	-	6.859
2019	Railsystemen	Civiele infrastructuur	Techniek en gebouwen	Eliminaties	Totaal
Opbrengsten uit projecten	614.745	517.993	214.522	-	1.347.260
Opbrengsten uit onderhoud	268.937	(1.918)	192.821	-	459.840
Opbrengsten uit verkoop voorraad	-	7.800	-	-	7.800
Overige opbrengsten	6.419	33.121	793	-	40.332
Totaal opbrengsten van contracten met klanten (extern)	890.100	556.996	408.135	-	1.855.231
Totaal opbrengsten van contracten met klanten tussen segmenten	16.587	26.503	19.406	(62.495)	-
Operationeel resultaat (EBITDA)	30.041	14.988	17.290	-	62.319
Afschrijvingen	34.118	11.426	7.470	-	53.014
Amortisatie	2.429	834	-	-	3.263
Bedrijfsresultaat (EBIT)	(6.506)	2.728	9.820	-	6.042
Totaal activa	736.213	332.376	457.709	(217.881)	1.308.417
Totaal financiële activa	50.483	28.752	80.035	(50.000)	109.270
Totaal verplichtingen	646.072	225.621	419.984	(167.880)	1.123.796
Totaal investeringen	17.692	4.239	342	-	22.272
Aantal medewerkers (ultimo boekjaar)	3.780	1.187	1.814	-	6.781

Opbrengsten van contracten met klanten zijn voor ongeveer EUR 247,3 miljoen afkomstig van één enkele externe klant. Deze opbrengsten worden toegeschreven aan het segment Rail.

Geografische verdeling

2018	Nederland	Italië	Zweden	Europa overige	Midden- Oosten	Niet- Europa overige	Totaal
Opbrengsten uit projecten	800.425	168.404	29.503	83.988	162.652	2.593	1.247.565
Opbrengsten uit onderhoud	293.350	-	190.500	778	-	-	484.627
Opbrengsten uit verkoop voorraad	7.161	-	-	-	-	-	7.161
Overige opbrengsten	35.932	1.790	-	2.047	-	(4)	39.764
Opbrengsten van contracten met klanten (extern)	1.136.867	170.194	220.003	86.813	162.652	2.589	1.779.117
Totaal activa	744.418	269.936	123.625	56.398	115.477	4.048	1.313.903
Totaal financiële activa	79.063	7.980	9.710	(8.763)	0	-	87.991
Totaal verplichtingen	699.836	186.673	73.049	49.319	106.862	8.584	1.124.322
Totaal investeringen	15.147	3.627	2.028	1.956	-	41	22.798

2019	Nederland	Italië	Zweden	Europa overige	Midden- Oosten	Niet- Europa overige	Totaal
Opbrengsten uit projecten	833.334	209.598	84.830	87.137	129.579	2.781	1.347.260
Opbrengsten uit onderhoud	298.221	-	162.022	(403)	-	-	459.840
Opbrengsten uit verkoop voorraad	7.800	-	-	-	-	-	7.800
Overige opbrengsten	40.263	-	-	70	-	-	40.332
Opbrengsten van contracten met klanten (extern)	1.179.618	209.598	246.852	86.804	129.579	2.781	1.855.231
Totaal activa	779.551	297.572	133.473	43.876	52.476	1.468	1.308.417
Totaal financiële activa	106.109	2.986	28.079	(27.155)	(1)	(748)	109.270
Totaal verplichtingen	772.884	191.364	59.923	45.328	48.028	6.268	1.123.796
Totaal investeringen	8.511	8.621	2.397	2.720	-	24	22.272

2018	Totale opbrengsten van contracten met klanten naar geografische markt	Railsystemen	Civiele infrastructuur	Techniek en gebouwen	Totaal
Nederland		348.558	419.939	368.370	1.136.867
Italië		170.194	-	-	170.194
Zweden		220.003	-	-	220.003
Europa overige		86.334	478	-	86.813
Midden-Oosten		-	162.652	-	162.652
Niet-Europa overige		2.589	-	-	2.589
		827.678	583.069	368.370	1.779.117

2019	Totale opbrengsten van contracten met klanten naar geografische markt	Railsystemen	Civiele infrastructuur	Techniek en gebouwen	Totaal
Nederland		348.283	423.199	408.135	1.179.618
Italië		209.598	-	-	209.598
Zweden		246.852	-	-	246.852
Europa overige		82.587	4.217	-	86.804
Midden-Oosten		-	129.579	-	129.579
Niet-Europa overige		2.781	-	-	2.781
		890.100	556.996	408.135	1.855.231

35. Overzicht groepsmaatschappijen en deelnemingen

A. Groepsmaatschappijen

Integraal in de consolidatie begrepen zijn de volgende maatschappijen:

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
Strukton Rail bv	Utrecht	100	100
Strukton Rail Nederland bv	Utrecht	100	100
Strukton Rail Short Line bv	Utrecht	100	100
IWORKX bv	Utrecht	100	100
Strukton Rolling Stock bv	Utrecht	100	100
Strukton M&E bv	Maarssen	100	100
Strukton Embedded Solutions	Utrecht	100	100
Strukton Systems bv	Utrecht	100	100
Strukton Rail Equipment bv	Utrecht	100	100
Strukton Rail Asset Management bv (vh Strukton Rail Consult bv)	Utrecht	100	100
Strukton Railinfra Projecten bv	Utrecht	100	100
Strukton Rail Italy S.r.l.	Bologna (ITA)	100	100
Uniferr S.r.l.	Reggio Emilia (ITA)	100	60
Promofer S.r.l.	Rome (ITA)	100	100
FER RENT S.r.l.	Milano (ITA)	100	100
Costruzioni Linee Ferroviari S.p.A.	Bologna (ITA)	100	60
Strukton Rail Investment S.r.l.	Bologna (ITA)	-	100
CLF Albania SHPK	Tirane (ALB)	100	60
Construzioni Linee Ferroviari CLF C.A.	Caracas (VEN)	100	60
Sviluppo 2010 S.r.l.	Bologna (ITA)	100	60
S.I.F.EL S.p.A.	Spigno Monferrato (ITA)	100	60
Société d'Installations Ferroviaires et Electriques Maroc	Rabat (MAR)	100	60
Tecno Engineering System S.r.l.	Bologna (ITA)	100	60
AR.FER S.r.l.	Alessandria (ITA)	100	60
Strukton Rail Australia PTY Ltd.	Perth (AUS)	100	100
Strukton Rail International bv	Utrecht	100	100
Nova Gleisbau AG	Baar (CHE)	100	100
Strukton Rail nv	Merelbeke (BEL)	100	100
Siebens Spoorbouw BVBA	Wilrijk (BEL)	100	100
Strukton Railinfra AB	Stockholm (SWE)	100	100
Strukton Rail AB	Stockholm (SWE)	100	100
RBS ban och signal AB	Stockholm (SWE)	100	100
Strukton Rail A/S	Kopenhagen (DNK)	100	100
Strukton Rail Västerås AB	Stockholm (SWE)	100	100
SR Kraft AS	Oslo (NOR)	100	100
Strukton Rail Holding A/S (DK)	Taastrup (DNK)	100	100
Strukton Rail S-Bane A/S	Taastrup (DNK)	100	100
Strukton Rail North America Inc.	Wilmington, Delaware (USA)	100	100
THV Noordzuidlijn	Merelbeke (BEL)	100	100
Strukton Civiel bv	Utrecht	100	100
Strukton Civiel Projecten bv	Utrecht	100	100
GBN Holding bv	Utrecht	100	-
GBN Groep bv	Utrecht	100	100

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
GBN Immobilisatie	Utrecht	100	100
Grondbank Stadskanaal bv	Utrecht	100	100
Grind & Ballast Recycling Nederland bv	Utrecht	100	100
A-Lanes Asset Management bv	Utrecht	100	100
Terracon Molhoek Beheer bv	Werkendam	100	100
Terracon Funderingstechniek bv	Nieuwendijk	100	100
Terracon International bv	Nieuwendijk	100	100
Terracon Spezialtiefbau GmbH	Berlin (DEU)	100	100
Molhoek Aannemingsbedrijf bv	Nieuwendijk	100	100
Strukton Engineering bv	Utrecht	100	100
Strukton Prefab Beton bv	Utrecht	100	100
Strukton Cviel Regio Noord & Oost	Oldenzaal	100	100
Strukton Civiel Noord & Oost bv	Oldenzaal	100	100
Reef GmbH	Gronau (DEU)	100	100
Strukton Civiel Regio West bv	Scharwoude	100	100
Strukton Civiel West bv	Scharwoude	100	100
Strukton Civiel West Materieel bv	Scharwoude	100	100
Strukton Civiel West Transport bv	Scharwoude	100	100
Ooms Producten bv	Scharwoude	100	100
Uniform bv	Avenhorn	100	100
Unihorn Astana Ltd. i.l. **	Astana (KAZ)	100	100
Strukton Milieutechniek bv	Utrecht	100	100
Strukton Civiel Regio Zuid bv	Utrecht	100	100
Strukton Civiel Zuid bv	Breda	100	100
Tensa bv	Nieuwendijk	100	100
Reanco bv	Breda	100	100
Rasenberg Verkeer & Mobiliteit bv	Breda	100	100
Recycling & Overslag Breda bv	Breda	100	100
Van Rens bv	Horst	100	100
Colijn Beton- en Waterbouw	Breda	100	100
Comb. Strukton Infratechnieken - Colijn - Reef vof	Utrecht	100	100
Colijn-Rasenberg vof	Breda	100	100
RACO 59 vof	Breda	100	100
Avenue2 Infra vof	Nieuwegein	100	100
Meppelerdiepsluis vof	Utrecht	100	100
Combinatie Geo Grid vof	Utrecht	100	100
Strukton Bouw bv *	Utrecht	100	100
Strukton Bouw & Onderhoud bv *	Utrecht	100	100
Strukton Van Straten bv	Eindhoven	100	100
Strukton Revitalisatie en Ontwikkeling bv	Utrecht	100	100
Strukton Gamma bv	Utrecht	100	100
Strukton Delta bv	Utrecht	100	100
C.V. Voorstadslaan	Utrecht	100	100
La Mondiale NV	Etterbeek (BEL)	100	100
Strukton CSNS vof	Utrecht	-	100
Het Spaarne vof	Utrecht	100	100
Strukton Services bv	Utrecht	100	100
Strukton Worksphere bv	Utrecht	100	100
WorkSphere Beheer bv	Utrecht	100	100

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
Strukton Worksphere Bouw bv	Utrecht	100	100
Strukton Worksphere België BVBA	Tongeren (BEL)	100	100
MEET RIVM CBG BV	Utrecht	100	100
Strukton Integrale Projecten bv *	Utrecht	100	100
SPC Management Services bv	Utrecht	100	50
Strukton Finance ESCo's Holding bv	Utrecht	100	100
RGG cluster zwembaden ESCo Invest bv	Utrecht	100	100
RGG KPP ESCo Invest bv	Utrecht	100	100
Strukton Assets bv	Utrecht	100	100
MEET Strukton Holding bv	Utrecht	100	100
MEET Strukton bv	Utrecht	100	100
Strukton Management bv *	Utrecht	100	100
Strukton Vastgoedbeheer en Facility Management bv	Utrecht	100	100
Servica bv	Utrecht	100	100
Servica Advies bv	De Meern	100	100
Strukton Materieel bv *	Utrecht	100	100
Strukton Vuka bv	Utrecht	100	100
Strukton Elschoot bv	Utrecht	100	100
Molhoek - CCT bv (vh Ecorail bv)	Utrecht	100	100
Strukton Infratechnieken bv	Utrecht	100	100
Strukton Microtunneling bv	Maarssen	100	100
Canor Benelux bv	Utrecht	100	100
Reanco Benelux bv	Utrecht	100	100
Combinatie Stukton Zaanstad CSZ vof	Utrecht	-	100
DUO2 vof	Maarssen	99	99
Strukton combinatie Rijswijk Delft Zd	Utrecht	100	-
Strukton International bv	Utrecht	100	100
Strukton International Sweden AB	Gothenborg (SWE)	100	100
Strukton International Denmark A/S	Kopenhagen (DNK)	100	100
Strukton Immersion Projects bv	Utrecht	100	100
Strukton Immersion Projects bv Turkije Branch	Istanbul (TUR)	100	-
Onderwatertechniek Nederland bv	Utrecht	100	100
Strukton Specialistische Technieken bv	Utrecht	100	100
Ooms PMB bv	Scharwoude	100	100
Strukton International Rail bv	Utrecht	100	100
Strukton International Belgium nv	Merelbeke (BEL)	100	100
Strukton International Deutschland GMBH	Kleve (DEU)	100	100
Strukton Internacional Argentina SA	Buenos Aires (ARG)	100	100

De volgende maatschappijen zijn integraal in de consolidatie opgenomen met aandeel derden:

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
A1 Electronics Netherlands bv	Almelo	80	80
Buca Electronics bv	Almelo	80	80

B. Partieel zijn in de consolidatie de volgende maatschappijen begrepen:

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
Tribase Computer and Netw Serv Vof	Utrecht	33,3	33,3
Combinatie Hollandia – Strukton Systems Vof	Utrecht	50	50
Strukton-Aarsleff JV I/S	Aarhus (DNK)	45	45
SITEC Consorzio Stabile ferr.	Bologna (ITA)	47,5	28,5
Exploitatie Maatschappij A-Lanes A15 bv	Nieuwegein	50	33 1/3
A-Lanes Civil Vof	Nieuwegein	45	45
HSL1 Hollandse Meren Vof	Utrecht	14,5	14,5
Combinatie Strukton Betonbouw-Van Oord ACZ (Noord-Zuidlijn)	Utrecht	75	75
Bouwcombinatie HSL4 Drechtse Steden Vof	Zwijndrecht	15,7	15,7
Geluidschermen Combinatie HSL Vof	Zaandam	15,7	15,7
Combinatie Zinktunnel Strukton/Van Oord ACZ	Utrecht	50	50
Bouwcombinatie Strukton-Boskalis	Utrecht	58	58
Avenue 2 Vof	Nieuwegein	50	50
GWV Combinatie A2 Vof	Arnhem	25	25
FC AV2 Vof	Nieuwegein	50	50
Combinatie Versterken Bruggen Vof	Capelle a/d IJssel	50	50
Combinatie Strukton Ballast Maatvoering Vof	Zaandam	-	50
Bouwcombinatie Kaam Vof	Weert	-	7
Combinatie – SRS	Breda	-	50
BPL Wegen	Rotterdam	50	50
Combinatie Buitenring Vof (BPL Koepel)	Rotterdam	33 1/3	33 1/3
Combinatie Spanstaal – Tensa Vof	Werkendam	50	50
A-Lanes A15 Mobility Vof	Nieuwegein	45	45
A-Lanes A15 JV Roads Vof	Nieuwegein	45	45
Combinatie Van Gelder – Strukton Civiel Projecten Vof (IGO A1)	Elburg	0	50
DUOS Vof	Oldenzaal	50	50
A9V1	Utrecht	50	50
Combinatie Natuurontwikkeling Maasplassen Vof	Vinkel	50	50
Rions – Rasenberg	Sittard	50	50
Hydraphalt vof	Scharwoude	50	50
CE-Asfaltonderzoek vof	Scharwoude	50	50
Combinatie Ooms Ballast MNO Vof	Scharwoude	33 1/3	33 1/3
Zandexploitatie Westfriesland Vof	Scharwoude	50	50
Grondbank West Brabant Vof	Utrecht	50	50
Combinatie Dinteloord	Middelharnis	50	50
Combinatie Ooms –Schadenberg	Scharwoude	50	50

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
Combinatie K.Dekker – Ooms Construction Muiden	Warmenhuizen	50	50
Ooms Construction – RDM Vof	Scharwoude	50	50
Combinatie Zijkanaal D	Sliedrecht	50	50
Combinatie Colijn/Rasenberg/van den Herik	Sliedrecht	50	50
BNRA Gladheid vof	Leerdam	50	50
Fast Riyadh Metro Alliance = Fast	Riyadh (SAU)	14,08	14,08
Construction Joint Venture (CJV)	Riyadh (SAU)	17,96	17,96
Track Joint Venture (TJV)	Riyadh (SAU)	8,08	8,08
Ooms PMB Gulf Asphalt Trading LLC	Abu Dhabi (ARE)	-	49
Arge Instandsetzung Reinbrucke Maxau	Karlsruhe (DEU)	50	50
Grondontwikkeling Beilen bv	Amsterdam	50	50
Safire Services Vof	Eindhoven	33,3	33,3
Bouwcombinatie Komfort vof	Utrecht	50	50
Bouwcombinatie DC 16 vof	Utrecht	50	50
Avenue 2 Vof	Nieuwegein	25	25
Bouwcombinatie ISE DB Vof	Eindhoven	91	91
Bouwcombinatie Strukton – De Nijs Vof	Utrecht	-	50
La Linea Leiden cv	Rotterdam	50	50
RGG cluster Zwembaden ESCo Exploitatie Vof	Utrecht	50	50
Bouwcombinatie ICCS Vof	Utrecht	-	50
SPARK Vof	Utrecht	50	50
RCreators DBMO vof	Nieuwegein	45	45
Exploitatie maatschappij DC16 bv	Nieuwegein	50	50
Exploitatie maatschappij Komfort bv	Nieuwegein	50	50
ProCUS vof	Utrecht	50	50
C. De niet in de consolidatie betrokken deelnemingen betreffen:			
Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
Strukton Finance Holding bv ***	Utrecht	11,99	11,99
TalentGroep Montaigne Holding bv	Rotterdam	20	8,97
TalentGroep Montaigne bv	Rotterdam	20	8,97
ISE Holding bv	Utrecht	10	10
SPC ISE bv	Eindhoven	10	10
Duo2 Holding bv	Utrecht	6	6
Duo2 bv	Utrecht	6	6
A-Lanes A15 Holding bv	Nieuwegein	4,8	4,8
A-Lanes A15 bv	Nieuwegein	4,8	4,8
Profin BVBA	Gent (BEL)	50	50
Voestalpine Railpro bv	Hilversum	10	10
Shandong SRCC Rail Transit Technology Co.Ltd.	Jinan (CHN)	45	45
Dual Inventive Holding bv	Udenhout	50	50
Dual Inventive Nederland bv	Udenhout	50	50
Dual Inventive Production bv	Udenhout	50	50

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
Dual Inventive Technology Centre bv	Oisterwijk	50	50
Dual Inventive Europe bv	Oisterwijk	50	50
Dual Inventive Ltd	Sheffield (GBR)	37,5	37,5
Eurailscout Inspection & Analysis bv	Utrecht	50	50
Erdmann Software GmbH	Görlitz (DEU)	25	25
Eurailscout France SAS	Parijs (FRA)	48,7	48,7
Eurailscout Italy S.r.l.	Bologna (ITA)	50	50
New Sorema Ferroviaria S.p.A.	Brescia (ITA)	50	30
Frejus s.c.r.l.	Bologna (ITA)	27,99	16,79
Willow Rail PTY Ltd	New South Wales (AUS)	50	-
JPL Rail A/S	Ørje (NOR)	30	30
C2CA Technology bv	Utrecht	50	50
GBN Artificial Grass Recycling bv	Utrecht	55	-
BAG bv **	Maastricht	20	20
Grondstoffen Recycling Weert bv	Weert	50	50
Nebeco bv	Ede	-	50
Combinatie Verkeersmaatregelen A-Lanes Vof	Rotterdam	50	50
Combinatie Ballast Nedam Infra Spec./Van Rens	Leerdam	30	30
Noordelijke Asfaltproductie (NOAP) bv	Heerenveen	50	50
Nederlands Wegen Markeerbedrijf bv	Oosterwolde	25	25
Lareco Holding bv	Hardenberg	-	33 1/3
Sureco nv	België	33 1/3	33 1/3
Aduco Holding bv	Ede	25	25
Aduco Nederland bv	Ede	25	25
Lareco Bornem nv	Antwerpen (BEL)	33 1/3	33 1/3
Tubex bv	Oostburg	50	50
Hoka Noord-West Vof	's-Hertogenbosch	50	50
Asfalt Productie Amsterdam bv (APA)	Amsterdam	25	25
Asfalt Productie Rotterdam Rijnmond (APRR) bv	Rotterdam.	25	25
BituNed bv	Reeuwijk	50	50
MT Piling bv	Harmelen	50	50
SolaRoad bv	Delft	20	-
Microtunneling Equipment Exploitatie bv	Utrecht	50	50
Rebru Vof	Utrecht	50	50
GBB Grondbank Budel vof	Zeeland	50	50
BNOC vof	Leerdam	50	50
Combinatie Strukton Civiel / Oosterhof Holman	Oldenzaal	50	-
Floow	Oldenzaal	50	50
Fast Consortium LL	Riyadh (SAU)	17,96	17,96
Strukton LLC	Riyadh (SAU)	49	49
DMI Nederland bv	Weert	50	50
DMI Geräte GmbH	Berlijn (DEU)	-	50

Naam	Statutaire zetel	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2019	% Aandeel in het geplaatste kapitaal 2018
DMI Spezialinjektionen Süd GmbH	Berlijn (DEU)	-	50
DMI International GmbH	Berlijn (DEU)	-	50
DMI Injektionstechnik GmbH	Berlijn (DEU)	-	50
DBS Spezialsanierungen GmbH	Forst (DEU)	50	50
Strukton Arrigoni SpA	Santiago (CHL)	-	50
Strukton Construction Trading WLL	Doha (QAT)	49	49
Petroserv Ltd./Strukton Construction and Trading WLL	Doha (QAT)	50	50
A-team vof	Utrecht	50	50
La Linea Leiden Beheer bv	Rotterdam	50	50
Venturium Beheer bv	Capelle a/d IJssel	25	25
Ontwikkel- en Bouwcombinatie Laudy-Strukton Vof	Eindhoven	-	50
ISE Exploitatie bv	Eindhoven	34	34
A-Lanes Management Services bv	Nieuwegein	25	25
R Creators Holding bv	Utrecht	80	80
R Creators bv	Utrecht	80	80

* Voor de met * gemerkte vennootschappen zijn door Strukton Groep nv aansprakelijkheidsverklaringen conform artikel 403 van Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek afgegeven.

** In liquidatie

*** Het aandelenkapitaal van Strukton Finance Holding B.V. bestaat uit verschillende soorten aandelen die gekoppeld zijn aan de diverse investeringen in pps-projecten. Voor alle participaties geldt een verhouding van 80/20 (DIF/Strukton) met uitzondering van ISE Holding BV waar een verhouding van 90/10 (DIF/Strukton) geldt en Strukton Finance BV (Delfluent) en Komfort Holding B.V. waar alle tracker shares door DIF worden gehouden.

Enkelvoudige balans vóór voorgestelde winstverdeling (x EUR 1.000)

Activa		31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa			
1.	Materiële vaste activa	8.737	9.478
2.	Gebruiksrecht activa	695	-
3.	Financiële vaste activa	399.077	375.911
		408.509	385.389
Vlottende activa			
4.	Vorderingen	26.529	17.265
5.	Liquide middelen	-	40
		26.529	17.305
Totaal activa		435.038	402.694
Eigen vermogen			
	Gestort en opgevraagd kapitaal	2.269	2.269
	Agioreserve	49.000	39.000
	Overige reserves	153.324	152.809
	Onverdeeld resultaat	(19.970)	(4.496)
6.	Totaal eigen vermogen	184.623	189.582
	Achtergestelde leningen	11.000	11.000
7.	Voorzieningen	1.344	1.338
8.	Langlopende schulden	40.320	40.000
9.	Kortlopende schulden	197.751	160.774
Totaal passiva		435.038	402.694

Enkelvoudige winst-en-verliesrekening (x EUR 1.000)

	2019	2018
Totaal resultaat deelnemingen na aftrek van belastingen	(17.907)	1.838
10. Overige resultaten na belastingen	(2.063)	(6.334)
Resultaat na belastingen	(19.970)	(4.496)

Toelichting op de enkelvoudige jaarrekening (x EUR 1.000)

Strukton Groep nv is sinds 29 oktober 2010 onderdeel van Oranjewoud nv. Oranjewoud nv bezit 100% van de aandelen in Strukton Groep nv. Per ultimo 2019 is Oranjewoud nv voor 98,47% in handen van Sanderink Investments bv. Waar in de enkelvoudige jaarrekening sprake is van verhoudingen met groepsmaatschappijen worden zowel verhoudingen tussen Strukton Groep nv en zijn dochterondernemingen als verhoudingen met andere tot de Oranjewoud nv en Sanderink Investments bv behorende groepsmaatschappijen en verwante ondernemingen bedoeld.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening van Strukton Groep nv is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening. De enkelvoudige jaarrekening van Strukton Groep nv wordt opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van titel 9, boek 2 Burgerlijk Wetboek. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de door artikel 2:362 lid 8 Burgerlijk Wetboek geboden mogelijkheid om in de enkelvoudige jaarrekening de grondslagen van waardering en resultaatbepaling toe te passen die in de geconsolideerde jaarrekening worden gehanteerd. De opgenomen groepsmaatschappijen zijn gewaardeerd tegen nettovermogenswaarde volgens de grondslagen die gelden voor de geconsolideerde IFRS jaarrekening van Strukton Groep nv. De waardering van deelnemingen met invloed van betekenis geschiedt eveneens volgens deze waarderingsgrondslagen, vermeld in de geconsolideerde jaarrekening. Hetzelfde geldt voor de grondslagen voor de bepaling van het resultaat. Hierdoor zijn het eigen vermogen en het nettoresultaat van Strukton Groep nv gelijk aan die volgens de geconsolideerde jaarrekening.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De grondslagen voor waardering en resultaatbepaling van de enkelvoudige jaarrekening zijn gelijk aan die voor de geconsolideerde jaarrekening. Indien geen nadere grondslagen zijn vermeld, wordt verwezen naar de vermelde grondslagen in de geconsolideerde jaarrekening van Strukton Groep nv. Voor een juiste interpretatie van de enkelvoudige jaarrekening van Strukton Groep nv dient de geconsolideerde jaarrekening van Strukton Groep nv geraadpleegd te worden.

01. Materiële vaste activa

	Terreinen	Bedrijfs-gebouwen	Machines en installaties	Totaal
Per 1 januari 2019				
Kostprijs	2.250	27.022	2.081	31.353
Cumulatieve afschrijvingen	452	19.342	2.081	21.875
Boekwaarde	1.798	7.680	-	9.478
2019				
Investerings	-	107	-	107
Desinvesterings	-	-	-	-
Afschrijvingen	1	847	-	848
Overige mutaties	-	-	-	-
Boekwaarde 31 december 2019	1.797	6.940	-	8.737
Per 31 december 2019				
Kostprijs	2.250	27.129	2.081	31.460
Cumulatieve afschrijvingen	453	20.189	2.081	22.723
Boekwaarde 31 december 2019	1.797	6.940	-	8.737

De Groep verhuurt het overgrote deel van haar bedrijfsgebouwen aan haar dochterbedrijven. De Groep heeft deze huurovereenkomsten geclassificeerd als operationele lease, omdat niet alle risico's en voordelen van het eigendom van de activa worden overdragen. Huurinkomsten opgenomen door de Groep in 2019 waren EUR 2,3 miljoen (2018: EUR 2,3 miljoen). Voor deze huurovereenkomsten geldt een opzegtermijn van 12 maanden. De Groep verwacht jaarlijks EUR 2,3 miljoen te ontvangen.

02. Gebruiksrecht activa

	Terreinen	Bedrijfs-gebouwen	Machines en installaties	Auto's	Overige	Totaal
2019						
Boekwaarde 1 januari 2019	-	-	-	-	-	-
Effect stelselwijzigingen	-	912	-	16	-	928
Boekwaarde 1 januari 2019 (herzien)	-	912	-	16	-	928
Acquisities	-	-	-	-	-	-
Toevoegingen	-	-	-	132	-	132
Contractbeëindigingen	-	-	-	-	-	-
Herwaarderingen	-	-	-	-	-	-
Contractaanpassingen	-	-	-	-	-	-
Afschrijvingen	-	344	-	21	-	365
Valutakoersverschillen	-	-	-	-	-	-
Deconsolidaties	-	-	-	-	-	-
Overige mutaties	-	-	-	-	-	-
Boekwaarde 31 december 2019	-	568	-	127	-	695

De met de leaseovereenkomsten samenhangende betalingsverplichtingen zijn opgenomen onder de kortlopende en langlopende schulden. Voor meer informatie over deze huur- en leaseverplichtingen wordt verwezen naar paragraaf 8 ‘Langlopende schulden’.

03. Financiële vaste activa

	31-12-2019	31-12-2018
Deelnemingen in groepsmaatschappijen	245.373	257.610
Niet geconsolideerde deelnemingen	-	-
Vorderingen op groepsmaatschappijen	122.135	82.459
Vorderingen op derden	3.234	3.202
Uitgestelde belasting vorderingen	26.525	30.830
	397.267	374.101
Beleggingen in eigenvermogensinstrumenten	1.810	1.810
	399.077	375.911

Op leningen u/g aan groepsmaatschappijen wordt een rentepercentage van 3,0 % in rekening gebracht.

Het verloop in 2019 van de financiële vaste activa is als volgt:

	Deelnemingen groepsmaat- schappijen	Niet gecons. deelnemingen	Vorderingen groepsmaat- schappijen	Vorderingen op derden	Uitgestelde belasting- vorderingen	Beleggingen in eigen- vermogens- instrumenten	Totaal
Per 1 januari 2019	257.610	-	82.459	3.202	30.830	1.810	375.911
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-	-	-	-	-	-
Uitbreiding	-	98	-	-	-	-	98
Vervreemding	-	-	-	-	-	-	-
Aandeel in resultaten	(17.907)	-	-	-	-	-	(17.907)
Dividenden	-	(43)	-	-	-	-	(43)
Verstrekte leningen	-	-	42.676	37	-	-	42.713
Aflossingen	-	-	(3.000)	(5)	-	-	(3.005)
Afwaardering	-	-	-	-	(5.000)	-	(5.000)
Overige mutaties	5.670	(55)	-	-	695	-	6.310
Per 31 december 2018	245.373	-	122.135	3.234	26.525	1.810	399.077

De overige mutatie in 2019 komt door de toename van de negatieve actuariële reserve (EUR 10,2 miljoen) en de boekwinst op de aankoop van de minderheidsaandelen van CLF (EUR 15,7 miljoen).

04. Vorderingen

	31-12-2019	31-12-2018
Vorderingen op groepsmaatschappijen	25.076	16.351
Belastingen en sociale verzekeringen	-	-
Overige vorderingen en overlopende activa	1.453	914
	26.529	17.265

05. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de onderneming

06. Eigen vermogen

	Geplaatst en gestort kapitaal	Agioreserve	Reserve omrekenings- verschillen	Wettelijke reserve	Afdekkings- reserve	Actuariële reserves	Ingehouden winsten	Onverdeeld resultaat	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen per 1 januari 2018	2.269	39.000	(428)	6.178	(199)	(13.039)	172.866	(7.233)	199.414
Winstbestemming 2017	-	-	-	-	-	-	(7.233)	7.233	-
Acquisitie van dochtermaatschappijen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat na belastingen	-	-	-	-	-	-	-	(4.496)	(4.496)
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	50	-	(1.585)	(2.615)	(1.186)	-	(5.336)
Totaal resultaat over de verslagperiode	-	-	50	-	(1.585)	(2.615)	(1.186)	(4.496)	(9.832)
Mutatie wettelijke reserve	-	-	-	(1.335)	-	-	1.335	-	-
Agioستorting	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uitgekeerd dividend	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Eigen vermogen per 31 december 2018	2.269	39.000	(378)	4.843	(1.784)	(15.654)	165.782	(4.496)	189.582
-------------------------------------	-------	--------	-------	-------	---------	----------	---------	---------	---------

	Geplaatst en gestort kapitaal	Agioreserve	Reserve omrekenings- verschillen	Wettelijke reserve	Afdekkings- reserve	Actuariële reserves	Ingehouden winsten	Onverdeeld resultaat	Totaal eigen vermogen
Eigen vermogen per 1 januari 2019	2.269	39.000	(378)	4.843	(1.784)	(15.654)	165.782	(4.496)	189.582
Winstbestemming 2018	-	-	-	-	-	-	(4.496)	4.496	-
Deconsolidatie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resultaat na belastingen	-	-	-	-	-	-	-	(19.970)	(19.970)
Niet-gerealiseerde resultaten	-	-	144	-	(670)	(10.199)	15.736	-	5.011
Totaal resultaat over de verslagperiode	-	-	144	-	(670)	(10.199)	15.736	(19.970)	(14.959)
Mutatie wettelijke reserve	-	-	-	179	-	-	(179)	-	-
Agioستorting	-	10.000	-	-	-	-	-	-	10.000
Uitgekeerd dividend	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Eigen vermogen per 31 december 2019	2.269	49.000	(234)	5.022	(2.454)	(25.853)	176.843	(19.970)	184.623

De wettelijke reserve betreft niet vrij uitkeerbare winsten en reserves van deelnemingen. Het resterende eigen vermogen is toegelicht in de geconsolideerde jaarrekening.

07. Voorzieningen

	Boekwaarde 01-01-2019	Dotatie	Onttrekking	Vrijval	Overig	Boekwaarde 31-12-2019
Belastingvoorzieningen	1.311	-	-	-	2	1.313
Overige voorzieningen	27	4	-	-		31
	1.338	4	-	-	2	1.344

08. Langlopende schulden

	31-12-2019	31-12-2018
Langlopende leningen	-	-
Leaseverplichtingen	320	-
Schulden aan groepsmaatschappijen	40.000	40.000
Financiële derivaten	-	-
Overige	-	-
	40.320	40.000

09. Kortlopende schulden

	31-12-2019	31-12-2018
Schulden aan kredietinstellingen	31.078	40.048
Schulden aan leveranciers	848	735
Leaseverplichtingen	380	-
Schulden aan groepsmaatschappijen	140.232	100.162
Belastingen en sociale verzekeringen	19.100	13.779
Overige schulden en overlopende passiva	6.113	6.050
	197.751	160.774

10. Overige resultaten na belastingen

	2019	2018
Overige resultaten na belastingen	(2.063)	(6.334)

In 2019 bedraagt de belastingbate van de fiscale eenheid EUR 0,5 miljoen (2018: EUR 0,2 miljoen last). Daarnaast bestaan de overige resultaten uit financiële baten en lasten, afwaardering van de belastinglatentie en overheadkosten. Strukton Groep heeft met het merendeel van zijn Nederlandse vennootschappen in 2019 een fiscale eenheid gevormd. Strukton Groep rekent de vennootschapsbelasting niet aan zijn individuele dochterondernemingen door.

11. Niet in de balans opgenomen verplichtingen en gestelde zekerheden

Door Strukton Groep zijn voor door werkmaatschappijen/deelnemingen opgenomen kredieten garanties afgegeven tot een bedrag van EUR 5,0 miljoen (ultimo 2018: EUR 5,0 miljoen). Per 31 december 2019 waren door bankiers garanties en bereidverklaringen afgegeven tot een bedrag van in totaal EUR 300,5 miljoen (ultimo 2018: EUR 328,7 miljoen). Deze garanties betreffen in hoofdzaak verplichtingen uit hoofde van onderhanden projecten en onderhoudsverplichtingen inzake opgeleverde werken.

Bezoldiging commissarissen en bestuurders

Voor een overzicht van de bezoldiging van bestuurders en commissarissen wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

Honoraria accountant

Aangezien de financiële informatie met betrekking tot de honoraria van de accountant is opgenomen in de jaarrekening van Oranjewoud nv, is op grond van artikel 2:382a lid 3 BW vermelding achterwege gebleven.

12. Dividend voorstel

Voorgesteld wordt aan de Algemene vergadering van Aandeelhouders om het uitkeren van dividend te passeren en het gehele resultaat in mindering te brengen op de algemene reserves (2018: resultaat in mindering gebracht op de algemene reserve).

13. Gebeurtenissen na balansdatum

Voor de gebeurtenissen na balansdatum wordt verwezen naar de geconsolideerde jaarrekening.

Utrecht, 14 juli 2020

De Groepsdirectie:	De Raad van Commissarissen:
G.P. Sanderink (voorzitter)	H.G.B. Spenkelink (voorzitter)
E.A. Hermsen	W.G.B. te Kamp

Overige gegevens

Statutaire winstbestemming

De statutaire bepalingen met betrekking tot de winstverdeling zijn opgenomen in artikel 33 van de statuten. Deze bepalingen komen erop neer dat de winst ter vrije beschikking van de Algemene vergadering van Aandeelhouders staat.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van Strukton Groep N.V.

► Verklaring over de jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel:

- geeft de geconsolideerde jaarrekening van Strukton Groep N.V. een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de groep op 31 december 2019 en van het resultaat en de kasstromen over 2019, in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards zoals aanvaard binnen de Europese Unie (EU-IFRS) en met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW);
- geeft de enkelvoudige jaarrekening van Strukton Groep N.V. een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van de vennootschap op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019 van Strukton Groep N.V. te Utrecht ('de vennootschap') gecontroleerd. De jaarrekening omvat de geconsolideerde jaarrekening van Strukton Groep N.V. samen met haar dochtermaatschappijen ('de groep') en de enkelvoudige jaarrekening.

De geconsolideerde jaarrekening bestaat uit:

- de geconsolideerde balans per 31 december 2019;
- de volgende overzichten over 2019: de geconsolideerde winst-en-verliesrekening, het geconsolideerde overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten, het geconsolideerde mutatieoverzicht eigen vermogen en het geconsolideerde kasstroomoverzicht; en
- de toelichting met de belangrijke grondslagen

voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De enkelvoudige jaarrekening bestaat uit:

- de enkelvoudige balans per 31 december 2019;
- de enkelvoudige winst-en-verliesrekening over 2019; en
- de toelichting met de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de geconsolideerde jaarrekening is EU-IFRS en de relevante bepalingen uit Titel 9 Boek 2 BW en het stelsel dat is gebruikt voor het opmaken van de enkelvoudige jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Strukton Groep N.V. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in

Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Benadrukking van de onzekerheid in verband met de effecten van het coronavirus (COVID-19)

Wij wijzen op de toelichting in paragraaf 'Financieel Risicobeheer', subparagraaf 'COVID-19' van de jaarrekening waarin de directie de mogelijke invloed en gevolgen van het coronavirus (COVID-19) op de vennootschap en op de omgeving waarin de vennootschap opereert alsmede de genomen en geplande maatregelen om met deze gebeurtenissen en omstandigheden om te gaan heeft beschreven. In deze toelichting is ook beschreven dat er nog steeds onzekerheden bestaan en dat het daarom op dit moment redelijkerwijs niet goed mogelijk is om de toekomstige effecten in te schatten. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot de aangelegenheid.

► Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Kengetallen;
- Verslag van de Raad van Commissarissen;
- Bericht van de directie;
- Profiel;
- Samenstelling management;
- Financiële resultaten;
- Veiligheid;
- Maatschappelijk verantwoord ondernemen;
- Corporate governance;

- Risicobeheersing;
- Namen en adressen;
- Begrippenlijst;
- Colofon.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

► Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de

jaarrekening in overeenstemming met EU-IFRS en met Titel 9 Boek 2 BW; en voor

- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk

of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Eindhoven, 14 juli 2020
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

drs. W.C. van Rooij RA

► Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2019 van Strukton Groep N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.

- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen bepaald om te waarborgen dat we voldoende controlewerkzaamheden verrichten om in staat te zijn een oordeel te geven over de jaarrekening als geheel. Bepalend hierbij zijn de geografische structuur van de groep, de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten, de bedrijfsprocessen en interne beheersingsmaatregelen en de bedrijfstak waarin de vennootschap opereert. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was. Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

13 Namen en adressen

► Strukton Groep

Strukton Groep www.strukton.nl info@strukton.com T +31 (0)30 248 69 11	G.P. Sanderink (voorzitter) en E.A. Hermesen Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
---	---

► Strukton Rail

Strukton Rail www.struktonrail.nl info@struktonrail.com T +31 (0)30 240 72 00	J. Zeeman Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
--	--

Strukton Rail Nederland www.struktonrail.nl railnl@strukton.com T +31 (0)30 240 78 00 T +31 (0)73 690 16 00 T +31 (0)575 458 100 T +31 (0)30 240 72 00	T.A. de Vries Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen Veemarktweg 2a, 5223 AA Den Bosch Postbus 1025, 3600 BA Maarssen Pollaan 44, 7202 BX Zutphen Postbus 1025, 3600 BA Maarssen Kantonnaleweg 1, 3542 DB Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
--	---

Strukton Systems www.struktonrail.nl info@struktonsystems.com T +31 (0)74 255 88 00	T.A. de Vries Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen Welbergweg 60, 7556 PE Hengelo Postbus 258, 7550 AG Hengelo
--	---

Strukton Rolling Stock www.struktonrail.nl rollingstock@strukton.com T +31 (0)30 248 66 91 T +31 (0)53 480 05 80 T +31 (0)78 683 38 60	F. Schoenmaker Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen Twekkeler Es 35, 7547 ST Enschede Van Coulsterweg 11, 2952 CB Alblasserdam
---	--

Strukton Rail Short Line www.struktonrail.nl info@struktonrail.com T +31 (0)73 690 16 00	M.B.J. Maathuis Veemarktweg 2a, 5223 AA Den Bosch Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
---	--

Strukton Rail Asset Management www.struktonrail.nl info@struktonrail.com	M.B.J. Maathuis Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
--	--

Molhoek-CCT www.molhoek-cct.nl info@molhoek-cct.nl T +31 (0)183 30 15 36	R.R.L. van Kekem Nieuwe Lemelerveldseweg 15, 8102 SH Raalte Vierlinghstraat 17, 4251 LC Werkendam Postbus 66, 4250 DB Werkendam
--	---

Strukton Rail AB www.strukton.se info@strukton.se T +46 (0)10 480 50 00	J. Oscarsson Västberga allé 60, 126 30 Hägersten Zweden
--	--

Strukton Rail A/S www.strukton.dk info@strukton.dk T +45 32 95 76 03	J.C. Jensen Gammel Lyngvej 2, DK-4600 Køge Denemarken
---	--

Strukton Rail nv www.struktonrail.nl sribelgie@strukton.be T +32 (0)9 210 79 10	D. Vleminckx Burg. Maenhautstraat 64, 9820 Merelbeke België
--	--

CLF S.p.A. www.strukton.it clf.spa@clfspace.it T +39 (0)51 323 424	E. Peola Via della Cooperazione 34, 40129 Bologna Italië
---	---

Strukton Rail Australia Pty Ltd www.struktonrail.com struktonrailaustralia@strukton.com T. +61 (0)8 61 49 4000	P. McIlveen Level 4, 55 St Georges Terrace Perth WA 6000 Governor Phillip Tower, Level 21, 1 Farrer Place, Sydney, New South Wales 2000 Australië
--	--

Strukton Rail North America Inc. www.struktonrail.com struktonrailnorthamerica@Strukton.com T +1 301 961 1552	E. Linnenkamp 3 Bethesda Metro Center, Suite 700 Verenigde Staten Bethesda, MD 20814
---	--

► Strukton Civiel

Strukton Civiel www.struktonciviel.nl info@struktonciviel.com T +31 (0)30 248 69 11	F.M. Bekooij Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
Strukton Civiel Projecten www.struktonciviel.nl info@struktonciviel.com T +31 (0)30 248 69 11	R. Ottelé Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
Strukton Infratechnieken www.struktoninfratechnieken.nl info@struktoninfratechnieken.com T +31 (0)30 248 67 74	H. Spoelstra Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
Strukton Prefab Beton www.struktonprefabbeton.nl prefabbeton@strukton.com T +31 (0)30 248 62 86	J.A.P. van Stratum Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
Strukton Milieutechniek www.struktonmilieutechniek.nl milieu@strukton.com T +31 (0)76 596 05 00	D.J.M. Hillemans Schapenweide 6, 4824 AN Breda Postbus 8800, 4820 BC Breda
GBN www.gbn.nl info@gbn.nl T +31 (0)30 296 64 85	E. van Roekel Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 19172, 3501 DD Utrecht
Molhoek-CCT bv www.molhoek-cct.nl info@molhoek-cct.nl T +31 (0)183 30 15 36	R.R.L. van Kekem Nieuwe Lemelerveldseweg 15, 8102 SH Raalte Vierlinghstraat 17, 4251 LC Werkendam Postbus 66, 4250 DB Werkendam

Strukton Civiel West bv www.struktonciviel.nl info.civielwest@strukton.com T +31 (0)229 54 77 00	R. Philipse Scharwoude 9, 1634 EA Scharwoude Postbus 1, 1633 ZG Avenhorn
Ooms Producten www.ooms.nl info@ooms.nl T +31 (0)229 54 77 00	A. de Bondt Scharwoude 9, 1634 EA Scharwoude Postbus 1, 1633 ZG Avenhorn
Strukton Civiel Zuid bv www.struktonciviel.nl info.civielzuid@strukton.com T +31 (0)76 578 12 00	A.H.M. van Oosterhout Rat Verlegghstraat 120, 4815 PT Breda Postbus 2238, 4800 CE Breda
Strukton Civiel Noord & Oost bv www.struktonciviel.nl info.civielnoordenoost@strukton.com T +31 (0)541 58 41 11	E. Oostinga Kelvinstraat 1, 7575 AS Oldenzaal Postbus 355, 7570 AJ Oldenzaal
Terracon Funderingstechniek B.V. www.terracon.nl info@terracon.nl T +31 (0)183 40 13 11	B. Bekhof Vierlinghstraat 17, 4251 LC Werkendam Postbus 49, 4250 DA Werkendam
Terracon International B.V. www.terracon.nl info@terracon.nl T +31 (0)183 40 35 29 Werkendam	B. Bekhof Vierlinghstraat 17, 4251 LC Werkendam Postbus 49, 4250 DA
Terracon Spezialtiefbau GmbH www.terracon.nl info@terracon.nl T +49 (0)30 417 44 23 3	B. Bekhof Warmensteinacher Straße 60, D-12349 Berlin, Duitsland
Tensa www.tensa.nl info@tensa.nl T +31 (0)76 543 16 30	A.H.M. van Oosterhout Rat Verlegghstraat 120, 4815 PT Breda Postbus 2238, 4800 CE Breda

Tubex www.tubexbv.nl info@tubexbv.nl T +31 (0)183 67 98 88 Werkendam	A.F. Groeneweg Vierlinghstraat 17, 4251 LC Werkendam Postbus 183, 4250 DD
Unihorn www.unihorn.nl info@unihorn.nl T +31 (0)229 54 78 50	J.J. Bleeker Scharwoude 9, 1634 EA Scharwoude Postbus 58, 1633 ZH Avenhorn
Van Rens mobiliteit www.vanrensmobiliteit.nl info@vanrensbv.nl T +31 (0) 88 03 30 900	B. Knezevic a.i. Molenstraat 27a, 5268 KD Helvoirt Postbus 4, 5268 ZG Helvoirt
Strukton Immersion Projects www.struktonimmersionprojects.nl info@strukton.com T +31 (0)30 248 69 11	P.T. van Westendorp en O.M. Koster Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
DMI Injektionstechnik GmbH www. d-m-i.net info@d-m-i.net T +49 (0)30 417 44 23 40	W.J. Münch Warmensteinacher Straße 60, 12349 Berlijn, Duitsland
Ooms PMB www.oomspmb.com info@ooms.nl T +31 (0)229 54 77 00	H.J.N. Brouwer Scharwoude 9, 1634 EA Scharwoude Postbus 1, 1633 ZG Avenhorn
Strukton C&T WLL	R. Majoor Office no.106, Building no.65 , Area -239, Zone no-23, Street - 850 Qatari Bin Al Fujaah Qatar

Strukton Worksphere

Strukton Worksphere www.struktonworksphere.nl info.ws@strukton.com T +31 (0)30 248 69 11	J.T. Lemmen en M.A.C. Ooijen Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
Strukton Worksphere Projecten www.struktonworksphere.nl info.ws@strukton.com T +31 (0)30 248 69 11	F.P.L.M. de Garde Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
Regio Noord-West/Midden www.struktonworksphere.nl utrecht.ws@strukton.com amsterdam.ws@strukton.com T +31 (0)30 273 63 63 T +31 (0)20 606 23 00 T +31 (0)30 273 63 63	K. van Oosteren Kantonnaleweg 1 (Geb. 40), 3542 DB Utrecht Postbus 1819, 3600 BV Maarssen Naritaweg 134, 1043 CA Amsterdam Postbus 56383, 1040 AJ Amsterdam Industrieweg Oost 15C, 6662 NE Elst Postbus 222, 6600 AE Elst
Regio Noord-Oost www.struktonworksphere.nl groningen.ws@strukton.com leeuwarden.ws@strukton.com deventer.ws@strukton.com T +31 (0)50 366 69 00 T +31 (0)58 234 32 00 T +31 (0)570 68 36 00	L. Haan Rostockweg 3, 9723 HG Groningen Postbus 5110, 9700 GC Groningen Morseweg 17, 8912 BG Leeuwarden Postbus 518, 8901 BH Leeuwarden Keulenstraat 2, 7418 ET Deventer Postbus 611, 7400 AP Deventer
Regio Zuid-West www.struktonworksphere.nl capelle.ws@strukton.com T +31 (0)10 258 28 00	N.P. Boelhouwer Ligusterbaan 2, 2908 LW Capelle a/d IJssel Postbus 436, 2900 AK Capelle a/d IJssel
Regio Zuid ► www.struktonworksphere.nl eindhoven.ws@strukton.com maastrichtairport.ws@strukton.com breda.ws@strukton.com T +31 (0)40 282 52 00 T +31 (0)43 358 55 55 T +31 (0)76 572 34 00	L.C.M. van Treijen Sciencepark Eindhoven 5206, 5692 EG Son Postbus 356, 5600 AJ Eindhoven Horsterweg 24, 6199 AC Maastricht-Airport Postbus 519, 6180 AA Elsloo Ceresstraat 1, 4811 CA Breda Postbus 9443, 4801 LK Breda

Strukton Integrale Projecten

Strukton Integrale Projecten
www.struktonpps.nl
info@struktonpps.com
T +31 (0)30 248 62 03

S.G.T. Lutters
Westkanaaldijk 2, 3542 DA Utrecht
Postbus 1025, 3600 BA Maarssen

Begrippenlijst

24Safe	Het veiligheidsgedragsprogramma binnen Strukton is vervat onder de noemer 24Safe, met als missie ‘Samen scherp op veiligheid’
CBG	College ter Beoordeling van Geneesmiddelen
Compliance	Het naleven van minimaal de geldende wet- en regelgeving; het nakomen van normen of het zich er naar schikken
D&c	Design & Construct (ontwerp & bouw)
Dbmo	Design, Build, Maintain & Operate (ontwerp, bouw, onderhoud en exploitatie)
Dbfmo	Design, Build, Finance, Maintain & Operate (ontwerp, bouw, financiering, onderhoud & exploitatie)
EBIT (bedrijfsresultaat)	Earnings Before Interest and Tax (winst voor interest en belastingen)
EBITDA	Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortisation (operationeel resultaat) (winst voor interest, afschrijvingen en belastingen)
Ertms	Het door de Europese Unie ontwikkelde treinbeveiligingssysteem European Rail Traffic Management System, bedoeld om treinen eenvoudig van land naar land te laten rijden, zonder van veiligheidssysteem te wisselen
Esco	Energy service company, een bedrijf dat door toepassing van verschillende maatregelen een bepaalde energiebesparing voor een gebouweigenaar garandeert, vaak door middel van een prestatiecontract.
EUR	Euro
Geïnvesteed vermogen	Eigen vermogen vermeerderd met ter beschikking gestelde leningen en het saldo van banktegoeden/opnames rekening-courant
IF	Injury Frequency, ongevallenfrequentie-index. Het aantal ongevallen met verzuim gedeeld door het aantal arbeidsuren.
IFRS	International Financial Reporting Standards, de standard internationale boekhoudregels voor het opstellen van jaarrekeningen voor alle beursgenoteerde ondernemingen binnen de Europese Unie

Lmra	Last Minute Risico Analyse, een korte risicobeoordeling die wordt uitgevoerd vlak voor aanvang van de werkzaamheden. Hiermee wordt gecontroleerd of alle risico's zijn onderkend en afdoende beheersmaatregelen genomen zijn
KAM	Kwaliteit, arbeidsomstandigheden & milieu
Orderportefeuille	Verworven maar nog uit te voeren werken
OVT	Openbaar Vervoer Terminal
Pmb	Polymeer modified bitumen
Pps	Publiek-private samenwerking
Pps-concessieproject	Publiek-private samenwerking waarbij een overheidsinstelling het ontwerp, de realisatie, de financiering, het beheer en het onderhoud en vaak ook de facilitaire dienstverlening van een project langdurig bij een privaat consortium onderbrengt
PULSE	Een platform voor voorspellend en risicogestuurd beheer en onderhoud
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
Social return	Het leveren van een bijdrage aan het vergroten van de arbeidsparticipatie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
Solvabiliteit	De verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen
Strukton All Right	Onder de noemer Strukton All Right vat Strukton zijn integer handelen samen
SPC	Special Purpose Company, een vennootschap die speciaal is opgericht voor het management van een pps-project
Werkkapitaal	Vlottende activa exclusief vrije liquide middelen minus niet-rentedragende kortlopende verplichtingen

De vier kernen van het torengebouw van de nieuwbouw RIVM/CBG zijn met een glijkist omhooggetrokken. De kranen zijn op de kernen geplaatst. Hiermee wordt met prefab-elementen het gebouw om de kernen heen opgebouwd.

Foto: Willy Damen

15 Colofon

Strukton Groep nv

Coördinatie en eindredactie	Corporate communications
Tekst	Suus van Geffen, Utrecht
Ontwerp en vormgeving	Canon Nederland nv
Drukwerk	Canon Nederland nv
Beeld	Beeld 14, Fred Berghmans, Herman Bodenstaff, Bouwfotografe, Willy Damen, Pieter Dhondt, Johann van Dijk, Thomas Fasting, Adrie Steenbrugge, Stefan Verkerk

Dit jaarverslag verschijnt in gedrukte en in digitale vorm. De digitale versie is te downloaden via <https://strukton.com/nl/about-us/finance> en is beschikbaar in het Engels en Nederlands.

Strukton Groep nv
Westkanaaldijk 2, Utrecht
Postbus 1025, 3600 BA Maarssen
Nederland
Telefoon +31 (0)30 248 69 11
E-mail: info@strukton.com
www.strukton.nl

Ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 30004006.

www.strukton.nl

